marksizm—leninizm'in ideolojik ve politik düşmanı:

maoizm

- bulgar bilimler akademisinin çağdaş toplumsal kuramlar enstitüsü
- macaristan uluslararası ilişkiler enstitüsü
- alman sosyalist birlik partisi merkez komitesine bağlı toplumsal bilimler enstitüsü
- polonya birleşik işçi partisi merkez komitesine bağlı marksizm—leninizm'in temel sorunları enstitüsü
- sovyetler birliği komünist partisi merkez komitesine bağlı marksizm—leninizm enstitüsü
- sovyet sosyalist cumhuriyetler birliği bilimler akademisine bağlı uzak doğu enstitüsü
- çekoslavakya komünist partisi merkez komitesine bağlı leninizm enstitüsü

bilim işçileri elbirliğiyle hazırlanmıştır.

2. BASKI

öncü kitabevi

marksizm leninizm'in ideolojik ve politik düşmanı:

ÖNCÜ KİTABEVİ YAYINLARI : 28
Bilim Dizisi : 12

Birinci baskı : Mayıs 1975
İkinci baskı : Kasım 1977
Dizgi baskı : Özdem kardeşler matbaası
Sahibi ve Sorumlu yönetmeni : Zeki Öztürk

MARKSİZM – LENİNİZM'İN İDEOLOJİK VE POLİTİK DÜŞMANI: MAOİZM

BİLİM İŞÇİLERİ

Türkçesi
Ö. Ufuk

ÖNCÜ KİTABEVİ
Babıâli Cad. No. : 8 Cağaloğlu — İSTANBUL

MARKSİZM - LENİNİZM'İN İDEOLOJİK ve POLİTİK DÜŞMANI : MAOİZM

1969'da yapılan komünist ve işçi partileri toplantısında belirtildiği gibi, uluslararası komünist hareketin ve tüm antiemperyalist güçlerin dayanışma ve güçlenmelerini sürdürmelerinde en önemli etken, ilkelere dayanan ardıcıl savaşımdır.

Çin yöneticilerinin sürdürdüğü politika ve Çin Komünist Partinin IX'cu ve X'uncu kongrelerinde onaylanarak kesinleşen ideolojik yönerge şu kanıyı doğrulamaktadır : Bugün Maoizm, bilimsel komünizmin ve proletarya enternasyonalizminin ilkeleriyle bağlarını koparmıştır; sosyalizm davasına, barış ve demokrasi savaşımına büyük zararlar vermektedir. İşte bu nedenle, maoizmin antikomünist özünü açıklama ve maocuların ideolojik sapıtmalarına, şaşırtıcılığına karşı savaşım, Marksist bilim adamları, toplumsal bilim dalında çalışanlar ve propagandacıları için önemli bir ödev olmuştur.

Sosyalist ülkelerin bilim adamları, Maoizmin değişik yönlerini eleştirme alanında son yıllarda bir sıra çalışmalar yaptılar.

Bulgar Bilimler Akademisi'nin Çağdaş Toplumsal Kuramlar Enstitüsünden, Macaristan'ın Uluslararası İlişkiler Enstitüsünden, Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine bağlı Toplumsal Bilimler Enstitüsünden, Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesine bağlı, Marksizm - Leninizm'in Temel Sorunları Enstitüsünden, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Merkez Komitesine bağlı Marksizm - Leninizm Enstitüsünden, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Bilimler Akademisine bağlı Uzak Doğu Enstitüsünden, Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesine

bağlı Leninizm Enstitüsünden bilim işçileri fikir değiş - tokuşu sonucunda, elbirliğiyle bu bilgi yapıtını hazırladılar. Bu yapıtta, Maoizmin temel yargıları, Marksist - Leninist açıdan ele alınarak eleştirisi yapılmaktadır.

Bilim işçileri kurulu, «Maoizm - Leninizmin İdeolojik ve Politik Düşmanıdır» başlıklı bu yapıtın, Maoizmin antimarksist görüşlerine, yıkıcı ve ayrılıkçı uygulamalarına karşı sürdürülen savaşıma yardımcı olacağını umuyor.

1. ANTİMARKSİST BİR İDEOLOJİ OLARAK MAOİZMİN ÖZELLİĞİ VE AMAÇLARI.

Kardeş komünist partiler, uluslararası işçi hareketi ve ulusal kurtuluş savaşları hareketi, 16 yıla yakın bir süreden beri, dünyanın en büyük ülkelerinden biri olan Çin Halk Cumhuriyetindeki Maocu yöneticilerin, sosyalist ülkeler birliğine karşı yürütmekte olduğu açık savaşımla, onların komünist hareketin ve antiemperyalist cephenin birliğini bozma denemeleriyle karşı karşıya geldiler ve onlara karşı savaşıma zorlandılar.

Maoizm, Marksizme, Leninizme karşı olan bir akımdır, günümüzün tüm devrimci hareketlerine düşmandır.

Maoizm[1], oldukça uzun bir evrim süreci geçirdi. Bu zaman içinde, politik, teorik ve ideolojik yanları oluştu ve şimdiki biçimini aldı. Bu ideolojinin temel dayanağı, omurgası, sınıflar üstü, antimarksist, büyük devlet, büyük han

---

1 *Çin komünist Partisinin resmi belgelerinde Mao Tsze-Tung'un görüşlerine, kural ve buyruklarına genel olarak Mao Tsze Tung Düşüncesi «Maotszedun sisyan» deniyor. Çinde Maoizm («maoçji» terimini kullanmaktan kaçınılıyor.) «Kültür Devrimi» hareketi sırasında, Hunveybinlerin bildiri ve çağrılarında Maotszedunizm «Maotszedunçjui» terimini yayma denemeleri yapılıyordu. Fakat bu çaba resmi destek bulmadı. Buna karşılık, hiyeroglifle yazılan «Mao Tsze-Tung düşüncesi» terimini yabancı dillere çevrildiğinde «Maotszedunluk» biçiminde veriliyordu.*

X. cu kongrede kabul edilen Çin Komünist Partisi yeni Tüzüğünde şöyle deniyor: «Çin Komünist Partisi, onun düşüncesinin kuramsal temelini belirleyen, marksizm—leninizm—maotszedun düşüncesini kılavuz edinir» (Çin Komünist Partisi X cu Genel Kongresi belgeleri—Pekin, Yabancı Dil Yayınları 1973, sayfa 65—Rusçası).

şovenizmidir, antisovyetizmdir. **Sosyalist sistemin, dünya komünist ve işçi hareketlerinin ve antiemperyalist güçlerin birliğini ve dayanışmasını yıkmaya, ulusal kurtuluş hareketlerini sosyalist ülkelerden koparıp ayırmaya yönelik şimdiki Çin çizgisinin başlıca ideolojik gıdası maoizmdir.**

Maoizmi değerlendirirken, onun, kendi içinde, mantığa uygun bir tutarlılık gösteren bir öğreti olmadığını unutmamak gerektir. Maoizm, seçme yöntemine göre, çeşitli ideolojilerden alınan öğelerden karma bir ideolojidir. Örneğin Marksizm'den esinlemeye çalışır, eski Çin felsefe okullarınca şu ya da bu amaçla kullanılmış, ya da gerçek amaçları maskelemek için pragmatik olarak uygulanmış safça tezleri içerir. Maoizmin düşünce ve sloganları, gereksinmelere göre bu alandan ötekine mekanik olarak aktarılır, biçim değiştirir, mutlaklaştırılır.

Maoizm, Marksist - Leninist deyimlerle maskeleniyor. Gerçekte ise Marksizme - Leninizme düşmandır. Gerçekte, Marksist - Leninist felsefenin, ekonomi politiğin ve bilimsel komünizmin karşısına ülke içinde uyguladığı avantürist «Kışla komünizmi»ni, uluslararası alanda izlediği büyük devlet hegemonyası, büyük han şovenizmi ve anti-sovyetizm politikasını gerçekleştirmeye yararlı olan, volantarist, öznel ilkelerin eklektik karmasını çıkarıyor.

Maoizm, yalnızca bir ideoloji değildir. Çin'de yaşantının her yönünü denetleyen, sosyal politik rejimde biçimlenen bir yöntemdir. Başka bir deyişle, maoizm, Çin'in ekonomisinde, politikasında ve kültüründe de belirgenleşmektedir. Bu nedenle, maoizmi incelerken, maocu ideoloji ile maocu uygulama arasındaki karşılıklı bağımlılığı ele almak gereklidir. Burada çözümleyici önem taşıyan gerçeklik, uygulanma alanına konan maocu düşünce ve sloganların genellikle kesin başarısızlık ve çöküntü doğurması gerçekliğidir.

Maoizm uygulamada «Büyük Atılım» (1958 - 1959) sı-

rasında ve «Kültür Devrimi»nde yalınç biçimde ortaya çıktı. Yine aynı biçimde, maocu ideolojinin oluşmasında bir aşama sayılan Dokuzuncu (1969) ve Onuncu (1973) parti kongreleri belgeleriyle açıklığa kavuştu. Çin Komünist Partisinin IX. ve X. cu Kongreleri, maoizmin uzun bir tarihsel devrede izleyeceği amaçları ve taşıyacağı süreli eğilimleri belirli biçimde açığa çıkardı.

Maoizm Çin'de sosyalizm davasına ağır bir darbe indirdi. Maoizmin kavrayışlarında beliren bilim dışı tutum ve keyfilik sosyalizmin kuruluşu sorunlarını doğru olarak çözümlemeyi ciddî olarak engelliyor. Politikada sosyalist topluma özgü olmayan çelişkiler ve kataklizm doğuruyor, ülkeyi kaçınılmaz siyasî sarsıntılara sürüklüyor, Çin toplumundaki sosyalist temelleri bozuyor.

Maoizm hakkında, bugünkü görünüşü üstüne şu genel yargı söylenebilir : özünde küçük burjuva politik düşüncesi yatan bir akım. İç politikadaki «kışla komünizmi»nin gerekçelerini içeren anlayış ile, uluslararası alandaki sosyal şovenizm ve liderlik savları bu akımda organik olarak birleşmiştir.

Maoizm, askeri açıdan, Çin'i güçlü bir süper devlet haline getirmeyi ve dünya hegomonyası kurmayı amaçlamıştır. Bu yüzden, maoizm, Marksizm - Leninizm'le proletarya enternasyonalizmi ile uzlaşmaz, bağdaşmaz. Uygulanan palitikada maoizmin doktrin olarak doğurduğu zarar, yalnızca Marksist - Leninist ilkelerle, sosyalizmin kuruluşundaki tarihsel deneyle çelişmesinden dolayı değil, aynı zamanda, çağımızın bugünkü ilerici eğilimlerine tamamen karşıt oluşundan da ve ne Çin için ne de dünya için hiç bir yapıcı reel perspektif önerememesinden de ileri geliyor.

Maoizmin öz niteliğinin anlaşılabilmesi için, sosyal kökenlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir. Bu kökenler de, Çin toplumunun sınıfsal yapısının ve tarihsel

geleneklerinin özgünlüğü ışığında ele alınmalıdır. Maoizm, politik düşünce kavramı olarak, eklektik, çelişkili görüşlerden, anlayışlardan oluşan bir sistemdir.

★

2. MAOİZMİN BİÇİMLENİŞ SÜRECİ ÇOK ÇELİŞKİLİ NİTELİKTEDİR.

Çin Komünist Partisinin kuruluşu ve gelişmesi, ülkedeki çok karmaşık sosyal - politik bir ortam içinde olmuştur. Parti içinde daha başlangıçta iki eğilim birbiriyle çatışma halindeydi. Bir yanda, Marksist - Leninist enternasyonalist akım, öte yanda ise küçük burjuva milliyetçi akımı.

Maoizm, Çin Komünist Partisinin ideolojik temellerini revize etmek çabasıyla uzun bir süre «kızıl bayrak altında, kızıl bayrağa karşı» yöntemi ile savaşımı sürdürdü. Başlangıçta bu, Marksizm - Leninizmi Çin'in kendine özgü koşullarına göre yaratıcı biçimde uygulama saviyle oluyordu. Savaşım, V. İ. Lenin'in, Doğu halklarının Marksist ilkeleri yaşantıya uygulamada kendilerine özgü biçimler aramaları gerektir, öğüdüne uyma sloganı ile sürdürülüyordu.

1938 Ekiminde, «Tarihi Marksist açıdan anlayanlar yandaşı» olarak tanıtılan Mao Tsze - Tung, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi VI.'cı genel kuruluna sunduğu raporda, «dogmatizmi eleştirme» biçimi altında enternasyonalist komünistlere ve Kominterne saldırıyor, Çin'de, Marksizm - Leninizm'in ulusal biçiminin yaratılmasını öneriyordu. «Bugünkü Çin, ülkenin tüm eski gelişmesinin ürünüdür. Biz, tarihi Marksist açıdan anlıyanların yandaşıyız ve tarihsel geçmişimize uygun davranışta bulunmak zorundayız. **Konfiçyüs'ten Sun Yat - Sen'e dek tüm geçmişimizi inceleyip genel yargı çıkarmalıyız.** Bu yargıları benimsemeliyiz. Gü-

nümüzdeki yüce hareketin yönetimi için bu bize büyük bir destek olacaktır. Komünistler, Marksizm'in enternasyonalist öğretisine yandaştırlar, ancak biz Marksizm'i, yalnızca ülkemizin somut özelliklerinden hareket ederek, belirli ulusal bir biçim verme aracılığı ile yaşantıya uygulayabiliriz.» (Mao Tsze - Tung, seçilmiş eserler, 1953 Moskova, Cilt II sayfa 364 - Rusçası. Altını biz çizdik.)

Mao Tsze - Tung'un, 30'lu yılların sonunda ilân ettiği «ulusal biçim anlayışı», «Marksizm'in Çin'e özgü kılınması»nın «nazari gerekçesi» oldu. Birçok Marksist, uzun bir süre, bu formülü, devrimin gerçekleştirilmesinde, sosyalizme geçmede, Çin'in kendine özgü koşullarına uygun yollar aramadan ileri geldiğini sandılar. Ancak, maocuların amaçları başka idi, partinin teorik temeli olan Marksizm - Leninizm'in yerine «Mao Tsze - Tung Düşüncesi»ni getirme çabası sürdürülüyordu, bunun için koşullar hazırlanıyordu.

İdeolojik ve örgütsel koşulları yaratma yolunda 1942 - 1945 arasında sürdürülen «Stil düzeltme hareketi - cjenfin» çok önemli bir aşama idi[1] Maocular, uygulamanın rolü, «dolaysız deney»in ve doğmatizmin eleştirilmesinin önemi gibi görüşler ardına gizlenerek, sosyalizmin kuruluşundaki devrimci deneyi ve proletarya enternasyonalizminin ilkelerini gözden düşürmek amaciyle küstahça kampanya açmışlardı. Bu kampanya sonucunda «Mao Tsze - Tung Düşüncesi»!, 1945 Nisan ve Haziranında yapılan ÇKP VII. nci Kongresinde, resmen «Çin'e özgü Marksizm - Leninizm» olarak ilan edildi. ÇKP'nin tüzüğünde de, Mao Tsze - Tung Düşüncesi», «partinin tüm eylemlerinde ideolojik kılavuz» olarak belirtildi.

Daha o zaman, maocuların geniş hegomonya planları

1 *Bu hareket ve milliyetçi niteliği, P.P. Vladimitrof'un 1973 de yayınlanan «Çin'in Özel Bir Bölgesi» başlıklı anılarında belgesel betimlemelerle açıklanıyor. Van Min'in 1974 de yayınlanan belgesel yazılarında da bu konu aydınlığa kavuşturulmuştur.*

yavaş yavaş açığa vurulmaya, «Mao Tsze - Tung Düşüncesi»nin, bütün doğu ülkeleri için, Marksizm'in yorumu olduğu savı ileri sürülmeye başlamıştı. Çin'de henüz sosyalist devrim üstün gelmemiştiyse de, Mao Tsze - Tung, Sovyetler Birliği deneyinin, sömürge ve yarı sömürge ülkeler üzerindeki etkinliğini sınırlamak için acele ediyor ve «teorik temel» yaratma çabasına giriyordu. 1940 yılında resmen ilân edilen «yeni demokratizm» tezi, «Marksizm'in Çin'e özgü kılınması» için ısmarlanmış önemli bir sipariş oldu. Mao Tsze - Tung'un, Leninizm'in en önemli ilkelerini revize etmesi bu teze bağlı olarak yapılmıştır. Örneğin, Lenin'in sosyalist devrim teorisi, ÇKP kongre kararlarında yansıtılan burjuva demokratik devriminde proletaryanın üstünlüğü, işçi sınıfının yönetimi altında olmak koşulu ile işçi-köylü demokratik diktatoryası v.b. ilkeler bu teze bağlı olarak revize edilmiştir.

Ve yine maocular daha 1940 yılından başlayarak, Marksist - Leninist'lere karşı sürdürdükleri savaşımı bu, «yeni demokratizm» tezine dayandırıyorlardı. Bu tez, ÇKP'nin uluslararası ilişkilerinin zararına idi, herkesten önce Birleşik Amerika ile olmak üzere, emperyalist ülkelerle bağlar kurmak için de ideolojik bir temel oluyordu. Maocu'ların daha 1940 başlarında, antisovyetik bir temel üzerinde Waşington ile ilişki kurmak için attıkları adımlar bunu kanıtlamaktadır.

1949 yılında yapılan «Asya ve Okyanusya Ülkeleri Sendikalar Konferansında» Çin temsilcileri, «Mao Tsze - Tung Düşüncesi»nin, **bütün sömürge ve yarı sömürge ülkeleri devrimcilerinin genel deneyi, bu bölgedeki tüm devrimcilere yön verecek ideoloji olarak** resmen onaylanmasını sağlamak için çok uğraştılar.

İkinci Dünya Savaşından sonra, bir yandan uluslararası durumda köklü değişikliklerin olması öte yandan Sovyetler Birliği'nin uluslararası otoritesinin artması, bunun ya-

nında ise, Birleşik Amerika Devletleri ve diğer kapitalist devletlerin güttükleri antikomünist politikanın şiddetlenmesi üzerine, ÇKP yöneticileri durumu anlamaya başladılar. Çin'in ulusal kurtuluş savaşı için, SSCB ve yeni oluşan sosyalist cephenin dışında, başka bir uluslararası destek olamayacağı anlaşıldı. ÇKP'sindeki enternasyonalistler, parti çizgisini bu açıdan etkilemeye çalışıyorlardı. 40'lı yılların ikinci yarısındaki koşulların sıkıştırdığı Mao ve çevresindekiler, Sovyetler Birliği ile ilişkilerin geliştirilmesine ve SSCB'nden olanak dahilinde en çok maddi yardım alma ve politik destek görme yatırımına başladılar.

Çin Halk Cumhuriyeti/ÇHC/ kurulduktan sonra, Çin ile Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemin bütün ülkeleri arasında sıkı işbirliği kuruldu. ÇKP ile uluslararası komünizm hareketi arasındaki sıkı bağlar da canlandırıldı.

Bu koşullarda ÇKP içindeki enternasyonalist kanat yeni bir güç kazanmış oldu. Parti içindeki milliyetçiler bayraklarını toplayıp dürdüler ve sakladılar. «Mao Tsze - Tung Düşüncesi» ise yeniden, Çin koşullarında Marksizm - Leninizm'in yaartıcı uygulanışı olarak gösterilmeye başlandı. Daha önce çekinmeden ileri sürülen hegomonya emelleri maskelendi. Dahası var, Mao Tsze - Tung'un kendisi bile, «SSCB'nin öncü deneyinin» ve sosyalist dünya deneyinin «öğrenilmesi» çağrılarında bulunmaya başladı. Mao Tsze - Tung'un eski milliyetçi görüşlerini bilen Marksist - Leninist'lerde bir umut doğmuştu. Mao Tsze - Tung ve öteki ÇKP yöneticilerinin, kardeş komünist partilerle sıkı işbirliği yapma ve Marksizm - Leninizm'i öğrenme sürecinde milliyetçi eğilimleri yenecekleri ve gerçek Marksizm - Leninizm çizgisinde yerlerini alacakları düşüncesine varıldı. Bu düşünce ile, Mao Tsze - Tung'a Marksist - -Leninist teoriyi ve sosyalizmin dünyadaki deneyini anlatabilmek için çok çalışıldı.

ÇKP'nin VIII. Kongresi (1956) sonuçları da, Marksist -

Leninist ilkelerin ÇKP'sinde yerleşeceği umudunu güçlendirmiş, kardeş partilerde iyimserlik yaratmıştı. ÇKP VIII'nci Kongresinde, daha önceki Kongrelerde belirlenen «Mao Tsze - Tung Düşüncesi, partinin yönetici ideolojisidir» formülü yerine «Marksizm - Leninizm partinin tüm eylemlerinin teorik temelidir» formülü getirildi.

Ancak, ÇKP VIII.'nci Kongresinden sonra iki çizgi arasında, Marksist - Leninist, enternasyonalist kesimin çizgisi ile, küçük burjuva milliyetçilerinin çizgisi arasında yeniden politik düşünce savaşımı başladı ve giderek bu savaşım keskinleşti. 1957 yılında Mao Tsze - Tung'un girişimi ile başlayan «Stil düzeltme» ve «sağcılara» karşı savaşım kampanyası, gerçekte, partideki enternasyonalist güçlere karşı yönetilmiş bir kampanya idi. ÇKP'sinin daha 1958 yılındaki II.'nci toplantı devresinde Mao Tsze - Tung'un milliyetçi çizgisinin yandaşları yeniden üstünlük kazanmaya başlamışlardı. VIII.'nci Kongrenin bu toplantı devresinden sonra, «Üç Kızıl Bayrak» yeni «genel çizgi», «halk komünleri» ve «büyük atılım» gibi sloganlar altında başlatılan maocu çizgi resmen yürürlüğe girdi. ÇKP içindeki maocu öğeler eylemlerini artırdılar ve «Mao Tsze - Tung Düşüncesi»ni, uluslararası komünizm hareketi ve tüm devrimci hareket içinde hegomonya kurma aracına dönüştürdüler. Bu yüzden, 50'li yılların sonunda Marksizmi - Leninizmi «Çin'e özgü kılma» tezi, «Mao Tsze - Tung Düşüncesi», «Marksizm'in gelişmesinde yeni bir aşama olarak» ya da «zamanımızın Marksizm'i - Leninizm'i» olarak sunulmaya girişildi.

Marksizm - Leninizm'e ve uluslararası komünizm hareketinin ortak çizgisine ilkece düşman olan maoizm, 60'lı yılların başlarında artık Çin'de resmi ideoloji olarak yerleşiyordu. V. İ. Lenin'in 90'ıncı yıldönümü dolayısıyle Pekin'de basılan «Yaşasın Leninizm» başlıklı derleme de bu amaçla hazırlanmıştı. Bu derlemeden hemen sonra çıka-

rılacak son derece önemli bir ideolojik olay diye gösterilen «Mao Tsze - Tung'un altı ciltlik seçilmiş yapıtları» da bu bakımdan ilginçtir.

Bu dönemde, VIII'ci kongre (1956) Marksizm - Leninizm'i ve proletarya enternasyonalizmini partinin teorik temeli olarak ilân ettiği için, maoizm, açık seçik olarak değil, maskeli biçimde yayılıyordu. Mao Tsze - Tung ve yandaşları, politik amaçlarını gerçekleştirmek için, yukarıda da belirtildiği gibi, «çağdaş revizyonizme karşı savaş» perdesi ardına gizlenerek savaşımı sürdürüyorlardı. Mao grubu, ÇKP'nin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve uluslararası komünizm hareketiyle kurduğu sıkı enternasyonalist bağların, parti içindeki ve toplumdaki enternasyonalist güçlerin durumunu güçlendirdiğini, etkisini artırdığını iyi anlıyordu. Bu yüzden maocular, **ÇKP'nin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP) ve uluslararası komünizm hareketiyle olan enternasyonalist bağlarını koparmayı** kendilerine birinci derecede ödev bildiler. **ÇKP'ni, Marksizm - Leninizm yolundan saptırıp maocu yola getirmek için, baş koşulun, ÇKP'nin bu bağlarını koparmak olduğunu gördüler.**

Marksist - Leninist partiler, maocuların bu planlarını tam zamanında açığa vurdular. 1960'da Moskova'da yapılan uluslararası komünist ve işçi partileri toplantısında maocuların egemenlik kurma planları ilkesel olarak eleştirildi. Çin yönetiminin kardeş partilerden tek tük bazı yöneticilerin belirttiği gibi, «milli komünizm bataklığına gömülmesine» meydan verilmemesi için büyük çabalar harcandı. Ancak, maocular, Çin halkının gerçek dostlarının sesine kulaklarını tıkadılar. Mao grubu 1960 Moskova toplantısından hemen sonra, Marksist - Leninist partilere karşı eşi görülmemiş bir saldırı kampanyası açtı ve maoizmi, Marksizm - Leninizm'in savunucusu ve tek yorumcusu gibi göstererek, Marksist - Leninist partileri «reformizmle»,

«emperyalizmle anlaşma» yapmakla, «Marksizm - Leninizm'e ihanet» etmekle suçlamaya başladı.

Günümüzün maoizmi, «XX'ci yüzyılın ortalarında dünya devriminin merkezinin Çin'e taşındığı»nı ileri sürerek, hegomonya emellerine teorik temel yaratmayı deniyor. (Mao Tsze - Tung «Ekonomi Politik» kitabı üstüne notlar - 3'ncü baskı).

Mao bu «Notlar»ında şöyle diyor : «Devrimlerin tarihi incelendiğinde görülür ki, artık devrimin merkezi Batıdan Doğuya kaymıştır. XVIII'ci yüzyılın sonunda devrim merkezi Fransa idi. O zaman Fransa, dünya politik yaşamının da merkezi idi. XIX'cı yüzyılın ortalarında, devrim merkezi Almanya'ya geçti. Proletarya politika alanına çıktı; Marksizm doğdu. XX'ci yüzyıla devrim merkezi Rusya'ya geçti. Marksizm'in daha sonraki gelişmenin sonucu olarak Leninizm doğdu. Leninizm olmasaydı, Rus devrimi de başarı kazanamazdı.»

Mao Tsze - Tung herşeyi sonuna dek anlatmıyor. Doğrudan doğruya ve açık olarak söylemiyor. «Dünya devrim merkezinin Çin'e kaydığı»nı söylediği XX'ci yüzyılın ortalarındaki koşullarda, Marksizm - Leninizm'in, onu «düşüncesi»ne uygun olarak geliştiğini açıkça söylemiyor ama, mantıki olarak bu sonucu çıkartmak istiyor. Çin propagandası da bu sonucu çıkarıyor zaten. Bu mantıki sonuç heryerde yazılıyor. «Mao Tsze - Tung Düşüncesi» üstüne yapılan tanımlamaların, yalnızca Lin Biyao'nun uydurmaları olduğu düşünülemez. Çünkü bu tür tanımlamalara 1960 yılı başlarından beri Çin'deki tüm iç propaganda yayınlarında rastlanıyordu. 1966 yılında da, yalnızca yabancı dillerdeki tiraj üç milyar nüsha olan ve Mao Tsze -Tung'a çok kötü bir şan kazandıran «Mao'dan alıntılar» derlemesinin önsüzüne şu tanımlama geçirilmiştir : «Mao Tsze - Tung düşüncesi, bütün dünyada emperyalizmin tüm ola-

rak ortadan kaldırılması ve sosyalizmin muzaffer olması çağının Marksizm - Leninizm'idir.»

Maocular 1965 - 1966 döneminde uluslararası komünist hareketle bağlarını kestiler ve değişik ülkelerdeki maocu grupcukları komünist harekete karşı getirerek kendi yandaşlarından uluslararası birleşme kalıpları oluşturdular.

Maoizm'in uluslararası alanda «kabul ettirilmesi» için ikinci adım da, Mao'nun bütün halkların öğretmeni, bütün dünya komünist hareketinin ideolojik teorisyeni ve Marksist'i olarak ilan edildiği, Mao Tsze - Tung «düşüncesi»nin bilimsel düşüncenin doruğu, «çağımızın Marksizm - Leninizm'i» diye gösterildiği **«Kültür Devrimi» sırasında ve bu tanımlamaların ÇKP IX'cu kongresince resmen onaylanmasiyle atılmış oldu.** IX'cu kongrede alınan kararların başlıca özelliği, Marksizm - Leninizm yerine maoizmin getirilişidir.

Bu sırada maoizm bilimsel komünizm teorisine ve uygulamasına karşı açıktan açığa saldırı ve kışkırtıcılığa geçmişti. Maoizm, **60'lı yılların ortalarında ulusal çerçeve dışına çıkmış, gerçekte öteki oportünist ve antikomünist akımlara katılmış, sosyalizm ve barış cephesine karşı ikinci cepheyi açmış oluyordu.** Maoizm, sosyalist birliğe karşı savaşıma geçti. Bilimsel sosyalizme karşı sürdürdüğü ideolojik savaşımdan giderek sosyalist birliğe karşı savaşıma geçti ve objektif olarak en gerici emperyalist çevrelerle suç ortaklığı yapmaktan çekinmedi. Maocu grubun izlediği politikanın ve maocu ideolojinin etkisi ile Çin'de sosyalist toplumun temelleri bozulmaya başlamıştır.

1969 Moskova Komünist Ve İşçi Partileri Toplantısı, **çağımızın bayrağının yalnızca Leninizm olduğunu** vurgulayarak Çin yönetiminin hegomonya emellerine kesin darbeyi indirmiş oldu. Maocuların ayrılıkçı çizgisine karşı, çoğunluk kardeş partilerin eylem birliği yapmaları, maocuların kendi merkezlerini yaratma çabalarını da suya düşür-

dü. Pekin tarafından resmen ilân edilen «Mao Tsze - Tung düşüncesinin yer yuvarlağı üzerine bayrak yapılması» görevi de böylece bozuldu.

Yalnızca uluslararası alanda değil, Çin'in kendi sosyal - ekonomik yaşantısı tarafından da maoizmin hegomonya hevesine ciddi darbe indirilmiş oldu.

Çin'deki uygulama ve özellikle bu ülkenin son 15 yıllık gelişim devresindeki dramatik sonuçlar veren deneyler, maoizmin tamamen tutarsız olduğunu, ülkenin yaşam sorunlarını çözmek için yapıcı programlar önermedeki yeteneksizliğini çok kez yanıtlamıştır. Pekin liderleri maocu dogmaları «arık» biçimiyle uygulamaya geçirdikleri zaman uğradıkları başarısızlık karşısında çok acıklı bir duruma düştüler. 1958 - 1959 devresindeki «Büyük Atılım» sırasında da, «Kültür Devrimi» sırasında da böyle oldu.

Bugünün koşullarına maoizm gerçekten halka karşı ve antisosyalist bir ideoloji olarak beliriyor. Maoizm, Çin'de sosyalist gelişmenin nesnel gereksinmeleriyle çelişmektedir. Ancak bundan maoizmin artık manevra yapamıyacağı ve kendisini koşullara uyduramıyacağı sonucunu çıkarmak doğru olmaz. Aşağıdaki olgular bunu gösteriyor:

Maocular, dünya devrim hareketinin düşünsel temellerine ve Çin'deki sosyalist temellere karşı giriştikleri saldırılar bozguna uğrayınca şimdi **yeniden Marksizm - Leninizm ile maoizm arasında bir geçiş dönemi üzerinde durmaya başladılar.** ÇKP'nin X'cu Kongresi, Çin yöneticilerinin ideolojik hegomonya emellerinin temellerini değiştirmediyse de, «Mao Tsze - Tung düşüncesi»nin Marksizm - Leninizm'in gelişmesinde yeni bir aşamadır diye ileri sürülen savı partinin tüzüğünden çıkardı. Çjou En - Lay'ın, ÇKP X'cu Kongresinde okuduğu raporda şöyle deniyor: «Başkan Mao Tsze - Tung, Marksizm - Leninizm'in genel gerçeğini somut devrimci uygulama ile birleştirerek onu miras olarak aldı, korudu ve geliştirdi». («ÇKP X'cu Kong-

resi» Vesikaları, Sayfa 35. Yabancı Dil Yayınları Pekin, 1975 - Rusçası). ÇKP X'cu Kongresinde yeniden gözden geçirilen parti tüzüğünde şöyle deniyor : «Çin Komünist Partisi, ilkelerinin teorik temeli olan Marksizm - Leninizm - Maotszedun düşüncesini kılavuz ederek hareket eder.» (Aynı yerde, sayfa 65). ÇKP X'cu Kongre belgelerinde olduğu gibi diğer siyasal propaganda belgelerinde de giderek daha sık olarak Marksist diyalektik, sosyalizmin ekonomik yasaları, proletarya diktatoryası, partinin yönetici rolü, barış içinde yan yana yaşama v.b. gibi sözlere rastlanıyor.

Maoizm daha doğuşu ile, kendi temel iç çelişkilerinden ileri gelen bir bunalımla karşı karşıya geldi. Bu bunalım, Çin'de sosyalizmin gereksinmeleriyle maocu ideolojinin hegomonya amaçları arasındaki, Çin'in geri kalmış ekonomik temeliyle maoizmin büyük han emelleri arasındaki çelişkide kendini belli ediyordu. Bütün bunlar maoizmin yandaşlarının sallantı geçirmelerini ve yanılgılarını artırmaktadır. Maoizm son yıllarda, özellikle «Kültür Devrimi»nden (1970) bu yana keskin bir iç bunalım içindedir. «Liö Şao - Tsi davası», bunun ardından «Lin Biyao davaşı» ve Konfiçyüsizme karşı savaşım, maoizmi yorumlamada ve dahası var, Mao'nun yakın arkadaşları arasındaki örgütsel bölünmede açıktan açığa ne denli değişik eğilimler olduğunu gösteriyor.

Maocular, ÇKP X'cu Kongresinden sonra (1973), «Mao Tsze - Tung düşüncesi» ile, Marksizm - Leninizm arasında bir miras bağı olduğunu ısrarla ileri sürmeye başladılar. Başka bir deyişle, maoizm, herşeyden önce sarsılan ideolojik otoritesine destek bulma çabasiyle, Marksizm - Leninizm öğretisinden aldığı ayrı ayrı yargıları kendisine şırınga etmeye başladı. Ancak bunu yaparken de, bu yargıları yozlaştırıyor, gerçek anlamlarını kaybettiriyor.

Maocular, komünist partilerin eleştirisi ve sık sık uğradıkları bozgunların etkisi altında politik yanılgılarını

«düzeltme», Marksist - Leninist çizgiye «dönme» izlenimini yaratıyorlar. Gel gör ki, bütün olgular bunun tersini gösteriyor. ÇKP'nin gerek IX'cu gerekse X'cu kongresi, parti içi savaşımın süreci ve geleceğine karşın, Maoizmin gerek partide, gerekse ülke içinde doktrin ve politik çizgi olarak pekiştiğini gösterdi.

★

3. MAOİZMİN SAĞ VE «SOL» REVİZYONİZM VE ANTİKOMÜNİZM İLE BAĞLANTISI. MARKSİST - LENİNİST PARTİLER, YILLARDAN BERİ, ÇİN YÖNETİCİLERİNİN DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİNDEKİ, SOSYALİST ÜLKELER TOPLULUĞUNDAKİ AYRILIKÇI, BÖLÜCÜ EYLEMLERİNE KARŞI SAVAŞIM VERİYORLAR.

SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev yoldaş, komünist ve işçi partilerinin 1969 Moskova Toplantısında yaptığı konuşmasında şurasını açıklıkla vurguladı :

«Çin'de, Çin halkının sosyalist kazanımları için tehlike yaratan son olayların sınıfsal özünün temelini, ÇKP yöneticilerinin izledikleri şimdiki çizginin köklerini ayrıntılı olarak Marksist - Leninist açıdan incelemek büyük ve ciddi bir görevdir... İlerici kamu oyunun belirli bir kesiminin hâlâ Çin yöneticilerinin devrimci istemler yararına çaba gösterdiklerine inandığı, Çin yöneticilerinin emperyalizme karşı savaşım üstüne yayınladığı bildirilere kandığı gözönüne alındığında bu konu üzerinde durmanın gerekliliği daha çok önem kazanır». (L. Brejnev - SBKP ve Sovyet Devletinin Dış Siyaseti Üstüne - Sayfa 178, 179 - Bulgarcası).

Devrimci harekette herkes, maoizmin gerçek niteliği

ve tehlikeli baltalama amaçları sorununda doğru bilince ulaşamamıştır. Çin yöneticilerinin SBKP'ne ve Sovyetler Birliği'ne karşı yürüttükleri savaşım bazı kez, uluslararası komünist harekette ve sosyalist ülkeler topluluğunda bir çeşit «yönetim rekabeti» imiş gibi yorumlanıyor. Bazı ülkeler, maoizm karşısında takındıkları «iyi dilekli» tutumlarını, Çin'in büyük bir nüfusa ve nükleer güce, nükleer silahlara sahip oluşundan doğan reel otoritesini göz önünde tutmak zorunluğu ile açıklıyorlar. Bazılarına göre, Çin yöneticileri, dünya komünist hareketinin genel çizgisine karşı amansız savaşım sürdürmekte ise de, yine zamanımızın devrimci güçlerinden sayılmakta imiş. Yayılan bazı savlara göre ise, son yıllarda, özellikle ÇKP X'cu Kongresinden sonra, Çin'de, Marksizm - Leninizm çizgisine doğru, en azından «devrimci pragmatizme» doğru bir dönüş olduğunu gösteren belirtiler görülüyormuş.

Ulusal Kurtuluş Hareketlerinden bazı kişiler de, maoizm ve Çin yöneticilerinin politikasıyla ilgili olarak belirli bir hayal içindedirler. Bu kişiler, ÇKP'nin yönetimi altında, sosyalist ülkelerin ve birinci yerde Sovyetler Birliği'nin enternasyonalist yardımlarıyle, Çin Halk Cumhuriyetinde ilk on yıl içinde sağlanan büyük başarıları zaman zaman Mao Tsze - Tung ve maoizmin başarıları sayıyorlar.

Asya ve Afrika'nın bir sıra gelişmekte olan ülkesinde toplumsal gelişmenin en önemli gereksinmeleri, herşeyden önce, geri kalmışlıktan en kısa zamanda kurtulma, sosyalist devletlerin deneylerinden yararlanma ile, kapitalist olmayan gelişme yoluna doğru gittikçe artan çekici gücün önceden belirlenmesi ödevine bağlıdır. Bu ülkelerde, gerçekte bilimsel sosyalizmle hiç bir ortak yanı olmayan «Asya sosyalizmi», «Afrika sosyalizmi», «İslâm sosyalizmi», «Buda sosyalizmi» gibi doktrinler ileri sürülüyor. Hayalî emeller peşinde olmasına karşın bu doktrinler, en çok antiemperyalist yönleriyle olmak üzere ilerici toplumsal eko-

nomik değişme ve yenileşmeye büyük yer ayırmakla kendilerini gösteriyorlar.

Maoizm her şeyden önce «Üçüncü Dünya» üzerinde hegomonya kurmak için uğraşıyor, bu amaçla da, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'daki ulusal kurtuluş hareketlerinde varlık sürdüren ırkçılık da dahil, değişik milliyetçi eğilimlerden, hayali ve tutucu sosyalizm anlayışlarından en etkili biçimde yararlanıyor. **İşte bu yüzden, gelişmekte olan bir sıra ülkede, maoist ideolojinin yayılmasını engellemek için savaşım vermek, bu ülkelerdeki geniş yığınları, dünya sosyalizminin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin, antiemperyalist hareketin yanına kazanmak bakımından çok önemlidir. «Üçüncü Dünya» ülkelerinde maocu** ideolojinin yayılması, bilimsel sosyalist dünya görüşünün bu ülkeler emekçilerince kavranıp benimsenmesine yardım etmeyi nesnel olarak engelliyor ve bu durum, gerici milliyetçilere, emperyalist güçlere yarıyor.

Mao Tsze - Tung'un sağcı ve «solcu» revizyonistler arasındaki hayranları da, maoizmden kendi amaçlarına ulaşmak için büyük ölçüde yararlanıyorlar. Bu revizyonistler, Mao Tsze - Tung doktrinini ve ÇKP deneyini çabuk elden «Yeni Çin Modeli» olarak ilan ettiler. Bilinen Fransız döneklerinden Roje Garodi, «Çin sosyalizmi»nin, «Sovyet Modeli» sosyalizme ve Doğu Avrupa sosyalist ülkelerinin deneylerine oranla daha yüksek düzeyde bir örnek olduğunu ileri sürecek kadar götürdü işi.

Avusturyalı dönek E. Fişer, Sovyet - Çin ilişkilerindeki güçlükleri «SBKP'nin, sosyalizmin kuruluşunda çeşitli yolların bulunduğu gerçekliğini kabul etmemesi» ile açıklamaya çalışıyor. Fişer, bugünkü Çin uygulamasının, geri kalmış Asya ülkeleri için gerekli olan «sosyalizm modeli» dışına çıkmadığını da savunuyor.

IV'cü Enternasyonalin eylemcileri, maocuların antimarksist, antileninist ayırıcılığını kutladılar. Troçkistler,

komünist harekete karşı yıkıcı eylemlerini hızlandırmak ve durumlarını güçlendirmek için, maoizmden yararlanmak istiyorlardı. Ancak daha sonraları, «sol» oportünistler üzerinde egemenlik kurma sorununda maocular ile troçkistler arasında çatışma oldu.

Antikomünist sovyetologlar da, Mao Tsze - Tung'un «cesaretini» göklere çıkarıyor, ona «yeni solcuların peygamberi» diyor, o'nu «devrimciliğini yitiren batı işçi sınıfı»na karşı sürüyorlar.

Burjuva bilim adamları yapıtlarında özellikle Mao Tsze - Tung'un Marksizm - Leninizm ilkeleri çizgisinden geri çekilişini vurguluyorlar. Örneğin Amerikalı Çin uzmanlarından D. B. Start'a göre, Mao Tsze - Tung, «sınıfların Marksist açıdan tanımlanmasından vazgeçmiş», bu konuda kendi tanımlamasını getirmiştir. Mao'nun tanımlamasına göre «siyasi tutumdaki davranış ve ideolojik arılık, ekonomik tutum ölçütü kadar belirleyici bir öğedir». Bu Amerikalı uzmana göre, Mao'nun teoriye yaptığı en önemli katkısı da, onun vardığı şu sonuçmuş : Gelişme her zaman ileri doğru olmaz, tersine doğru olan bir hareketle de olur. Böyle olunca «sosyalist toplumda, kapiatlizmin yeniden dirilmesi, kişinin burjuvalaşması tehlikesi her zaman vardır».

Öte yandan bir sıra burjuva yazarı, maoizmin tamamen Leninizm'e eş olduğunu göstermeye çalışıyor. Örneğin ünlü Amerikalı burjuva uzmanı Ş. Sram, maoizme ayırdığı bir sıra çalışmasında «devrim sorununa maotszedun biçimi yaklaşım... Leninizm'e uygundur» diyor ve Çin'in bugün «Leninizm'in bazı öğelerini Çin realitesine, Çin gereksinmelerine göre uygulama yollarına el sürerek» keşfettiğini ileri sürüyor.

Burjuva propagandası, dünya sosyalizminin ve uluslararası komünizm hareketinin birliğini zayıflatma çabalarında antisovyetizmin ve milliyetçi eğilimlerin her çeşidinden yararlanmaktadır. SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev,

SBKP XXIV'cü Kongresinde bu konu üzerinde özellikle durarak şöyle dedi:

«Burjuva ideolojisi ve burjuva propagandası şimdi, sosyalizme ve komünizm hareketine karşı savaşımında özellikle milliyetçi eğilimlere ve daha özel olarak da bunlar içinde antisovyetik olanlara çok bel bağlıyor. Burjuva propagandası, komünist partilerdeki oportünist öğeleri, haydi antisovyetizminizi gösterin, «biz sizin gerçek Marksist'ler olduğunuzu açıkça yaymaya hazırız». tamamen «bağımsızlık tutumu» takınınız, dercesine, kendine özgü garip bir ortaklığa isteklendiriyor.» (L. Brejnev, SBKP ve Sovyet Devletinin Dış Siyaseti Üstüne, sayfa 349 - Bulgarcası).

Uluslararası komünist ve işçi hareketindeki reviyonist öğeler, «bağımsızlığın» savunulması, «partilerin iç işlerine karışmama» gibi ilkeler üstüne söylenen tumturaklı demogojik lâflarla maoizm yanlısı oportünist tutumlarını haklı göstermeye çalışıyorlar.

Olaylar gösteriyor ki, sosyalizme düşman bütün güçler, bir ülkeyi ötekine karşı koyma, Sovyetler Birliği'ni karalama, Marksizm - Leninizm'in ve komünist partiler arasındaki örgütsel birliğin düşünce temellerini sarsma amacıyle, maocu ideolojiden ve bu ideolojinin uluslararası uygulanışından en geniş biçimde yararlanmaktadır.

Marksizm - Leninizm, **sosyalist ilkelerin, her ülkenin ve her halkın, belirli tarihsel dönemin somut koşulları göz önüne alınarak yaratıcı biçimde uygulanması** gerektiğini belirtir. Bunun anlamı çok önemlidir. Özellikle, kapitalist gelişmenin az çok belirli bir aşamasından geçmeyen, feodal imparatorluğun iktidar geleneklerinden ileri gelen artıkların ortadan kaldırılmadığı ve bu artıkların ülkenin kültürel özelliklerinde, ideolojisinde, kitlelerin bilinçlenmesinde etkisini sürdürdüğü Çin gibi bir ülke için bunun anlamı elbette ki daha büyüktür. Çin halkının, kısa tarihsel bir dönem içinde, gücünü büyük ölçüde zorlama bahasına, geri

kalmışlığından kurtulmak, kesin sosyal - ekonomik dönüşümler gerçekleştirmek ve Çin Halk Cumhuriyeti'ni medeni dünyada gereken düzeye getirmek isteği, büyük bir sempati ile karşılandı. Çin halkına böylesine yüce bir geleceği, yalnızca sosyalizm, yalnızca Marksizm - Leninizm sağlayabilir.

Gel gör ki, maoizmde, gerek doktrin olarak, gerekse uygulama alanı olarak, bu anlayış biçimine hiç bir yerde rastlanmıyor.

Çin'in 1956 yılından sonraki bütün deneyleri gösterdi ki, «Mao Tsze - Tung Düşüncesi», Çin halkının sosyal-ekonomik geri kalmışlıktan kurtulmasına yardım etmediği gibi, tam tersine, bu halkın daha önce gerçekleştirdiği sosyalist kazanımlarına da zarar veriyor. Çin'in sosyal, ekonomik ve politik gelişmesi yolunda yeni güçlükler ve çıkmazlar yaratıyor, diğer ülkeler ve devletlerle ilişkilerinde yeni sorunlar doğuruyor.

Çin nereye gitmektedir sorusunu doğru cevaplandırmak için, herşeyden önce maoizm doktrini ile, **ülkenin gelişmesinde görülen gerçek deneyi birbirinden ayırmak zorunluğu** vardır. Çin'de son 10 - 15 yıllık dönemde yapılan tüm deneyler, maoizm ile, Çin'in sosyal - ekonomik gelişme gereksinmeleri arasında geçen çatışmanın belirtileridir. Ancak böyle bir yol izlenerek, Çin'deki gelişmenin «atılımlı» ve «dalgalı» yönleri, Çin yöneticilerinin, maocuların bir aşırı uçtan ötekine sıçramalarını ve yalpalamalarını bir çeşit «toplumsal gelişme yasası» olarak göstermeleri tümüyle anlaşılabilir.

Maoizmin ve maocu yöneticilerin aşırılıklar arasında yaptıkları «yalpalı» gezi turları şu örnekleriyle izlenebilir :

— **Marksizm - Leninizm'le ilgili olarak.** Maocular, «Marksizm - Leninizm'in evrensel gerçeği ile, Çin devriminin somut uygulanışını birleştirme» ilkesini, ÇKP'nin «kumpas»ı ilan ederek işe başladılar ve gerçekte işi Marksizm -

Leninizm öğretisini tepmeye kadar götürdüler. «Mao Tsze - Tung düşüncesi»ni, düşün tarihinin gelişmesinde yeni bir aşama, daha yüksek aşama diye ileri sürdüler ve «Mao Tsze - Tung düşüncesi»nin bayrağını «yer yuvarlağının üstüne dikme» çağrısında bulundular.

— **İki dünya sistemi arasındaki savaşım sorunlarıyle ilgili olarak.** Maocular, «ara bölgeler» üstüne ileri sürdükleri anlaşılmaz düşüncelerle işe başladılar, «üç dünya»nın bulunduğu savı ile, antimarksist jeopolitik teorinin ilanına kadar işi ilerlettiler. Onlar, sosyalist kampı «yok» diye ilan ettiler, sosyalist sistem ile kapitalist sistem arasındaki köklü karşıtlığı göz önüne almadan «iki süper devlet» anlayışını salık verdiler, sosyalist dünyaya karşı savaş için, emperyalist güçlerle anlaşmaya hazır olduklarını belirttiler.

— **Uluslararası devrim hareketiyle ilgili olarak.** Maocular, bütün Marksist-Leninist partileri ve ulusal kurtuluş hareketinin birçok kolunu «reformizm», «devrimci yetersizlik» ve «emperyalizmden korkma» ile suçlayarak işe başladılar ve açıktan açığa sınıfsal ihanete, komünist harekette ayırıcı ve bölücü eylemlere, ulusal kurtuluş savaşçılarını arkadan hançerleme denemelerine kadar ve en gerici güçler blokuna açıkça katılma girimişlerine kadar işi götürdüler.

— **İç politikayla ilgili olarak.** Maocular, ulusal özelliklerin rolünü abartmakla, nerde ise 3 yılda «komünizmin kurulacağı»nı ileri sürmekle başlayarak, halkın demokratik toplumsal düzenini bozmaya, askeri-bürokratik grubun amansız diktatoryasını kurmaya, Çin emekçilerinin reel sosyalist kazanımlarını ortadan kaldırmaya kadar götürdüler işi.

— **Sovyet-Çin ilişkileriyle ilgili olarak.** Maocular, işe, anlaşmazlıklar «on parmaktan» yalnızca «biridir» saviyle başladılar, oysa, Sovyet sınırında askeri provokasyona kadar, Sovyetler Birliği'ni sosyalist sistemden ayırıp «uzaklaştırma» denemelerine, komünizmi kurmakta olan tarihin ilk

sosyalist ülkesinin üzerine «sosyal emperyalizm» etiketini yapıştırmaya kadar gittiler.

İşte bütün bunlar, maoizme karşı savaşımı, önemli enternasyonalist bir görev yapmaktadır.

Yaşantı gösteriyor ki, maoizme karşı savaşımda en etkin araç, kardeş sosyalist ülkelerin, politikalarında sürekli olarak koordinasyon ve hareket birliği sağlamalarıdır. Maoizmin teori ve uygulanmasına karşı sürdürülecek ardıcıl, ilkesel ve politik savaşım, elbette ki, sosyalist topluluk ülkelerinin, Çin Halk Cumhuriyeti'yle, devletlerarası ilişkilerini normalleştirmelerine ve geniş ölçüde geliştirmelerine, prensip olarak hazır olma tutumuyla hiç bir biçimde çelişmez.

★

4. MAOİZMİN, SOSYALİZM VE BARIŞ DAVASINA VERDİĞİ ZARAR VE BUNA KARŞI SAVAŞIMIN ZORUNLUĞU.

Bugün maoizmin, sosyalizme ve barış davasına verdiği zarar, yalnızca kendi halkının başlıca ulusal yararlarını hiçe sayarak, Çin'i doğal bağlaşıklarına karşı getirmesiyle iç politikada sosyalizm düşüncesini gözden düşürmesiyle ve ülkenin politik otoritesini, sosyalizmin düşmanlarının, kendi amaçları yararına kullanmalarına olanak yaratmasiyle ölçülmüyor. Maocular propaganda araçlarını, sosyalist devletlerin uluslararası gerginliği azaltma çizgisine karşı çalıştırarak, emperyalist kamptaki bu çizgi düşmanlarına açık delil sağlıyorlar, değişik sosyal düzenleri olan devletlerin barış içinde bir arada yaşamalarına yandaş olanların bir kısmını şaşırtıyor ve bu sıralarda karışıklık yaratıyorlar.

Maoizm, değişik eylemiyle, emperyalist devletlerdeki

politikacıların ve ideologların, Marksizm-Leninizm'e karşı, devrimci güçlerin birliğine karşı etkinliklerini artırmalarına yardımcı oluyor.

Maoizmin toplumsal ve düşünsel kaynaklarını derinden derine inceleme, Çin yöneticilerinin iç ve dış politikasına temel olan gerçek yönlerini eleştirerek açıklama, Marksizm-Leninizm'in evrensel gerçekliğini, Çin devriminin uygulaması ile bağlama» maskesi altına saklanma denemelerinin amacını açıklama ödevleri şimdi de güncelliğini sürdürüyor.

Pekin, «ulusal özellikler» kavrayış üstüne ileri sürdüğü düzmece görüşlere ve bu «özellikleri» durmadan belirtmeye, maoizmi dış ülkelere yaymak yolunda elverişli bir siper gözüyle bakıyor. Bununla birlikte, maocu ideoloji, «ulusal özelliklerin», «Marksizm - Leninizm'in evrensel gerçekliği» ile bağlanması için bir model ve aynı zamanda «Marksizm-Leniizm'in gelişmesinde yeni bir aşama» olarak sunulmaktadır. Çin yönetimi, maoizmi, uluslararasında yerleşmiş bir akıma dönüştürme çabasını güderken, aynı zamanda kardeş partiler arasındaki enternasyonal dayanışmayı zayıflatmak, değişik ülkelerin komünist partilerini ulusal özelliklere ve düşüncel plüralizme yönetme denemelerini sürdürmektedir.

Maocular, Marksist-Leninist düşünce sistemini ve bu sisteme dayanan uluslararası komünist hareketin şimdiki çizgisini gerçekte teperek, kendi ideolojilerini, kendi teorik ve politik tutum ve sloganlarını ÇKP'sine aşılıyor, uluslararası işçi hareketi içinde de bu görüşlerini yayma çabası gösteriyorlar. Maoizm üstüne topluca bir değerlendirme yapmak gerektiğinde şurasını hemen belirtmeliyiz: **Maoizm, sosyal ve ekonomik geri kalmışlığın ve büyük han şovenizminin temelinden türemiş küçük burjuva düşüncesidir. Aynı zamanda milliyetçi görüşün ağır bastığı politik bir akımdır.**

Çin'de sosyalizmin kuruluşundaki kendine özgü özellik-

lerin ve güçlüklerin karşısında anlayış gösterme, maoizmin, uluslararası sosyalizmin deneylerini, gelişmiş sosyalist ülkelerin yardım ve desteğini tamamen geri teperek, Çin'i milliyetçi, askersel bürokratik gelişme yoluna ittiğini görmemize engel değildir. Maoizm, ÇKP VIII'ci kongresinde (1956) belirlenen doğru sosyalist gelişme çizgisini terkettikten sonra, ülkeye «kendi öz çizgisi»ni («sıçrama», «komünleşme», «kültür devrimi») dayattı. Bu da, Çin'de daha önceki dönemde kazanılan sosyalist başarıları tehlike altına soktu. Zamanımızın koşullarında maoizmin zararları açıktır. Şöyle ki:

— Maoizm, dünya sosyalist sistemine ve uluslararası komünizm hareketine karşı ideolojik ve siyasal bir ikinci cephe açmıştır.

— Marksist-Leninist elbise ile süslenerek, tüm davranışı ile, bilimsel komünizmi, teori ve uygulama alanında gözden düşürmeye çalışmaktadır .

— İdeolojik ve siyasal akım olarak maoizm, zamanımızdaki devrimci güçlerin birliğini parçalamakta emperyalizm tarafından gittikçe daha çok kullanılmaktadır.

Maoizmin açıkça belirgin küçük burjuva şoven niteliği, maocu politikanın ayrılıkçılığı, antileninist ve antisosyalist yönü, Marksizm-Leninizm'le bağlarını kopardığını, ona yabancı ve düşman olduğunu kanıtlamaktadır.

Maoizmin zorla aldığı Marksist-Leninist deyimler de, yalnızca onun düşman özüne bir perde hizmeti görüyor. Marksist-Leninist deyimleri kullanmaktan amaç, maoizme «çekici bir görünüş» kazandırmak ve böylece uluslararası alandaki baltalayıcı ve yıkıcı eylemlerine devam olanağını kolaylaştırmaktır.

Buradan açıkça anlaşıldığı gibi, **barışın, ulusal kurtuluş ve sosyalizm davasının yararına olarak, sosyalist ülkeler topluluğunun ve dünya komünizm hareketinin birliği-**

nin korunması, pekiştirilmesi, antiemperyalist güçler cephesinde dayanışmanın artırılması için maoizmin ideoloji ve politikasına karşı savaşım önemli bir koşul olarak beliriyor. Bu savaşım aynı zamanda, kendi mevki düşkünlüğü emellerini Çin halkının yararlarından üstün tutan bir avuç politika cambazının sergüzeştçi deneylerine kurban olan koca bir halkın gerçek sosyal ve ulusal çıkarları için de bir savaşımdır.

Böyle olunca, maoizme karşı ideolojik, teorik ve politik savaşımın her hangi bir biçimde «antiçincilik»le hiç bir ilişkisi olmadığı açıktır. Bu savaşım, gerçek enternasyonalist ve ilkesel nitelikte bir savaşımdır. Çin halkına derin saygı duygusunu içerir; Çin'in sosyalist geleceği için yapılan savaşımla ayrılmaz biçimde bağlıdır.

Sovyetler Birliği'ndeki, Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Almanya, Moğolistan Halk Cumhuriyeti, Polonya ve Çekoslovakya'daki Marksist teorisyenler, kapitalist ülkelerdeki birçok kardeş komünist ve işçi partileri, maoizmin teori ve uygulamasının gerçek yüzünü aydınlığa çıkarmak için büyük çalışmalar yaptılar. Artık bu konuda çok literatür vardır. Bu çalışmalarda, maoizmin tarihsel ,ideolojik, teorik ve sosyal kökenleri, maocu ideolojideki evrimin temel aşamaları, antimarksist, sosyal şovenlik teori ve uygulanmasının biçimlenişi, Marksist-Leninist yöntemle ele alınmakta ve açıklanmaktadır. Bir sıra ciddi inceleme yayınlanmıştır. Bu incelemelerde maoizmin siyasal uygulama yönünün yalnızca bazı bölümleri değil, tüm olarak felsefi, ekonomik ve sosyolojik yanları da derinlemesine eleştirilerek incelenmiştir.

Marksist-Leninist'lerin, maoizmin teori ve uygulama yönlerinin eleştirisine ayrılmış yapıtlarında, maocuların pragmatik eylemleri, ÇKP içinde enternasyonalistlere karşı sürdürdükleri savaşımları, ÇKP VIII'ci Kongresinde onaylanan sosyalizmin kuruluşuna değgin çizgiye ve kongre ka-

rarlarına karşın son 15 yılda Çin'de giriştikleri bir sıra deneyler ele alınarak incelenmektedir. Bu yapıtlarla birlikte ayrıca Mao Tsze-Tung'un 1951 yılında Çin'de üç cilt olarak yayınlanmış «seçilmiş eserler»indeki makale ve demeçler de ayrıca incelenmiştir. Bilindiği gibi Mao'nun bu üç ciltlik «eserlerinde»ki makale ve demeçler, derlenirken değişikliğe uğramıştır.

«Mao Tsze-Tung düşüncesi»nin tahlili için kullanılan kaynaklardan biri de, 1960 yılında Çin'de yayınlanmış olan «Mao Tsze-Tung'un seçilmiş eserleri»nden dördüncü ciltir. Yine başka bir kaynak da, 1967 yılında, »Kültür Devrimi»nin en ateşli günlerinde ülkede kullanılmak üzere yayınlanmış «Yaşasın Mao Tsze-Tung Düşüncesi» («Mao Tsze-Tung Sasyan Vansuy») başlıklı derlemedir. Bu derleme, Mao Tsze-Tung'un 1950'den 1967 yılına dek basında çıkmayan demeçlerini içermektedir. Derlemenin hacmi oldukça büyüktür. Kitapta, Mao Tsze-Tung'un ÇKP VIII'ci Kongresi İkinci (gizli) oturumunda, genel kurul toplantılarında, kadro işçileri toplantısında v.b. toplantılarda yaptığı konuşmalar da vardır. Mao Tsze-Tung'un görüşleri bu konuşmalarda daha açık olarak yansımaktadır. Bu görüşlerin Marksizm-Leninizm maskesiyle dahi gizlenmesine gereksinme duyulmamıştır.

Maoizmin görüşleri, bundan başka, ÇKP'nin IX'uncu ve X'uncu kongrelerinin belgelerindeki görüşlere, «yaşasın Leninizm» gibi propaganda derlemeleri ve yazılarına dayanılarak incelenmiştir.

Böylece burada sunulan bilgi, Mao Tsze-Tung'un eserleriyle, maoizmin siyasal uygulanmasına dayanılarak yapılan tahlil ve maoizmin teori ve uygulaması üstüne Marksist-Leninist'lerce daha önce yayınlanan çalışmalardaki kritik analiz göz önüne alınarak hazırlanmış oluyor.

Bu kitapta, bir kesim komünist ve ilerici güçler arasında, Maocu ideolojinin, Marksist-Leninist öğretinin özel bir

türü olduğu kanısının hâlâ sürdüğü göz önüne alınarak, Marksizm-Leninizm'in üç birleşik öğesi açısından maocu görüşlerin gerçek özünü, bu görüşlerin bilim dışı, Marksizm-Leninizm'e karşı nitelikte görüşler olduğunu gösterme ve değerlendirmeleri kanıtlayan en önemli verileri sergileme denemesi yapılmaktadır.

II. MAOİZM'İN TOPLUMSAL VE İDEOLOJİK KÖKENİ

5. MAOİZM HER ŞEYDEN ÖNCE KÜÇÜK BURJUVA TABANI ÜZERİNDE DOĞMUŞ VE OLUŞMUŞTUR.

Doğaldır ki, burada Çin üstüne kullanılan küçük burjuva kavramı, gelişmiş kapitalist toplumlardaki geleneksel ara tabakalara göre, kendine özgü bir niteliktedir. Şundan dolayıdır ki, Çin'de feodal kalıntılar çok güçlü idi, kapitalist ilişkiler ise gelişmemişti.

Köylüler, küçük tüccarlar, küçük esnaf katmanlarından oluşan büyük bir yığın, düzleyici eğilimlerin ve milliyetçi görüşlerin yayılmasını besliyen bir taban olmuştur. Maocu ideoloji ve politikanın oluşturulmasına Çin kentlerindeki geniş lümpen proletarya yığınları da etki göstermiştir.

Bu sosyal katmanların hepsine özgü olan milliyetçilik, enternasyonalist ilkeler karşısında düşmanca bir tutum, tutuculuk gösterdi, bazen sarsıntı geçirdi. Bu tutum, gelişmiş kapitalizm karşısında ne ise, bilimsel sosyalizm karşısında da aynı biçimde olumsuz bir tutum idi. Maocuların küçük burjuva milliyetçisine özgü davranışları bu toplumsal temele dayandırılarak kuruldu. Maoizm, bu katmanların kör ve batıl inançlarını, en belirgin çizgileriyle, kendisinde topladı, sınırsız bir yabancı korkusunun, her yabancı olana organik biçimde nefret duymanın, Çin'i «dünyanın merkezi», «Gök Kubbe altının imparatorluğu» gibi görme geleneğinin temsilcisi oldu. Küçük burjuvaziye, belirli durumlarda, aşırı solcu düşünüş ve hareket de özgü olmaktadır. Bu aşırı sol düşünüş ve hareketler de, maoizmin gelişme tabanını oluşturdu.

Maoizmin Çin köylüleriyle olan bağları nitelik itibariyle çok çelişkilidir. Her şeyden önce şurası göz önünde bulundurulmalıdır: maoizmin temellerinin atıldığı devrede Çin özellikle bir köylü toplumu idi. Bundan başka da köylüler, gelişmiş kapitalist ülkelerin köylülerinden de önemli ölçüde ayrılmakta idiler. Giderek artan biçimde kapitalist meta üretimi ilişkilerinin etkisi altına düşmelerine karşın, Çin köylüsünün toplumsal niteliği, hâlâ önemli ölçüde, Çin'e özgü feodal yapılarca (tutucu soy-sop ilişkileri ve ataerkil ilişkileri) belirleniyordu. Bu tip ilişkiler için Lenin çok haklı olarak der ki: «... bir ülke ne denli geri kalmışsa, bu ülkede, köklü küçük burjuva batıl inançlarının doğurduğu özel güç ve direnci olan millî egoizm ve millî körlük inançlarını kaçınılmaz olarak doğuran küçük tarım üretimi, ataerkil, parça-buçuk sanayi o denli güçlü olur.» (V. İ. Lenin - Eserleri, cilt 41, sayfa 168, Bulgarcası).

Maoizm, Çin köylülerinin özelliklerini yansıtmaktadır. En başta da, bu köylülerin batıl inançlarını, mülkiyet emellerini yansıtıyor. Maoizm aynı zamanda bu köylülerin daha iyi bir kadere ulaşma adına her savaş çağrısına kendiliğinden yığınlar halinde uymaya hazır olmalarından yararlanmaktadır.

Maoizmin gelişmesinde ordunun etkisi büyük olmuştur. Çin'in sosyal ve siyasal yaşantısında somut olarak etkin bir güç olan subay kadrosu ve XIX'cu yüzyılın 60'lı yıllarından sonra, yarı feodal, yarı sömürge Çin'inde, politik yaşamında önemini giderek artıran geleneksel Çin militarizmi, maoizmin oluşmasında önemli rol oynadı.

Maoizmin, büyük han şovenizmi çerçevesinde bugünedek kalıntı olarak korunan, suni olarak korunan Çin millî burjuvazisiyle de ideolojik bağları olduğu görülmektedir.

Maoizmin **işçi sınıfıyle ilişkileri sorunu da karmakarışık bir nitelik gösteriyor.** Maoizm gerçekte işçi sınıfının dışında ve ona düşmandır. Maoizm, işçi sınıfının görevi yeri-

ne büyük devlet şovenizmi ve hegomonya amaçlarını getiriyor. Maocular 1968 yılı ortalarından beri, işçi sınıfı içinde ve daha çok sanayi işçisi içinde zayıf olan ideolojik ve politik durumlarını, sosyal ve milliyetçi demogojinin yardımıyla güçlendirmeye uğraşıyorlar. Mao grubu, toplumsal rolü gittikçe artan işçi sınıfıyla flört yapmadan uzun süre iktidarda kalamayacağını ve bu iktidarı güçlendiremeyeceğini kestiriyor. Bu grup, hegomonya politikasına temel dayanak olacak savaş sanayiini yaratmak için işçi sınıfına muhtaçtır. Öte yandan maocular, dünya sosyalist sisteminin ve dünya devrim sürecinin Çin işçi sınıfına gösterdiği etkiyi de silmek istiyorlar, bunun için çaba harcıyorlar.

Bir bütün olarak maoizm, proleter olmayan, küçük burjuva, çoğunlukla Çin toplumunda deklase olmuş, kendi sınıfından kopmuş katmanların çıkar ve ideolojilerini temsil ediyor.

Maoizmin sosyal temeli tek anlamlı değildir, karmaşık, çelişkili ve bu yüzden de istikrarsızdır. Kural olarak maocular, değişik güçlerden oluşan, hattâ aralarında küçük burjuva yığınlarının ve asker çevrelerin ağırlıkta olduğu, bazı kez birbirine açıkça karşıt olan güçlerden oluşan bir temele dayanırlar. Bu tür Bonapart taktiği, maoizmin niteliğini hemence anlamayı güçleştiriyor.

Maoizm, Çin'deki küçük burjuva katmanlarının kendine özgü görüş ve çıkarlarını temsil eden düşüncelerden oluşan karma bir konglomerattır. Bu yığışım, pragmatik duyu ile, kendisi için «faydalı» bulduğu ilkeleri bir sünger gibi emiyor, dünya devrim hareketinin evrensel ölçüde tarihsel önemi olan deneylerini ise, toplumsal vev siyasal düşünce ve doğal bilimler alanındaki tüm çağdaş kazanımları ise itiyor.

Maoizmde türlü çeşitli kavram ve düşüncelerin etkisi açıkça duyuluyor. Bunlar içinde Çin soylu olanlar da var, yabancı kaynaklı olanlar da.

Kuşku yok ki, maocu ideolojiye Çin gelenekleri büyük etki göstermiştir. Şöyle ki:

— İktidarın başında bulunanlara körü körüne boyun eğme ve ülkeyi hukuki yasalarla değil, ahlâk kurallarına değgin buyruk ve kararlarla ,keyfi ceza sisteminin yardımıyle yöneten bilge kişileri ön plana geçirmeyi içeren Konfiçyüs geleneği; başka halklar üstünde Çinlilerin büyük devlet üstünlüğü görüşlerini ve her yabancıyı küçümseme ruhunu içeren Çin merkezciliği geleneği;

— Legistlerin[1] dinsel öğütlerinde, kültür değerleri karşısında nihilistçe davranış, şiddet, savaş, askerileşmeye tapma derecesinde saygı ve hükümdarın mutlak diktatoryasını zihinlere yerleştirme gibi öğeler birbiriyle birleştirilmiştir;

— Eski Daosi[2]'lerin ilkel diyalektiği; karşılıklı değişim öğretisi, karanlık ve aydınlık köken arasında yer değiştirme, yeryüzünün bütün varlıklarının gelişmesi için «in» ve «yan» gibi kaynaklar;

— XIX yüzyılın ortalarında Taypin köylü ayaklanmaları ve bir sıra orta Çağ gizli dernek liderinin savunduğu, temelinde mülkî eşitleme arzuları yatan adil bir toplum düzeni üstüne ütopik görüşler...

Maocular «Kültür Devrimi» sırasında tüm eski gelenek ve ideolojilerle bağlarını koparacaklarını gür sesle ilân etmişlerdi. Gel gör ki, «Kültür Devrimi»nin gerçekleştirilmesinde beliren ruh da, uygulanan yöntemler ve biçimler de, ve dahası var, «Kültür Devrimi»nin niteliği de birçok bakımdan eski Çin toplumunun geleneklerine uymaktadır.

---

1 *Legist—Eski Çin'de politik bir akımın devamcılarıdırlar. Başlıca temsilcileri Şan Yan (M.Ö. IV yüzyıl) ve Han Fey-Tszidir (M.Ö. III cü yüzyıl).*

2 *Daosi—Daosizmin yandaşları Lao—Tszi'yi bu okulun kurucusu sayıyorlar. (Lao Tszi, M.Ö. VI—V ci yüzyıl) Okulun adı «Dao=yol»dan çıkmıştır. Yol hakkında öğreti anlamına geliyor.*

Örneğin, »Kültür Devrimi» sırasında, İmparator Tsin Şi-Han zamanının (M.Ö.) çok yanlı geliştirilmiş bütün kültürü yok etme, kitapları yakma, Konfiçyüsçü bilginleri diri diri toprağa gömme geleneğinden yararlanılmıştır. Şimdi bu eylemler maocularca «devrimci hareket» diye ilân ediliyor. Maocular her ne kadar «Kültür Devrimi» sırasında eski kültür ve ideolojiyle olan bağları kesmeyi ilân etmişlerse de, gerçekte yalnızca, devrimci demokratik ve komünist hareketin etkisi altında Çin'de yerleşen ilerici geleneklerle bağlarını kesmişlerdir. «Kültür Devrimi» Eski Çin'deki birçok gerici geleneklerin yeniden canlanmasını doğurdu.

«Kültür Devrimi» zamanından beri Çin'de yoğun bir biçimde uygulanan ve özünde milliyetçilik bulunan kültürel yalnızlık politikası da maoizmin başka önemli bir yanıdır. Yabancı ideolojiye karşı «sınıf savaşı» bahanesiyle, dünya kültürünün olağanüstü başarıları tepiliyor. Örneğin, Mozart ve Beethoven'in müziği, Şekspir'in edebiyatı, Yunan, Roma vb. eski sanat ve kültür tepiliyor. Çin halkı uzun yıllar boyunca dünya kültür hazinesinden izole edilmişti. Ülkede bugün görülen örnekler de büyük ölçüde yozlaştırılarak alınmış kültür değerleridir. Yabancı kültür değerleri «Denizaşırı olan Çin'inkine hizmet etmelidir» sloganı altında yeni bir değerlendirmeye tutuluyor. Yıllarca Çin halkı için, yalnızca dünya klâsik edebiyatının şaheserleri değil, XX'ci yüzyılın ilerici ve devrimci yazarları da, bunların yapıtları da ulaşılmaz birer nimet idi. Son zamanda maocular, kendilerini açıkça Konfiçyüs'ün düşmanı ilân ettiler. Gel gör ki, maocu propagandanın yığınlar arasında aldığı biçim, kullanılan yöntemler, eğitim sistemi ile ilgili olarak ortaya çıkardıkları tablo ve daha başka birçok uygulama, maoizm ile Konfiçyüsizm arasındaki bağları açıkça gösteriyor. Şurası iyi bilinmelidir ki, maocular, bütün öteki ideolojilere karşı yaptıkları gibi, Konfiçyüsizme karşı da pragmatik ve ütiliter bir tutumla yanaşıyorlar. Gereksinme duyulduğu

zaman (1964) Mao Tsze-Tung'un, öğretim alanında Konfiçyüsizm mirasının reddedilmemesi çağrısında bulunduğu, Konfiçyüsizmin, kişiye tapma da dahil, bütün geleneklerini bilinçli olarak kullandığı unutulmamıştır.

Bugün maocuların Konfiçyüsizmi eleştirmelerinin nedeni, bu eleştirme yardımıyle, maoizmin düşmanlarına karşı savaşımı başarılı kılmaktır. Onların Konfiçyüsizmi eleştirmeleri, gereksinme duydukları zaman, yeniden Konfiçyüsizme dönmeyecekleri, şimdi Legizm ile ilişkilerinde de görüldüğü gibi, yeniden Konfiçyüsizmin şu ya da bu yargılarını savunmayacakları anlamına gelmez.

Maoizm üzerinde, halledici etkiyi gösteren **burjuva büyük han şovenizminin gelenekleri olmuştur**, başka bir deyimle, büyük han şovenizminin gelenekleri maoizmin belkemiğini oluşturmuştur. Şovenizm, milliyetçiliğin bir sonucu olarak. Çin'de XIX'ci yüzyılın ikinci yarısında ve XX'ci yüzyılın başlarında, burjuvazinin gelişmesiyle ve Çin milletinin oluşmasıyla birlikte ortaya çıktı.

Çin burjuva şovenistlerinin özelliği, Çin'i «dünyada birinci devlete» dönüştürmek ve «beş kıtada» Çin'in egemenliğini kurmaktır. Şovenistlerin programlarına, Çin'in ünlü geçmişini yeniden diriltmek, sınırları Tan, Min ve Tsin'in[1] devirlerindeki Çin İmpaartorluğu sınırlarına dek genişletmek de giriyordu. Çan Kay-Şi (1927-1949) dönemindeki Çin şovenizmi de, Sovyetler Birliği'ne ve komünizme karşı olmakla belirleniyordu. Maoizm, her türlü Çin şovenizmini, tüm özellikleriyle, düzmece devrimcilik maskesi kullanarak miras aldı.

Bilindiği gibi Çin halkının XIX'uncu yüzyıl sonunda ve XX'ci yüzyılın başında Mançurya egemenliğine karşı yapı-

---

1 *Tan (VI—X yüzyıl), Min (XIII—XVII ci yüzyıl) ve Tsin (1946—1911) hanedanlıkları Uzak Doğuda Çin'in etkisinin en büyük olduğu ve Çin'de en geniş fütuhat devirleri olarak kabul edilir.*

lan ulusal kurtuluş savaşının seçkin yöneticisi doktor Sun Yat-Sen de, burjuva milliyetçiliğinin ve ütopik halkçılığın etkisi altında kalarak hatalar yapmış ve bu yüzden V. İ. Lenin tarafından eleştirilmişti. V. İ. Lenin ümit ediyordu ki, Çin proletaryasının ileride kurulacak olan partisi, Sun Yat-Sen'in yanlış görüşlerini eleştirmekle birlikte, onun programındaki «demokratik özü dikkatle koruyacak ve belirtecek». Oysa tam tersine, Sun Yat-Sen'in büyük ölçüde etkisinde kalan Mao Tsze-Tung, onun **burjuva milliyetçiliğinden ileri gelen bütün yanlış görüşlerini** benimsedi. Ve oysa, Sun Yat-Sen, yaşamının son döneminde V. İ. Lenin'in ve Komintern'in etkisiyle bu fikirlerinden vazgeçmişti.

Denilebilir ki, aşırı milliyetçilik ve Çin merkezçiliği, Mao Tsze-Tung'un görüşlerinde, maoizmin ideoloji ve politikasında, her zaman, en temel ve belirgin çizgi olmuştur. Mao Tsze-Tung ve yandaşları 30'lu yılların sonlarında, gittikçe daha fazla, hegomonya görüşleri ileri sürmeye başladılar. Maocular, Çin devrimini, sömürge ve yarı sömürge ülkelerin halkları için kopya edilmesi zorunlu bir örnek sayıyorlar.

Öte yandan maocular, Çin burjuva şivenistlerinden de, komşu ülkelerin hudutları içindeki topraklarla ilgili görüşler aldılar. Çin şovenistlerinin toprak iddialarını olduğu gibi benimsediler. 1939 yılında Mao Tsze - Tung şöyle diyordu: «Emperyalist devletler, Çin'i askeri bozguna uğratınca ,bize bağımlı durumda olan önemli sayıda ülkeyi zorla aldılar. Çin'in eski topraklarından da bir kesimini zaptettiler. Japonya Kore'yi, Formoza'yı, Port-Artür'ü, Rük'ü ve Penh'u kaptı. İngiltere Burmay'ı, Butan'ı, Nepal'i ve Honghong'u kopardı. Fransa, Annam'ı aldı. Hattâ Portekiz gibi zavallı bir devlet bile, Makao'yu koparıp aldı.» Herkes biliyor ki, sayılan bu ülkeler eski Çin toprakları değildir. XIX'cu yüzyılın ikinci yarısında ve XX'ci yüzyılın birinci yarısında Çin'i bölüşmek isteyen emperyalist ülkeler bu ülkeye saldır-

dılar. Fakat Mao bu saldırıdan söz etmiyor. Herşeyden önce gerçekten Çin'in kendi toprakları olan Formoza, Honghong ve Makao üstüne konuşmuyor da, çeşitli devirlerde, istilâcı saldırı savaşları sırasında Çin feodallerinin, Çin'e bağımlı kıldığı ülkelerden söz ediyor. Bu ülkelerin halkları eskiden Çinli saldırganlara karşı yaptıkları savaşı, sonra Batı Avrupa emperyalist saldırganlarına karşı da sürdürmüştür, bağımsızlık savaşını durdurmamıştır.

Maocular bununla da kalmayıp daha ileri gittiler. Sovyetler Birliği de dahil, bağımsız komşu devletlere karşı toprak iddialarıyla ortaya çıktılar.

Maoizm, Avrupa çıkışlı düşünce akımlarından, yirminci yüzyılın ilk otuz yılı içinde Çin'de geniş bir yayılma tabanı bulan anarşizm ve troçkizmden de etkilendi.

Maoizm de **anarşizm gibi**, sosyal sorunların çözümü için zorlamaya biricik araç gözü ile bakmaktadır, grup mülkiyetine dayanan dağınık ekonomik grupların oluşturduğu üniteleri, toplumun ideal ekonomik kuruluşları olarak görmeye bel bağlamaktadır, her eylemde bir mucize yaratma gücüne inanan batıl inançlara, devrimi ve devrim sonu dönemini tahripçilikle bir tutmaya güvenmektedir.

Troçkizm son on yıl içinde maoizme çok büyük etki yaptı. Maoizm, troçkizmin, dünya savaşına, uluslararası gerginliğe bel bağlama, dünya devrimi olmadan sosyalizmin kuruluş olasılığı yoktur gibi görüşlerini benimsedi. Maoizm aynı zamanda sürekli devrim teorisini, sıçramalarla gelişme düşüncesini ve buna bağlı olarak ortaya attığı birçok görüşle de troçkist görüşlerin etkisinde[1] kalmış olduğunu kanıtladı.

---

1 *Marksistlerin yaptığı birçok çalışmada, maoizm ile troçkizm arasındaki düşünce bağları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu bağlar «IV cü Enternasyonal»in liderlerince de kabul edilmektedir. Bu liderler Mao'yu, Troçki'nin görüşlerini kendi görüşleriymiş gibi vermekle suçluyorlar.*

Mao Tsze - Tung'un yapıtları üzerinde Marksizm-Leninizm'in etkisi de var. Rusya'da Büyük Ekim Sosyalist Devriminin, Komünist Enternasyonalin eylemlerinin ve enternasyonalist Çin devrimcilerinin etkisiyle, daha yüzyılımızın 20'li yıllarında Marksizm-Leninizm Çin'de saygı kazanan bir öğreti oldu. Çin gençliği, ilerici aydınlar ve işçi sınıfının bilinçli katmanları arasında Marksizm-Leninizm öğretisi geniş bir yayılma gösterdi, herkesin anlayabileceği bir öğreti oldu. Çin Komünist Partisi'nde Marksizm'i-Leninizm'i öğrenme çalışmaları yaygınlık kazandı. İşte bu ortam içinde Mao Tsze - Tung da kendisini Marksizm'e uydurmaya çaba gösterdi. Mao Tsze - Tung, Marksizm - Leninizm'in yalnızca belirli yargılarını, milliyetçi giysi giydirerek, kaba maddeci ve idealist görüşler, troçkist, anarşist görünümler vererek, benimsedi. Bunun sonucu olarak da, Mao'nun görüşleri ve bu görüşler temelinde yaratılan ideoloji, yalnızca şeklen Marksizm - Leninizm'i hatırlatır biçimde gelişmiştir.

Marksizm - Leninizm ile maoizm arasındaki farkı anlayabilmek için, Lenin'in küçük burjuva sosyalist ideolojisinin doğası üstüne verdiği tanımlamayı ansımak gerektir. Lenin diyor ki: «Sınıfların son derece geniş katmanları kendi ödevlerini formüle ederlerken, Marksizm'i görmezlikten gelemiyeceklerinden bu öğretiyi öğrenmişlerdi... Son derece tek yanlı olarak, sakat olarak, şu ya da bu «sloganı» ezberlemişcesine, taktik sorulara verilen şu ya da bu cevabı ezberlemişcesine öğrenmişlerdi. Ancak bu cevapların Marksist ölçütlerini anlamamışlardı» (Lenin - Cilt 17, sayfa 27 - Bulgarcası). Maoizm, Marksizm - Leninizm'in şu ya da bu kavramını kullanırken, onlara kendi milliyetçi, antidemokratik görüşlerini veriyor.

Maoizm, sınıflar ve sınıf savaşları, proletarya diktatoryası, alt yapı ve üst yapı, tarihi materyalizm, sosyalizm, komünizm v.b. kavramları kullanıyorsa da, onlara, aşağıda göreceğimiz gibi, anlamlarının incelenmesinden de açıkla-

nacağı gibi, proletarya öz ve niteliği yerine, Marksizm'e - Leninizm'e yabancı küçük burjuva özü ve niteliğini yüklüyor.

Maoizm, gelişmesi sürecinde, Marksizm - Leninizm'in temel ilke ve yargılarını sağ ve «sol» açıdan gerek teorik gerekse **pratik** olarak revize etti. Örnek olarak en önemli Marksist - Leninist kural olan proletarya diktatoryası sorununda maoizmin tutumu ele alınabilir.

Mao Tsze - Tung daha 30'lu yılların sonunda, ÇKP'nin, Çin'de ulusal demokratik zafer kazanıldıktan sonra politik iktidarın, işçi sınıfının yönetimi altında, işçi sınıfı ile köylülerin devrimci diktatoryasına dönüştürüleceği yargısını revize etti. Bu yargının yerine, milli burjuvazi, küçük burjuvazi, köylüler ve işçi sınıfı olmak üzere dört sınıfın «birlikte diktatoryası» düşüncesini getirdi; proletaryanın «birlikte diktatoryaya» yönetmenlik etmesini de reddetti. 40'lı yılların ilk yarısında Mao, proletarya diktatoryasının Çin için kabul edilemez olduğunu açıkça ilan etti. Ancak 1949 yılından sonra ÇKP'sindeki Marksist - Leninist güçlerin baskısıyla Mao Tsze - Tung proletarya diktatoryası kuralını hiç değilse sözde kabul etmek zorunda kaldı. Yalnız bu değil, kendi kültür devrimini gerçekleştirmek için, «proletarya diktatoryası»nın savunulması zorunluluğundan yararlanmayı da denedi ve bununla birlikte «işçi sınıfı her şeyi yönetmelidir» sloganını demogogca ortaya attı. Gel gör ki, «Kültür Devrimi» herkesten çok, ÇKP ile demokratik halk devletine karşı yönetilmişti. Yani, daha açık bir deyişle, «Kültür Devrimi», proletarya diktatoryasını kendisinde ve eylemlerinde canlandıran toplumsal kuruluşlara karşı yönetilmişti. «Kültür Devrimi»nin sonucunda Çin proletaryası hiç bir yönetici rol elde edemedi. Demek oluyor ki, maocular, proletarya diktatoryası kavramı üstüne hokkabazlık yaparak gerçekte, Çin işçi sınıfını, Çin toplumunu yönetme olanağından yoksun bıraktılar ve «proletarya diktatoryası»

maskesi altında Mao Tsze - Tung ve Mao grubunun askeri bürokratik diktatoryasını Çin'e dayattılar.

Maoizmin bütün uygulanması kanıtlamaktadır ki, bu ideoloji, Marksizm'e - Leninizm'e yabancıdır, düşmandır. Maoizm de iyi biliyor ki, Marksizm - Leninizm'den başka Çin halkı da dahil dünyadaki bütün halkların bilinci üzerinde bu derece otoritesi olan başka bir ideoloji yoktur. Bu yüzden Çin liderleri, kendi «düşünce»lerini Marksist terminolojiyle maskelemeye devam ediyorlar, kendi büyük han emellerine, hegomonya kurma amaçlarına ulaşmak için, Marksizm'i - Leninizm'i bir araç görüyor, Marksiz - Leninizm üzerinde tekel kurmak istiyorlar.

III. MAOİZM'İN FELSEFİ GÖRÜŞLERİNİN NİTELİĞİ; EKLEKTİK, METAFİZİK VE SÜBJEKTİF GÖRÜŞLER OLMASIDIR.

Çin propagandası, Mao Tsze - Tung'un, Marksist - Leninist felsefenin her yandaki gelişmesine katkıda bulunduğu savını ileri sürmektedir. Mao'nun «Uygulama Üstüne», «Çelişkiler Üstüne», «Halk İçindeki Çelişkileri Doğru Çözme Üstüne», «İnsanda Doğru Düşünce Nereden Doğuyor» başlıklı makaleleri, Marksizm - Leninizm'in «Komünist Partisi Manifestosu», «Anti - Dühring», «Doğanın Diyalektiği», «Materyalizm ve Ampriyokritisizm», «Felsefe Defterleri» gibi, klâsik yapıtlarıyla eş sırada tutuluyor.

İlk bakışta sanılır ki, Mao Tsze - Tung'un felsefe alanındaki düşünceleri tamamen Marksizm - Leninizm'in çerçevesi içindedir. Bu izlenim, hem ele alınan konular, hem terminoloji benzerliği, hem de Marks, Engels, Lenin ve diğer Marksist'lerden alıntılar verilmekle de desteklenmek istenmektedir.

Ancak daha dikkatli ve derinlemesine inceleme yapıldığında görülür ki, Marksist - Leninist felsefenin bazı belirli sorunları popüler biçimde yeniden anlatılmış ve itiraz kabul etmez bazı materyalist formüller kullanılmış olsa da, **Mao Tsze - Tung'un konuşmalarında ve felsefi yazılarında bu doğru Marksist - Leninist yargılar eklektik bir şema içinde birbirine bağlandırılmakta ve bir sıra köklü yöntem sorunlarının aslını bozan yorumlarla ele alınmaktadır.** Burada sorun, yalnızca Mao Tsze - Tung'un ele aldığı sorunların sınırlı olması ve, **maoizmde bütünüyle bir felsefî görüş sisteminin yokluğunda** değildir. Mao ve maoizmin çözüm getirmek saviyle ileri sürdüğü sorunların, Marksizm'e karşı, bilim dışı bir görüş açısından ele alınıp açıklanmasının yapılmak istenmesindedir.

Mao Tsze - Tung'un felsefi yazıları incelenirken, **ütiliter ve pragmatik yönelişe**, bu yazıların hangi amaca yönetildiğine, «teorik» gerekçelere dayandırmak istediği politik eylemlere **mutlak olarak dikkat etmek gereği vardır.**

Örneğin «Uygulama Üstüne» yazısının amacı, her şeyden önce, yalnızca Çin devrimine katılanların, hem de kesintisiz olarak ve doğrudan doğruya katılmış olanların bu devrim üstüne, bu devrimin sorunları üstüne söz söyleme hakları olduğu (böylece Komintern'in Çin sorunu üstüne çıkardığı neticeleri, Komintern'deki Çin temsilcilerinin faaliyetleri kuşku altında bırakılmak istenerek) görüşünü benimsetmektir. «Çelişkiler Üstüne» başlıklı yapıtıyle güdülen amaç ise, ÇKP'sindeki bölünmeyi, maocuların Marksist - Leninist'lere karşı yürüttükleri çalışma stilini düzeltme kampanyasını («Çjen Fan») ideolojik bir temele dayandırmaktı. Mao Tsze - Tung'un «Halk İçindeki Çelişkileri Doğru Çözümleme Sorunu Üstüne» başlıklı yapıtı da eşdeğer rol oynadı. Mao bu yapıtıyla, partide yeni bir bölünmeye yol açılması, «çjenfın» kampanyasının yardımıyla partideki Marksist - Leninist'lere karşı savaşımın yenilenmesi, daha sonra troçkist «sürekli devrim» uygulanmasına geçilmesi, daha sonra da uluslararası komünizm hareketinin genel çizgilerini revize etme hazırlıklarına başlıyordu.

★

6. MAOİZM TARAFINDAN DİYALEKTİĞİN TEMEL İLKELERİNİN METAFİZİK VE MEKANİK BİÇİMDE TAHRİF EDİLİŞİ.

Maoizm, materyalist diyalektiğin geliştirilmesine katkıda bulunmak saviyle ortaya çıkmaktadır. Mao Tsze - Tung'un **diyalektik üstüne** ve her şeyden önce **karşıtlık, çelişki**

sorunu üstüne ileri sürdüğü düşünceler yazı ve konuşmalarında baş yeri tutuyor. Gerçekte Mao diyalektiğin kategori ve yasalardan oluşan tüm zenginliğini, karşıtlıklar arasındaki savaşım sorununa indirgiyor. 1964'de bir grup Çin filozofu ile yaptığı görüşmede şöyle dedi: «Engels üç yasa (diyalektik konusunda) olduğunu söylüyor. Ancak ben bunlardan ikisine inanmıyorum. Temel olan, karşıtlıkların birliği yasasıdır. Nicelikten niteliğe geçiş, gerçekte nicelik ve nitelik karşıtlıklarının birliğidir. **İnkârın inkârı ise genellikle yoktur.**»

Mao Tsze - Tung'un bu anlayışının, Lenin'in karşıtlıklar arasındaki birlik ve savaş yasası «diyalektiğin özüdür» görüşüyle çelişmediği izlenimi yaratabilir ilk bakışta. Bazen, Mao Tsze - Tung'un toplumdaki çelişkiler üstüne söylediği fikirler, sanki Çin'in özelliğini yansıtıyormuş gibi akla uygun görünüyor. Gel gör ki, Mao Tsze - Tung'un Marksizm - Leninizm hazinesinden ödünç aldığı belirli sağlam düşünceler de ileri doğru anlatıldığında yine mantıksızlığa boğuluyor.

V. İ. Lenin şöyle diyordu: «Bir yeni politik düşüncenin (yalnızca politik de değil ya) gözden düşürülmesi ve ona zarar verilmesinin en garantili aracı, onu savunma adına, onu mantıksızlığa dek sürdürmektir» (V. İ. Lenin Eserleri, s. 31, s. 48).

Mao Tsze - Tung, karşıtlıkların savaşını mutlaklaştırmaktadır. «Çelişkilerin, toplumun gelişmesini harekete geçiren güç olduğunu», bu doğru düşünceyi hatırlatarak Mao Tsze - Tung, hem kapitalist, hem de sosyalist toplumdaki bütün çelişkilerin tam bağdaşmazlığa dek indirgiyor. («Demeçler» III. baskı, sayfa 181). «**Bütün çelişkiler uyuşmazdır,** barıştırılabilir çelişkileri nerede bulacaksınız.» (Aynı yerde).

Mao Tsze - Tung'un bu önerisi, Lenin'in, çelişkiler somut tarihsel olarak incelenmelidir öğüdüne tamamen karşıdır. V. İ. Lenin, özel çelişki ile genel çelişki arasındaki ay-

rılığı, yani objektif (nesnel) gerçeğin tümüne özgü genel bir yasallığı yansıtan çelişki ile, insanın insanı sömürmesine dayanan sosyal ilişkilere özgü ayrı bir durumun bağdaşmazlığını yansıtan çelişki arasındaki ayrılığı belirtiyordu. **Bağdaşmazlık (antogonizm) çelişkinin özel bir durumudur, antogonizm ile çelişki hiç de aynı şey değildir, diyordu** Lenin. «**Birincisi yok olur, ikincisi Sosyalizmde de kalır**» (Lenin Derlemesi XI, sayfa 357, Rusçası. Altını biz çizdik).

Maoizmin, karşıtlıklar arasındaki birlik ve savaş yasasına çok başka biçimde yanaşması rastgele değildir. Bunun nedeni şudur : **Mao Tsze - Tung soruna yalnızca somut tarihsel açıdan yanaşmamakla kalmıyor, çelişkilere, karşıtlıklar arasındaki karşılıklı etki ve tepkiye, ilişkilere de metafizik açıdan bakıyor. Maoizm, diyalektik ve toplumsal karşıtlık kavramlarını özdeş anlamlar sayıyor. Yanlışlıklarının gneoseolojik kökeni de işte buradadır.**

Toplumsal ve diyalektik karşıtlık özdeş değildir. Sosyalizmde de, karşıtlıklar arasındaki birlik ve savaş yasası, bu evrensel diyalektik yasa yürürlüktedir. Ancak sosyalizmde toplumsal karşıtlıklar arasında savaş yoktur, çünkü birbirine düşman sınıflar ortadan kaldırılmıştır.

Mao Tsze - Tung, çelişkiyi, dış karşıtlıklarını mekanik biçimde karşılaştırarak yorumluyor.

Mao Tse - Tung «Çelişkiler Üstüne» adlı yapıtında şöyle diyor : «Yaşamsız, ölüm yoktur, ölümsüz de yaşam yok, yukarı çıkmadan aşağı inmek olmaz, aşağı inmeden yukarı da çıkılmaz, mutsuz olmadan, mutlu olunmaz, mutlu olmadan mutsuz da olunmaz. Kolay olmadan, güçlük olmaz, güçlük olmadan kolaylık da olmaz. Büyük toprak sahibi olmadan, kiracı olmaz, kiracı olmadan büyük toprak sahibi olmaz. Burjuvazisiz proletarya yoktur, proletaryasız da burjuvazi yoktur. Emperyalist milli tahakküm olmazsa, sömürge ve yarı sömürge yoksa, emperyalist milli tahakküm

de yoktur. Bütün karşıtlıklar böyledir» (Mao Tsze - Tung, Seçilmiş Eserler, Moskova 1953, cilt 2, sayfa 452, Rusça).

Çelişkileri maocu açıdan ele almak, karşıtlıklar arasındaki bağımlaşma ve bağlantılığın mekanik biçimde yorumlanmasına yol açıyor, yapılan, yalnızca yerlerin değiştirilmesinden ibaret oluyor. Mao Tsze - Tung şöyle diyor :

«Ezenlerle, ezilenler karşılıklı olarak birbirine dönüşüyorlar. Bir yanda burjuvazi ve büyük toprak sahipleri ile öte yanda işçiler ve köylüler arasındaki ilişkiler böyledir... Baba oğula dönüşüyor, oğul babaya, kadın erkeğe dönüşüyor, erkek kadına...

Savaş barışa dönüşüyor, barış savaşa. Barış, savaşın karşıtlığıdır. Eğer savaş olmasaydı, barış sözü nereden çıkardı.» (Mao Tsze - Tung, Çendu Konuşması - 20 Mart 1958).

Mao Tsze - Tung'a göre, her şey sözün tam anlamiyle, kendi karşıtlığına doğru gitme çabasındadır. Yani Mao'ya göre, barışın savaşa dönüşmesi, savaşın yerini alması, savaşın ise barışın yerini alması gerekiyor. Bu mantıkla, burjuvazinin proletaryaya dönüşmesi gerekiyor, proletaryanın da burjuvaziye. Böyle olunca da, sosyalizm kurulduktan sonra, sosyalizm kapitalizme dönüşecek demektir. Yani kapitalizmin dirilmesi gerekiyor.

Ancak bilindiği gibi, görülen her karşıtlık, her zaman, aynı tek olayın ya da sürecin her iki yanını da temsil etmez. Karşıtlıklar arasındaki savaş ve birlik yasası, gelişmenin iç kaynağını açıklar, aynı iç karşıtlıklar arasındaki nitelik ayrılıkları göz önüne alır ve sonuç olarak göz önünde bulundurulan «nitel çelişkidir». (Bakınız K. Marks - F. Engels, eserleri cilt 23, sayfa 114).

Burada sorunun bel kemiği şudur : Mao, çelişkiler üstüne olan kendi metafizik anlayışını, karşıtlıklar konusundaki Marksist yasa olarak, karşıtlıklar arasındaki birlik ve savaş yasası olarak ileri sürmek istemektedir. Dahası var, maocuların toplumsal olayları değerlendirmelerinde bu me-

tafizik kavrayışı temel anahtar görmelerini sağlamak istiyor.

Mao Tsze - Tung, yaşantıdaki reel çelişkilerin incelenmesi işini, bu çelişkilerin bilimsel yönden çözüme bağlanmasını bir yana itip, bunun yerine karşıtlıklar arasında sofistçe oyun oynamayı getiriyor. **Maoizm, birbirine karşıt kavramlarla hokkabazlık yaparak, hayali çelişkiler düzenliyor ve bu sunî çelişkilerle uzlaşmazlıkları birbirine kışkırtıyor.** Mao bu düzmece savları ve şemaları, değişik ülkelerde sosyalizmin kuruluş koşulları olarak da «dayatmaya» çalışıyor.

Örneğin Mao, 50'li yılların sonunda, Marksist - Leninist teorinin Çin koşullarında uygulanışı üstüne şöyle demişti : «...Evrensel Marksizm - Leninizm gerçeğinin Çin devriminin somut uygulanışı ile birleştirilmesi materyalizmdir. Burada birincisi ve ikincisi karşıtların birliğini, yani diyalektiği, oluştururlar. Körükörüne, yabancı olanı kabul etmeye ne gerek var? Çünkü diyalektik anlaşılmıyor tersi olunca. Sovyetler Birliği'nin kendi yöntemleri var. Sovyet yöntemleri var, Sovyet deneyi bir tek ülkeyi temsil ediyor. Çin'in uygulayışı da diğer bir yöntemdir, başka bir ülkeyi temsil eder. Burada karşıtlıklar arasında birlik var» (Demeçler, V inci baskı, sayfa 247).

Bu uydurma diyalektik mantıktan çıkan sonuç şudur: Sovyetler Birliği'nin ve diğer ülkelerin sosyalizmi kurma uygulamasında denenmiş olan genel yasallık, sosyalizmin kuruluşuna değgin genel yasallık ile (Mao Tsze - Tung, Marksizm - Leninizm'in evrenselliği, evrensel genel gerçeği ve somut deneyi derken, özellikle bu yasallığı göz önüne alıyor) Çin'in somut koşulları, birlik halinde olmalarına karşıt kavramlar teşkil etmektedir. Maoizm daha sonra birlik kavramını bir yana attı. Maocular da, Sovyetler Birliği ile Çin'e artık birbiriyle uyuşmaz (antagonist) karşıtlar olarak bakmaya başladılar.

Mao Tsze - Tung'un 1958 yılında ortaya sürdüğü bu kavrayış, gerçekte maoizmin, 50'li yılların sonunda Sovyetler Birliği ve dünya sosyalist deneyine karşı açtığı düşünsel ve politik savaşımın ilerideki «teorik» temelini atıyordu.

Gerçekte Mao Tsze - Tung, Çin devriminin somut koşullarını, Marksizm - Leninizm'in genel ilkelerinin karşısına koymakla, diyalektiği sofizme dönüştürüyordu. **Mao Tsze - Tung'un buna benzer uydurma diyalektik düşüncelerindeki temel yöntemsel yanlış şurada toplanmaktadır : Bu düşüncelere uygun hareket edilerek, toplumsal yaşantıdaki her çift olay birbirine karşıt ilan edilebiliyor.** İşte maocular da pragmatik amaçlarına ulaşmada bu olanaktan yararlanmaktadırlar.

Maocular bazı kez savaş ile barışı birbirinin karşısına korken, bazı kez de sosyalist ülkelerin işçi ve köylü yığınlariyle parti ve devlet işçilerini karşı karşıya koyuyorlar. Üçüncü bir durumda, maddi yarar ilkesini, manevi isteklendirme ilkesine karşı, dördüncü bir durumda, Çin Halk Cumhuriyeti ile Sovyetler Birliği'ni birbiriyle uzlaşmaz düşman olarak karşı karşıya getiriyor ve Sovyetler Birliği'ni «Çin'in bir numaralı düşmanı» ilan ediyorlar.

Maocuların çelişkiler anlayışının düğüm noktasını, karşıtlıkların yerlerini değiştirme yolu ile birbirlerine dönüştürülmeleri tezidir. Mao Tsze - Tung buradan hareketle çok ileri giden politik sonuçlar çıkarmaktadır. Şöyle yazıyor : «Belirli koşullarda kötü olan iyi, iyi olan da kötü sonuç verebilir. Lao Tsza daha iki bin yıl önce «mutsuzlukta mutluluk, mutluluk ta ise mutsuzluk yaşar» demiş («Halk İçindeki Çelişkileri Doğru Çözümleme Üstüne» sayfa 43). «Mutsuzluk olmadan, mutluluk olmayacağı»na göre, durum «ne kadar kötü ise, o kadar daha iyidir» sonucu çıkıyor. İşte Mao, bu diyalektiğe uyarak, «iyi şeyler» kategorisine, Japonya'nın Çin'e saldırısını da, 1956 yılında Macaristan'daki gerici devrim ayaklanmasını da, bir dünya savaşını da koy-

maktadır. 1958 yılında ÇKP VIII'ci Kongresinin II'ci oturumunda şöyle dedi : «Japonlar Pekin'i ziyaret ettiklerinde, benimle yaptıkları konuşmada, sizinle savaştığımız için vicdanlarımız rahatsızlık duyuyor dediler. Ben onlara, iyi iş yaptıklarını söyleyerek cevap verdim. Onlar bizi dövüyorlardı, bu yüzden de Çin halkı ayağa kalktı ve onları bozguna uğrattı. Bu yüzden biz onlara minnettar olmalıyız, yoksa başka türlü Pekin'de bulunamazdık.»

Mao'nun dünya savaşı üstüne yürüttüğü yargı da bilinmektedir : «Eğer gerçekten bir atom savaşı patlarsa, bu o denli çok kötü bir şey de olmayacak. Son hesapta kapitalizm yok olacak ve yeryüzünde süresiz barış olacak.» (Demeçler, II'ci baskı, sayfa 257). 1960 yılında Pekin teorisyenleri, Mao'nun bu görüşlerinden yola çıkarak «Yaşasın Leninizm» derlemesinde, üçüncü bir dünya savaşının, yer yüzünde «bin kez daha kusursuz bir medeniyet» yaratacağı sonucuna vardılar.

Karşıtların, ilkel bir biçimde, karşılıklı olarak yer değiştirmeleri ve bu yolla birinin diğerine dönüşmesi görüşü bu maocu görüş, bu konudaki Marksist - Leninist görüşten kökten farklıdır. Marks, taraflardan birinin kendi karşıtlığına dönüşmesi sürecini, somut tarihsel duruma bağımlı olarak ve sürgit biçimde bir oluşum olarak anlıyordu. Mao'nun sübjektizminin ve volontarizminin kaynaklarından biri de şudur : Mao, çelişkilerdeki iç objektif (nesnel) süreçleri göz önüne almıyor. Oysa çelişkiler buna bağlı olarak, olayların özelliği, çelişkinin niteliği göz önüne alınarak çözümlenebilir.

Eğer maocu «diyalektiği» somut politika diline çevirirsek, maocuların, zamanımızın temel dünya sorunlarında takındıkları maceracı tutumun yöntem dayanağı da ortaya çıkacaktır. Maocular, «ne kadar kötü ise, o kadar iyidir» mantığını izleyerek X'cu Kongrede açıkça düşüncelerini belirttiler : «Yumuşama geçici ve yüzeysel bir olaydır, devsel

kargaşalıklar ileride de sürecektir. **Devsel kargaşalıklar halk için kötü değil, iyi şeydir.**» (ÇKP X'cu Kongresi, Belgeler, Pekin 1973, Rusça, sayfa 23 - 24. Altını biz çizdik).

Maocular çelişkilerle ilgili kavrayış ve görüşlerini X'cu Kongrede, yeni bir bulgu ile «zenginleştirmek» istediler. Van Hun-Ven'in raporunda şöyle deniyor: Daha 1966 yılında Kültür Devrimi henüz yeni başlamıştı ki, Başkan Mao Tsze - Tung, şunları söyledi : «**Gök kubbe altındaki tam kargaşalık, tam düzen sağlanmasını doğuracaktır.** Bu, her yedi sekiz yılda bir tekrar ediyor. Her kötülük (pislik) meydana çıkıyor. Kötülüğün kendisini belli etmemesi olanaksızdır. Çünkü, bu onun sınıfsal doğası tarafından belirlenmiştir.» Başkan Mao tarafından bulunan bu nesnel yasa, sınıf savaşı uygulaması tarafından doğrulanmıştır ve doğrulanmaya devam ediyor.» (ÇKP X'cu Kongresi belgeleri sayfa 49-50)

Uygulamada çelişkilere maocu açıdan yanaşma biçimi, toplumsal çelişkileri fetişize etmeyi doğuruyor. Bu durum, özü itibariyle, maoizmin küçük burjuva niteliğini yansıtmaktadır. K. Marks'ın şu sözü bu ideolojiye tıpa tıp uyuyor: «Bu tip küçük burjuva çelişkileri tanrılaştırıyor. Çünkü çelişkileri onun varlığının çekirdeğidir. Onun kendisi, toplumsal çelişkilerin aynasıdır. Onun, uygulamada, temsil ettiği teoriye bürünmesi gerektir» (K. Marks ve F. Engels, eserleri sayfa 27, 380 - 381).

Maoizm, sözde kabul ettiği karşıtlıkların birliği sorunu nu uygulamada küçümsemektedir. Maoizmin mantığına göre ya birlik vardır ya da savaş. Eğer savaş varsa, birlik olamaz. İşte bu nedenle, Mao Tsze-Tung, toplumdaki istikrarı, partideki birliği doğaya aykırı, «sarsılmak isteyen» «durgunluk» olarak değerlendiriyor.

Mao Tsze-Tung şöyle diyor: «Eğer dayanışma ve birlik sürekli olarak korunursa, bu durgunlaşmış bir bataklığı temsil ederdi, tam bir sessizlik demek olurdu. Dayanışmanın köhne temelini yıkmalıyız ve savaşım yoluyle yeni te-

mel üzerinde dayanışmalıyız.» (Mao Tsze-Tung, 1958 martında Çendu toplantısında yaptığı konuşma).

Maoizm bütün toplumsal çelişkileri uzlaşmaz kabul ettiği için, onlarla savaşım biçimini de bu anlayışa göre düzenliyor. Şöyle ki : teorideki keskin ve bağdaşmaz sınıf savaşı, sosyalizm koşullarının uygulanmasında da bir zorunluk kabul edilmekte, emekçiler arasında şiddetli toplumsal anlaşmazlıklar bile yaratılmakta ve bunlar kışkırtılmaktadır.

Mao Tsze-Tung'un pratik öğüdü de bundan ileri geliyor. Şöyle diyor: «**Çelişki yaratılması çok önemlidir.** Örneğin bizim sağcılara karşı davranışımızda olduğu gibi. Biz onlara özgürlük veriyoruz, serbestçe konuşmalarına izin veriyoruz. Belli bir plana belli bir amaca göre oluyor bu, karşıtlık yaratmak için oluyor.» (Mao Tsze-Tung, «Materyalist diyalektik üstüne» Altını biz çizdik). **Çelişki yaratma tezi, uygulamada, emekçi sınıf ve grupları birbirine karşı bilinçli olarak kışkırtmaya, işçi sınıfı ile köylülerin birliğini bozmaya, partide bölünmelere yol açmaktadır.** Bu politikanın en açık örneği «Kültür Devrimi» süresinde görüldü.

Maocular, ÇKP'nin uluslararası komünizm hareketinden ayrılmasını ve Çin ile Sovyetler Birliği ve dünya Sosyalist Birlik ülkeleri arasındaki ilişkilerin bozulmasını haklı gösterebilmek için «karşıtlıklar yaratma» yönteminden geniş çapta yararlanıyorlar.

Gerçekten de bu alanda nice yapma çelişkiler yaratılmıştır. Mao Tsze-Tung, yandaşlarını ileride SBKP'ne karşı, diğer Marksist-Leninist partilere karşı savaşıma hazırlarken Lenin'in, Marksist'lerin oportünistler karşısındaki tutumlarını belirten formülüne, antileninci bir içeriklik verdi ve böylece partinin birliği için gerekli olan ilkesel temel zorunluğunu çiğnedi. Mao Tsze-Tung 1958 yılında grup çıkarlarından hareketle, «bölünmenin doğal olduğu» üstüne uzun

uzun düşünceler ileri sürdü. (Demeçleri, V'ci baskı, sayfa 258).

Mao Tsze - Tung ayırıcı «diyalektiği» ne uygun olarak ÇKP'sindeki enternasyonalistlere ve antimaocu güçlere ve eğilimlere karşı sürdürdüğü savaşımı da haklı göstermeye çalışıyor. ÇKP X'cu Kongresinde bu savaşımın «daha uzun bir süre sürdürüleceği» ilan edildi, «daha on kez, yirmi kez, otuz kez, bu savaşım ortaya çıkacaktır». ÇKP X'cu Kongresi belgeler, sayfa 18). Aynı mantığa ve kampanyaya göre, «Kültür Devrimi»ne benzer hareektler de daha pek çok kez yinelenecektir.

Çelişkiler üstüne öne sürülen ve gerçekte metafizik nitelikte olan bu anlayış, maoizmin, sosyal anlaşmazlıkları kışkırtmasında, emekçilerin dost sınıf ve katmanları arasında düşmanlık çıkarmasında, dünya devrim hareketinde gösterdiği ayrılıkçılık eylemlerinde, dünya devrim hareketinin bütün birliklerinin birlik ve dayanışmasını parçalamasında beliren maceracı, volantarist, toplumsal ve siyasal uygulama yönteminin temelini de oluşturuyor. Bu anlayış, büyük devletçilik ve şovenlik politikasını ve antisovyetizmi haklı göstermenin de temeli oluyor.

★

7. MAOİZM, ALGI (İDRÂK) TEORİSİ SORUNLARINA ANTİMARKSİST AÇIDAN BAKIYOR.

Maoizm, Marksist algı teorisine özel bir katkı getirdiği saviyle ortaya çıkmaktadır. «Marks ve Engels, uygulamadan duyusal algıya ve duyusal algıdan ussal (rasyonel) algıya sıçrayış ilkelerini açıklamamışlardı. Lenin de bunu aydınlatmamıştı, Lenin, «Materyalizm ve Ampriyokritisizm» yapıtında yalnızca materyalizmin teorisini açıklıyor, ama

algı teorisini tam olarak açıklamıyor.» (Mao Tsze-Tung, Beydayhe Konuşması, 1 Ağustos 1964).

Pekinli teorisyenlerin yorumlarından anlaşıldığına göre, Mao, işte bu konulara açıklık getirmişmiş!

Sorunun temelini söylemek gerekirse belirtelim ki: algı sorunları, uygulamanın gerçeğin ölçütü ve algının kaynağı olarak oynadığı rol ve duyusal algı ile ussal algı safhası arasındaki oran sorunları üstüne Mao Tsze-Tung'un düşünceleri, daha 30'lu yıllarda yayınlanan Sovyet broşürlerinden, özellikle Büyük Sovyet Ansiklopedisinin birinci baskısında çıkmış olan «Diyalektik Materyalizm» başlıklı yazıdan alınmıştır. Ve gerçekte Mao Tsze-Tung'un bu düşünceleri, Marksist yargıları popüler biçimde anlatmaktan ibarettir. Hem de, burada benimsenen parçalar çoğu kez aynen aktarılmış olarak veriliyor. (Sovyet bilim adamlarının bu çalışmaları 30'lu yıllarda Çin'de tercüme edilmişti)

Durum böyle iken, kendi yalınç verilişleriyle doğru olan bu yargılar da, Mao tarafından verilirken tahrif edilmiş, ilk anlamlarını kaybetmiş ve kendi karşıtlarına dönüşmüşlerdi.

Algı teorisinin sorunları üstüne maoizmin öteki yargılarına gelince, bu «orijinal» yargılar genellikle ruh ile madde arasındaki ilişki, algı ve uygulama sorunları üstüne Marks öncesi gnelsolojinin, ya da Konfiçyüs zamanı bilgisinin düzeyinde kalan ilkel yorumlamalardan öteye gitmemektedir.

Mao Tsze-Tung'un Marksist algı teorisinin ilkelerinde yaptığı tahrifat, teorik konumlarını dikkatli biçimde incelemekle meydana çıkarılabilir. Bunun için de, şu ya da bu ilkenin Mao tarafında ne zaman, ne gibi koşullar içinde, **ÇKP içindeki birbirine karşı iki çizgi arasındaki savaşımın hangi aşamasında** ve hangi siyasal amaçla ortaya atıldığının bilinmesi gerekmektedir.

Örnek olarak Mao Tsze-Tung'un şu sorunlardaki anla-

yışını ele alalım: **İnsan bilgisinin doğası, dolaylı deney, «kitap bilgisi» ve dolaysız deneyin önemi** gibi, Mao daha 30'lu yılların sonunda, Yanan'da verdiiğ derslerde insan bilgisinin doğası üstüne uzun konuşmalar yapıyordu. «İnsan her hangi bir olayla temasa gelmeden, onu tanıyacak durumda olamaz, yani eğer insanın yaşantısı, bu olayın koşulları içinde geçmiyorsa, bu olayı tanıyamaz. **Eğer, devrimin teori ve yöntemlerini anlamak istersen, devrime katılman gerekir. Bütün gerçek bilgilerin çıkış noktası dolaysız deneylerdir.»**

Ne var ki, insan, dünyadaki her şeyi dolaysız olarak deneyinden geçiremez ve gerçekte bilgilerimizin çoğu dolaylı deneylerin ürünüdür. Bu bilgiler, bütün geçmiş yüzyıllardan aldığımız başka yerlerin insanlarından edindiğimiz bilgilerdir. Bu bilgiler, daha önce yaşamış insanların, dolaysız deneyinin ürünüdür, ya da yabancı dolaysız deneyin ürünüdür... İşte bu nedenle, insan bilgisi iki bölümden oluşur: «Dolaysız deneylerden alınmış bilgi ve dolaylı deneyden alınmış bilgi» (Mao Tsze-Tung, seçilmiş eserler, Cilt I, sayfa 513, 514 - altını çizdik.)

İlk bakışta, Mao'nun, Marksist-Leninist doğru görüşü savunduğu sanılır. Dolaylı deneyi de dolaysız deneyi de kabul ediyor. Bu doğru. Ne var ki, vurgulamalara, ağırlık verdiği noktalara dikkat etmezsek, Mao'nun konuşmalarını, 30'lu yılların sonlarında ÇKP içindeki koşulları göz önüne almadan, somut tarihsel durumun dışından ele alıp incelersek, «dolaylı deneyin» ve «dolaysız deneyin» rolü üstüne yapılan tartışmaların, dıştan soyut görünen tartışmaların maskelediği (tıpkı bugün, zamanımızdan 25 yüzyıl önce yaşamış olan Konfiçyüsü eleştirmenin, zamanımızın iç ve dış politika sorunları konusunda maocuların sürdürdüğü savaşımı gizlediği gibi) ideolojik ve teorik savaşımın dışından ele alıp incelersek bize doğru görünür. Maonun, dolaylı de-

nelyi de, dolaysız deneyi de kabul ettiği izlenimi bizde uyanır.

30'lu yılların sonu, ÇKP'sinde antimarksist ve milliyetçi Mao çizgisini yerleştirmek için savaşım yapıldığı devre idi. Bu çizgiye karşı direnenler, enternasyonalizmin ve Komünternin tutumunu savunan komünistler idi. Bu komünistlerden bir çoğu, bir sıra nesnel nedenle, Komintang'ın kontrol ettiği bölgelerde gizli eylemde bulunma, Kominternin çalışmalarında bulunma gibi nedenler dolayısıyle Yanyan'a yeni gelmiş bulunuyorlardı. Bunlar, askersel ve siyasal sorunların çözümünde Mao tarafından ileri sürülen yöntemlere karşı idiler. Çünkü bu yöntemler milliyetçi yöntemlerdi, Marksist yöntemler değildi ve ÇKP'nin enternasyonalist bağlarını baltalıyordu.

Mao Tsze - Tung, daha sonraları «Uygulama Üstüne» adını alan ünlü derslerinde bütün coşkunluğunu özellikle bu komünistlere karşı savaşımla göstermiştir. Mao, «bütün gerçek bilgiler dolaysız deneyden çıkar» derken, gözönünde tuttuğu herkesten çok kendi yargıları idi. Bu cümle, insan bilgisinin oluşumunun niteliğiyle ilgili bölümün içinde ağırlık noktasını teşkil ediyordu. Mao'nun «dolaylı deneyin tek yanlılığı» üstüne söylediği bütün sözler de kendi muhaliflerine karşı yönetilmişti.

Mao Tsze - Tung, «Devrimin teorisini ve yöntemlerini anlamak istersen, devrime katılman gerekir» derken, yalnızca Çin devrimini göz önünde bulundurmaktadır. Mao konuşmalarında sözlerini Çin komünistlerine, enternasyonalistlere yöneterek, gerçekte onlar aracılığıyla Kominterne yönetmiş ve «sizin Çin devrimi üstüne konuşmaya hakkınız yok, çünkü bu devrime katılarak son yıllarda edindiğiniz dolaysız deneyiniz yok» demek istemiştir. Bunu belirtirken de, kendisinin Çin devrimine katılarak edindiği dolaysız deneyin çok sınırlı oluşundan hiç de sıkılmıyordu. Mao'nun konuşmalarındaki bütün eleştiriyi, partinin Mark-

sist - Leninist güçlerine karşı yönettiğinin bir başka kanıtlayıcı belgesi de, 50'li yıllar başlarında yayınlanan «Mao Tsze - Tung seçilmiş eserleri» serisine ÇKP MK derleme komisyonunun yazdığı nottur. Bu not ta şöyle deniyor: «Partimizde dogmatizm yanlısı bir grup arkadaş vardı. Bunlar uzun bir süredir Çin devriminin deneyini kabul etmiyor, «Marksizm'in bir doğma değil, eylem kılavuzu» olduğu gerçeğini reddediyorlardı. Bunlar, Marksist yapıtların metifnlerinden gelişi güzel olarak çıkarılmış bir takım parlak sözlerle yalnızca insanları korkutuyorlardı.» (Aynı yerde, sayfa 503 - 504). Her nekadar Mao'nun daha sonraları sözü geçen derslerde Pür - ampirizmi eleştirdiği söyleniyorsa da, «Not»ta vurgulandığına göre, derslerde belirlenen amaç, dogmatizme karşı savaşım imiş. **Mao ve grupu, Çin devriminin sorunları karşısında, Marksizm - Leninizm öğretisine dayanarak tavır alan, kardeş partilerin deneyine ve Komınternin yönergesine dayandıran Çin komünistlerini «dogmatik» ilan ediyorlardı.** Mao Tsze - Tung, bu Çin komünistlerini kasıtlı olarak, «Marksist yapıtlardan gelişigüzel alınmış sözler ve bombastik lâflarla tıkabasa doldurulmuş» ve yalnızca «kitabî bilgileri olan» insanlar diye tanıtmak istiyordu. Hatta onlar için onur kırıcı şiir dizeleri de yayıyordu. Bu dizelerde, Yanyan'a yeni gelen «komünistler, duvar üstünde bitmiş, düşük başlı, cılız, kökleri gözüken hasır otuna» benzetiliyordu.

Yirmi yıl sonra Mao, Çendu Konferansı arifesinde, mart 1958 yılında açıkça «dogmatikler Sovyetler Birliği'ni ziyaret edenlerdi» diye konuşuyordu. (Demeçleri, II'ci baskı, sayfa 163)

Bilindiği gibi 1942-1945 devrsinde maoizmin «sitil - çjenfan düzeltilmesi hareketi» ile enternasyonalist komünistlere karşı sürdürdüğü savaşım, «öğretimi yeniden düzenleme», dolaysız deneyin önemi gibi düşünceler ileri sürülerek, «yoklama yapmamış olanın düşünce belirtme hak-

kı yoktur» sloganı ortaya atılarak gizlenmişti. (Mao Tsze - Tung, Derleme, seçilmiş eserler, Pekin 1972, sayfa 248).

Maocular bu savlarını maske olarak kullanarak, Kominterden, ya da Moskova'da öğrenim görerek gelmiş, hatta «beyaz bölgeler»den gelmiş Çin komünistlerini, partinin ve Çin devriminin sorunları görüşülürken oy hakkından yoksun ettiler. Bu komünistleri ülkenin uzak dağlık bölgelerine gönderdiler. Maocular, kadroları düşün açısından işlemeyle ilgili bu uygulamayı, ÇHC kurulduktan sonra da köylere sürgün etme ve «emek yükümlülüğü için yeniden eğitme» yoluyla yasalaştırdılar.

Sonuç olarak belirtelim : Mao'nun «Uygulama Üstüne» başlıklı yazısında, onun Çin komünistlerine - enternasyonalistlere karşı sürdürdüğü savaşım yansıtılmıştır. Mao, nesnel olarak, dolaylı deneyin, diğer partilerin ve Kominternin deneyinin önemini küçümseme, yani Marksist - Leninist teorinin enternasyonalist önemini küçümseme tutumu içindedir.

Mao 40'lı yılların başlarında, Yanyan'daki derslerde söylediği, belirttiği görüşleri geliştirmek izlenimini vermektedir. «Partide sitili düzenleme üstüne» başlıklı makalesinde, Yüksek Parti Okulundaki dinleyicilere çağrıda bulunurcasına şöyle diyor : «Kitaplardan edinilen bilgi ne önem taşır? Kabul edelim ki bu bilgilerin hepsi gerçektir. Öyle de olsa... bunlar, bizim öncellerimiz tarafından, maddi nimet üretimi savaşımında ve sınıfların savaşında genelleştirilen deneylerin temelinde işlenmiş teorilerdir, öğrencilerin kendileri tarafından edinilmiş bilgiler değildir. Bu bilgilerin öğrenilmesi çok zorunludur. Fakat unutulmamalıdır ki, öğrenciler için bunlar belirli bir anlamda **tek yanlı bilgilerdir.** Bu bilgiler başkalarının denetiminde oluşmuştur, ama öğrenciler onları henüz kendi denetimlerinden geçirmemişlerdir.» (Mao Tsze - Tung, seçilmiş eserler, cilt IV, sayfa 66. Altını biz çizdik).

Aslında bu, okuyucuya, Marks'ın, Lenin'in, Engels'in eserlerini daha az okuma, bunun yerine Mao'nun eserlerini okuma çağrısından başka bir anlam taşımıyor, yalnız üstü kapalı bir çağrıdır. Mao'nun öğütlediği eserler de doğal olarak, «Dolaysız deney»e dayanan genelleştirmeyi, «Çin'e özgü kılınmış Marksizm'in» gerçekleştirilmesini temsil etmektedir.

Burada, 30'lu ve 40'lı yıllarda yazılmış yazılardan gösterdiğimiz açıklamalar, maocu gneseolojinin antimarksist özünü göstermektedir, bu antimarksist özün, bir sıra koşullarda, doğru marksist yargılardan alınan alıntılarla maskelenmeye çalışıldığını kanıtlamaktadır. Şurası da unutulmamalıdır ki, Mao'nun bu yazıları, yayınlanmadan önce Marksist teorisyenlerin de katıldığı dikkatli bir redakteden geçiyordu. Ne var ki, **Mao'nun yazılarında Marksist - Leninist izlenim yaratmak için yapılan redaksiyon, bunun sonucu yapılan düzeltmeler, yazılardaki gerçek görüşü değiştirmiyor, bu görüşler yine antimarksist görüşler olarak kalıyor ve yazılar bu biçimiyle basına gidiyordu.**

50'li yılların sonunda ve 60'lı yılların başlarında, yani Mao'nun kendi özel ideolojik ve teorik plâtformla henüz yeni yeni ortaya çıkmaya başladığı dönemde, gerek kendisi, gerekse yakın çevresi, Marksizm - Leninizm'in klâsik yapıtlarının okunup öğrenilmesini, bunun önemini küçümseme ve Mao Tsze - Tung'un katkısını göklere çıkarma yönünde oldukça açık demeçler veriyorlardı.

3 Mayıs 1958'de, ÇKP VIII'ci Kongresinin II'ci oturumunda Mao şöyle dedi : «Bir korku daha vardır. Proletarya bilginliğinden, Marks'tan korku. Marks çok yükseklerde. Ve O'nun yanına yalnızca çok uzun bir basamakla çıkılabilir. Bazıları geri çekiliyorlar, "ben O'na hiç bir zaman yetişe mem" diye düşünüyorlar. Böyle düşünmek doğru mudur? Marks da insandı, onun da iki gözü iki eli vardı, O da tıpkı bizim gibi idi. Ancak kafasında yüce Marksist teori doğdu.

Bize çok eser bıraktı. **Ancak arkadaşların çoğunluğunun bunların hepsini okumak zorunluğu yoktur...**

Bizim işimiz başımızdan aşmıştır. Bütün kitapları okumaya vaktimiz yoktur. Temel yapıtların bir kısmını okumak yeter. Lenin, yaptığı ve açıkladığı çok şeyde Marks'ı geride bıraktı. Marks'ın birçok temel yargısını geliştirdi, yenilerini yarattı. **Yaptığımız birçok şeyde biz de Marks'ı geride bıraktık.** Ekim devrimi Lenin tarafından gerçekleştirildiydi. Marks böyle bir şey yapamamıştı. Marks Ekim devrimi gibi yüce bir devrim yapamadı. O'nun zamanında devrim başarı kazanamadı. Ekim Devrimi ve Çin Devrimi zafer kazandı. Biz uygulamada Marks'ı geçtik.» (Mao Tsze - Tung'un demeçleri, II. baskı, sayfa 231, 232. Altını biz çizdik).

Mao, her ne kadar Marks'a büyük düşünür olarak şeklen saygı gösteriyorsa da, gerçekte Marks'ın yapıtlarında belirtilen uluslararası devrimci hareketin deneyini, «dolaylı», «kitabî» deney olarak, şahsi olmayan, «dolaysız» olmayan deney olarak bir kenara itiyor ve bunu yaparken de, Lenin'e dayanarak Marks'ın otoritesini küçümsüyor.

Altı yıl sonra Mao düşüncelerini şöyle açıklamaktadır : «Çok fazla okumamalı, Marks'ın kitaplarını okumak gerekli ama, çok fazla değil. Birkaç on cildin okunması yeterlidir. Eğer çok fazla okursanız, umduğunuzu değil, tam karşıtını bulacaksınız. Kitap kurduna, dogmatizme, revizyonizme ulaşacaksınız.» Gerçekte burada Maoizm'in eğitime ve bilime karşı, özellikle Marksizm - Leninizm'e karşı düşmanlığı açıkça ortaya çıkıyor.

İlk bakışta Mao'nun yalnızca kitap bilgisine aşırı derecede karşı olduğu sonucu çıkabilir. İnsana öyle geliyor ki, o Marksist literatürün ve daha özel olarak, Marksist - Leninist klâsik yapıtların okunmasına ilkesel olarak karşı çıkmıyor. Mao, «çok fazla okumamalıdır» görüşünü dayatırken, gerçekte Marksist - Leninist ideolojinin Çin'de yayılmasına meydan vermeme amacını güdüyor. Marks'tan, Engels ve

Lenin'den çevirilerin Çin'de geniş çapta ancak 1949 yılından sonra görünmeye başladığı ve işçi ve köylüleri bir yana bırakalım, parti ve devlet kadrosunun bile, Marksist - Leninist klâsiklerin temel yapıtlarını ya hiç, ya da çok az tanınmış oldukları göz önüne alınınca, Marks'ın çok az okunması gerektiğini söylemek ne anlama gelir. Mao, Marksist - Leninist teorinin temelini ciddi ve sistemli olarak öğrenme zorunluğunu vurgulayacağı yerde, Marks'in eserlerini okumanın Çin halkını dogmatizme götüreceği tehlikesinden söz ediyor. Çin halkına, Marks'ın yerine, bilimsel teori yerine, mahut «Alıntılık» yapıtını ve bu yolla kendi görüşlerini sunuyor. (Alıntılık [Risaleler] kitabı Mao'nun bu konuda yaptığı konuşmalarından iki yıl sonra çıktı).

Mao'nun imâ yoluyla söylediklerini, ÇHC Bilimler Akademisi başkanı Go Mo - Jo 1963 yılında Guantsi - Çjuansk muhtar eyaleti tarih kurumu üyeleri önünde yaptığı konuşmasında açıkça belirtmişti. Go Mo - Jo Marks, Engels ve Lenin'in yapıtlarını anarak «Marks, Engels ve Lenin'in eserleri zor anlaşılır ve Çin halkının yaşantısından uzaktırlar» dedi.

Go Mo - Jo devam ediyor: «Her ne kadar Çinceye çevrilmiş yeteri kadar kitaba sahip isek de, bunlar büyük bir dikkat ve özentiyle çevrilmişlerse de, okumaya başladığınız zaman, anlaşılmaları zor oluyor. Öte yandan klâsiklerin yapıtlarında dokundukları uygulama da bize uzaktır, bu uygulamayı biz kendimiz duymamışız (işte «dolaysız deneyi mutlaklaştırmanın doğurduğu bir yanlış daha) ve dahası var, derinleşmek istediğiniz zaman güçlüklerle karşılaşıyorsunuz, Başkan Mao'nun eserleri Çince yazılmıştır ve üstelik de anlaşılır basitlikte, açıklıkta ve kusursuzdur» (Guansi Jibao'-26 mart 1963).

Eğer Mao'nun felsefi alıştırmalarını, algı teorisi üstüne olan görüşlerini politik dile çevirirsek, o zaman onun insan bilgisinin doğası üstüne olan anlayışının, **Marksizm -**

Leninizm teorisine, sosyalizmin uluslararası deneyine dar bir milliyetçilik açısından yanaşmaya hizmet ettiği görülür.

★

8. MAO TSZE - TUNG, UYGULAMA (PRATİK) KAVRAMINA YOZLAŞTIRILMIŞ BİR ANLAM VERİYOR.

Marks ve Lenin'in görüşlerini olduğu gibi yinelediği zaman, uygulama üstüne söylenmiş doğru görüşlere de rastlanıyor : «İnsanda doğru düşünce, yalnızca toplumsal uygulamadan, onun üretim savaşı, sınıf savaşı ve bilimsel deney olmak üzere üç şeklinden doğar.» (Mao Tsze - Tung - İnsanda doğru düşünce nasıl doğar - Pekin, sayfa 1). Ne var ki, her türden uygulamayı konkreleştirmeye gelince görülür ki, insanların tüm pratik eylemleri, maocuların anladığı anlamdaki sınıf savaşına indirgenmektedir. Mao, bilimsel deneyden çok seyrek söz ediyor, ilke olarak bilimsel deneyin temelini anlamadığı görülüyor.

Mao'nun, Marksizm'den farklı olarak ileri sürdüğü **«üretim savaşı»** kavramına gelince. Marksizm, bu tür uygulamadan, insanların (işçi, köylü ve aydın) maddi nimetlerin üretilmesine yönelik eylemlerinin tümünü anlıyor. Mao ise, «üretim savaşı» derken yalnızca fiziksel emeği kastediyor. Mao'yu rahatsız eden kişileri «fiziksel emek yoluyla yeniden eğitmek» için köylük bölgelere gönderme uygulaması bu anlayıştan ileri gelmektedir.

Sınıf savaşı kavramında ise Mao, insanların toplumsal ilişkileri yeniden kurmak için giriştikleri eylemlerin tümünü bu kavramın içine almıyor. Tamamen yanlış bir anlayış. Maoizmin gerçekte sınıf savaşından anladığı, maocu gru-

bun, antimaoistleri zayıflatmak ve ortadan kaldırmak için, yığınları düşünsel ve politik açıdan etkilemek için sürdürdüğü savaşımdır.

Mao Tsze - Tung gerçeğin ölçütü olarak, uygulamanın oynadığı rolü pragmatik açıdan yorumluyor, «hareketin başarısına» baş gösterge olarak bakıyor : «Genellikle başarıyla sonuçlanan doğrudur, başarısızlığa uğrayan yanlıştır.» (Eserlerden Parçalar - Pekin 1967, sayfa 220 - 221).

Düşünceler, görüşler ve teoriler toplumsal gelişmenin yalnızca nesnel zorunluğunu yansıttıkları zaman haklıdırlar, bir kişinin ya da bir grubun öznel fantazisinin ürünü değillerdir. Lenin der ki : «Materyalist için, insan uygulamasının **«başarısı»** kavradığımız fikrin ,benimsediğimiz şeylerin nesnel doğasına uygunluğunu gösterir. Solipsist için ise, uygulamada **bana gerekli olan her şey başarıdır.»** (Lenin, eserleri, cilt 14, sayfa 139). Gerçeklerin maocu pragmatik yorumuna göre ise, en gerici güçlerin uygulamaları ve cinayetler de dahil, insanların başarıyle sonuçlanmış çok değişik hareketleri temize çıkartılabilir.

Demek ki, nesnel olanla, öznel olan arasındaki birliği gösteren olgudan ibaret uygulama kavramı maoizmde biçim değişikliğine uğratılmıştır. Maocu anlayışta, uygulama kavramının bir yanı, insanın dışında ve kişinin istemine bağlı olmadan var olan maddi süreç düşürülmüştür.

Marksist - Leninist'ler için uygulama gerçeğin ölçütüdür. Çünkü, uygulama, bir kişinin ya da dar bir kollektifin eylemi olarak değil, geniş anlamıyla, insanlığın tüm maddi düzenleme eylemlerinin bütünü olarak ele alınmaktadır. İşte ancak bu anlamda uygulama nesnel bir ölçüt, çözümleyici bir kriterdir. Uygulama, maocu anlayışla nesnel özünden yoksun bırakmanın sonucu olarak, Mao'nun görüşlerini paylaşan bir grup kişinin deneyine, tek bir ülkenin deneyine, tek bir sınıfın (Çin köylülerinin) deneyine indirgen-

miş oluyor. Mao, hiç bir zaman tarihsel dünya deneyini kavrama derecesine çıkamamıştır.

Uygulama, «Büyük Atılım», «Halk Komünleri», «Kültür' Devrimi» gibi volontarizmin ve sübjektivizmin (öznelcilik) çiçek açtığı alanlarda, maocu «sınıf savaşı» anlayışı gibi öznel nitelik alıyor.

Uygulama, nesnel özünden yoksun bırakılınca, artık ne algının gerçek temeli olarak, ne de algı sonuçlarının gerçekliğinin ölçütü olarak hizmet edebilir.

Öznel uygulama, gerçeklik hakkında yalnızca yozlaştırılmış bilgi, mitolojik bilgi verebilir. Bu durumu ile yalnızca her türlü görüşü gerekçelemek ve aklamak aracına dönüşür. Ne var ki, böyle olunca, doğruluk ve güvenlik mi kazanıyor? Bugünkü Çin realitesi, maoizmin gerçek uygulamadan ne denli koptuğunu gösteren yeteri kadar inandırıcı örneklerle doludur.

★

9. MAOİZMDE TARİHSEL SÜREÇ ÜSTÜNE MANTIKLI VE SÜRGİT GENEL BİR KAVRAYIŞ YOKTUR[1].

Mao, sözde tarihsel materyalizme yandaştır görünür. Fakat gerçekte volantarizme, eklektizme, sübjektif idealizme yandaştır.

Doğaldır ki, toplumsal gelişmenin nesnel yasalarını, tarihte halk yığınlarının rolünü, sosyal devrimleri Mao'nun kabul etmediğine kanıtlık eden dolaysız konuşmalara on-

---

1 *Bu bölümde maoizmin toplumda öznel etkenin, yığınların ve kişinin rolü ile ilgili görüşleri ele alınacaktır. Sınıflar ve sınıf savaşı üstüne, zorlamanın rolü v.b. sorunlar üstüne görüşleri de «Maoizm ve Bilimsel Komünizm» bölümünde incelenecektir.*

da rastlamıyacağız. Tersine Mao'nun, yazılarında bu kavramların oldukça doğru biçimde konulmuş olduğuna rastlayacağız. Ne var ki, yalnızca sözde olarak konmuş doğrulardır bunlar. Sorun sözle deklarasyonda değil, sorun fiiliyattadır. Maocular uygulamanın her adımında nesnel yasaları küçümsemeye yeltenmekte, «tarihi kafese koymak» istemektedirler. İşte sorun buradadır.

Maoizm, Marksist - Leninist yöntem bilimin en önemli ilkelerinden biri olan tarihe uygunluk ilkesiyle ilişkisini kesti. Bunun açık örneklerine, maocuların 40'lı yıllarda başlattıkları ve sürdürdükleri tarihi «düzeltme» kampanyalarında çok sık rastlanabilir. Yakın geçmişteki «Kültür Devrimi» ve bugün «Konfiçyüsizme karşı yürütülen eleştiri» kampanyasıyle birlikte hegomonya amaçlarına uygun olarak, hem Çin'in kendi tarihiyle, hem de, uluslararası ilişkiler ve Sovyet - Çin ilişkileri tarihiyle ilgili gerçekler tersyüz edilerek ortaya konmaktadır. ÇKP'nin 1956'daki VIII'ci Kongresinde alınan kararlar ve Li Şao - Tsi ile Lin Biyao'ya karşı saldırı amacıyla eski politik bir akım olan Legizmi yanlış olarak yorumlama ,maocuların tarihe karşı tutumlarındaki keyfiliğe açık birer kanıt gösterilebilir.

Maoizm kendi şovenist politikası yararına olarak, Çin imparatorlarını ve hanlarını övüyor, onların komşu ülke ve halklara karşı giriştikleri gaddarlık örneği istila savaşlarını aklıyor, tarihsel temeli, Mao Tsze - Tung grubunun hegomonya emellerine hizmet etmeye indirgiyor. Gerçekte maocular kendi ülkelerinin tarihi karşısında da antitarihsel bir tutum içindedirler. Onlar, sosyalizmle asla bağdaşmayan legizm hayranı despot Tsin Şi - Huan'ın barbarca yöntem ve araçlarını olduğu gibi benimsiyorlar. Aynı zamanda bugünkü Çin'de egemen olan yasasızlığa ve keyfiliğe uymayan ne varsa legistlerin öğretisinden çıkarıyorlar.

Çin propagandasının ileri sürdüğü sava göre, **baş pratik ilke «düşünsel olanı maddi olana», başka sözle «Mao**

Tsze - Tung düşüncesini» yaşantıya geçirmek olmalıdır. Bu sav, Mao'nun sözünden de anlaşılıyor : «İnsanda doğru düşünce nereden doğmaktadır?» başlıklı yazısında Mao şöyle diyor : «maddenin ruha, ruhun maddeye dönüştürülmesinden doğuyor.» (Mao Tsze - Tung, seçilmiş eserler, Pekin 1972, sayfa 615 - 616).

Maoizm, toplumsal bilinci ve öznel etkeni ön plana geçiriyor, gerçekte bunları, toplumsal varlığı, yaşantının maddi koşullarını belirleyici nitelikte görüyor, bu tutumunu maskelemek için de Marksist terimler kullanıyor[1].

Bu, «Büyük Atılım», «halk komünleri» tipinden maceracı maocu sloganlardan, dünya devrim süreci ve belirli bazı ülkelerdeki sosyalist devrimlere değgin maocu anlayıştan, «Kültür Devrimi» uygulamasından ve buna benzer politik slogan ve «kavrayışlar»dan belirgin biçimde anlaşılıyor. Maoizm, öznel etkenin rolünü aşırı derecede abartıyor ve onu toplumsal gelişmenin nesnel yasalarının karşısına koyuyor. Maoizm, aynı zamanda, sosyalist düzende gerçekten çok büyük rol oynayan öznel etkeni, halk yığınları ve partilerin, toplumsal yasaları tanıma temelinde, bilinçle amaca yönelmiş eylemi olarak değil, tersine, Pekin yöneticilerinin öznel anlayışlarını gerçekleştirme eylemi olarak görüyor.

Maoculara göre, toplumsal köklü dönüşümler yapabilmenin başlıca koşulları, «öznel evrenin değiştirilmesi» ve «Mao Tsze - Tung düşüncesi» gereğince «bilincin devrimleştirilmesi»dir.

«Mao Tsze - Tung'un düşünceleri, eşine rastlanmaz güçte bir atom bombası demektir. Bu düşünceler öznel evreni yeni baştan kuran büyük maddi güce dönüşüyorlar. Halk

---

1 *Maoizmin teori ve uygulanmasında öznel etkenin rolü sorunu büyük bir yer alıyor. Bu konu ileride, eleştirici bir gözle daha derinlemesine ele alınacaktır. Burada, maoizmin bu konudaki görüşü eleştirilirken, yalnızca ana çizgileriyle vermekle yetinilmiştir.*

yığınlarınca öğrenildiğinde, bilincin ileri doğru devrimleşmesine yardım ediyorlar.» («Jenmin Jibao» gazetesi, 8 ağustos 1967).

Yalnızca toplumsal gelişmenin olgunlaşmış gereksinmelerini nesnel olarak doğru biçimde yansıtan düşünce, halkı, istediği amaca ulaştırabilir. Mao ise, nesnel koşullara ve bunlara uyan gelişme yönüne değil, tersine, kişisel pragmatik isteklerine, volantarist görüşlere, sübjektivizme (öznelciliğe) dayanıyor. İşte bu nedenle, «Mao Tsze - Tung düşüncesi»nin realize edilmesi, Çin'de sosyal gelişme sürecinde engeller çıkmasına sebep oluyor, iç ve dış politikada bozguna uğramayı doğuruyor.

Öznel etkenin mutlaklaştırılması, kaçınılmaz olarak uygulamada nesnel koşullara önem vermeme, toplumsal gelişme yasalarını «görmemezlikten gelme», bu yasalardan bağımsız olarak ve onlara karşın hareket etme isteğini ve politikada mutlak olarak avantürizme ve sübjektivizme saplanmayı doğurur.

★

10. TOPLUMDA YIĞINLARIN VE KİŞİLERİN OYNADIĞI ROL ÜSTÜNE.

Tarihi materyalizmin en önemli ilkesi, yığınların tarihte oynadığı çözümleyici rolün, proletaryanın tarihsel görevinin, yani onun hem kendisini, hem de toplumu kapitalizmden kurtarma ve komünizmi koruma göreviyle yükümlenmiş olduğunun anlaşılmasıdır.

Mao Tsze - Tung'un eserlerinde ve konuşmalarında olduğu gibi, diğer maocu yayınlarda da, halk yığınlarının rolü üstüne genel görüşlere, «halka hizmet edilmeli», «yığınların çizgisi izlenmeli» gibi çağrılara oldukça sık rastlanır.

Gerçekten ise, bu büyük sözlerin altında, eğer halk yığınlarını küçümseme değilse, o zaman, onların tarihteki gerçek rolünü anlamama yatmaktadır. **Gerçekte maoizm, emekçilere, işlenecek bir konu gözüyle bakmaktadır. Çin emekçilerini «Mao Tsze - Tung düşüncesi»yle eğitmek için düzenlenen çok sayıda kampanya bu amaca yöneltilmiştir. Bu kampanyalar, yığınlarda sunî araçlarla devrim heyecanı yaratma ve bu heyecanı beslemek ödevi görmektedir.**

Marksizm - Leninizm yığınlar arasında çalışmaları genişletmeyi öngörür. Bunu yaparken de yalnızca heyecana dayanılmasını salık vermez, nesnel koşulların bilimsel olarak derinlemesine analizine ve toplumsal gelişmenin yasalarına da dayanılmasını salık verir. V. İ. Lenin şunları belirtiyor : «Marksizm, şeylerin nesnel durumunu ve devrimin nesnel gidişini çözümlerken, tam bilimsel titizlik göstermeyi, devrim enerjisinin, devrimci yaratıcılığın, yığınların devrimci girişimlerinin öneminin en kararlı biçimde kabul edilmesiyle, dikkate değer biçimde birleştirebilmesiyle bütün öteki sosyalist teorilerden ayrılmaktadır.» (V. İ. Lenin, eserleri, cilt 13, sayfa 24).

Eğer Mao'nun eserlerini okursak görürüz ki ,tarihi yaratan halklardır görüşünü harfi harfine yineleyen ifadeler de vardır. Ne var ki, maocuların sloganlarında sık sık yinelenen «Yığınların Çizgisi İzlenmelidir» cümlesi, hiç de halkın yararları arkasına düşülüp gidildiğini göstermiyor. **Çünkü**, bu çizginin «önderin buyruğu» ile belirlendiği sanılır. **Bu buyruk ve yönergelere uymanın bir sonucu olarak yığınlar içinden belirli bazı katmanlar, kişilik özelliğini kaybetmiş kalabalıklara, Mao Tsze - Tung'un serdengeçtileri tarafından düzenlenen kavgaların ve politik maceraların ortaklarına dönüşüyorlar.**

Maoizm için, halk gerçekten, tarihin yaratıcısı, öznesi değil, maocu grubun elinde, onun, amaçlarına ulaşmak için bir araç olarak kullandığı bir nesnedir. Mao Tsze - Tung,

Çin halkına, üzerine yalnızca kendi «Hiyerogliflerini» yazacağı bir «temiz kâğıt parçası» olarak bakıyor. Maoizmin bu halk aleyhtarı çizgisi, «Kültür Devrimi»nin uygulandığı sırada çok açık bir biçimde görüldü. 1963 yılı başında, maoizmin kişilik ideali Ley Fan'ı propaganda için açılan kampanya, Çin halkına yapılan şu çağrılarla birlikte yürütülüyordu : «Başkan Mao'nun kitaplarını okuyun, Mao'nun buyruğu altına girin, Mao'nun yönergesine göre hareket edilsin, Başkan Mao'nun iyi erleri olalım». İşte o andan itibaren maocu propaganda insanı, maocu makinenin «hiç bir zaman paslanmaz vidası», son derece düşük bir yaşam düzeyiyle tatmin olan, Mao uğrunda «güçlüklerden ve ölümden korkmayan» hazır canlı bir varlık olarak değerlendirmeye başladı. ÇKP X'cu Kongresinden sonra, on iki yaşındaki bir kız çocuğunun «Jenmin Jibao» gazetesinde yayınlanan mektubunda şöyle deniyor : «Başkan Mao nereyi gösterirse, savaş bayrağını oraya dikeceğiz» (Jenmin Jibao - 11.XII.1973). Maocu felsefenin ruhuna göre, yığınlar bilinçli ve örgütlü hareket yapma yeteneğinden yoksundurlar, yalnızca halkın yararını yansıtan değil, halkın buyrukçusu durumunda olan öndere boyun eğer ve önderin ardından giderler.

Bu anlayış göz önüne alındığında, maocu grubun elindeki «yığınların çizgisi»nin, sosyalist demokrasiyle hiç bir ilişkisi olmadığı kolayca görülür. «Kültür Devrimi»nin sonunda, ÇHC'nde o zamana dek kurulan demokratik kurumlar yıkıldılar. Emekçiler, halk ekonomisinin geliştirilmesine ve devlet yönetimine katılma şöyle dursun, ona az buçuk etkili olmaktan da yoksun bırakılmışlardır. Maocu grup, «yığınların çizgisi» yöntemi ile, yığınları yönetim işlerini yapma yeteneğine kavuşturmayı amaçlamamaktadır, tam tersine bu çizgi, Mao Tsze - Tung politikasının, sessiz sedasız, fazla gürültü çıkarılmadan uygulanması için halkı seferber etme aracı yapılmıştır. Bu yüzden, Mao'nun temsili

kurumlara hiç gerek duymaması bir rastlantı değildir. Mao, bu konudaki görüşünü 1967 mayısında, Arnavutluk'tan gelen askeri heyetle yaptığı görüşmede şöyle açıklamıştı : «Bazıları, seçimlerin çok iyi, çok demokratik olmasından söz ediyorlar. Bana göre, seçimler, yalnızca erdemliliktir». Maocu grubun egemen olduğu ÇHC'nde artık on yıldan fazla bir zamandan beri hiç bir seçim yapılmamış olmasına şaşmamak gerek.

Marksizm her şeyden önce işçi sınıfının ve emekçilerin en ileri bölümlerine yönelirken, tüm halkın bilinç çizgisini, onun öncüsünün bilinç düzeyine yükseltmeye uğraşır. Maoizm ise, yığınların geri kalmış bölümlerine çağrıda bulunur ve bunların duygularını alevlendirmek açıkgözlülüğünü yapar. **«Yığınların çizgisi»nin uygulanışından güdülen amaç şudur : Toplumsal - siyasal ve toplumsal - ruhbilimsel etki yöntemleri aracılığı ile Mao Tsze - Tung'un antisosyalist ve büyük devlet şovenizmi çizgisine yığınsal destek sağlamak ve bununla birlikte maocu politikanın muhaliflerini ortadan kaldırmak.**

★

Maoizmin felsefi görüşlerini özetlemek gerekirse kısaca belirtmeliyiz ki, maoizm, diyalektik ve tarihsel materyalizme bağlılığını bildirirken, gerçekte onun bütün ilkelerini, sübjektivizm, ilkel ve mekanik diyalektik ve metafizik açıdan revize etmektedir. Maoizm felsefeyi, kendi hegomonya politikasının hizmetine koşmuştur.

11. MAOCULAR, MAO TSZE - TUNG'UN EKONOMİK GÖRÜŞLERİNİ, «MARKSİZM - LENİNİZM'İN YENİ GELİŞMESİNİN YÜKSEK AŞAMASI OLARAK MAO TSZE - TUNG AŞAMASI OLARAK GÖSTERMEYE ÇALIŞIYORLAR.

«Huntsi» dergisi, 1969 haziranında bunu ilân ederek şöyle yazdı : «Mao Tsze - Tung, gerçek sosyalist ekonomiyi kurmanın ne olduğu ve nasıl uygulanması gerektiği sorununu yaratıcı biçimde çözümledi.»

Marksizm - Leninizm için ekonomi politik, insan toplumundaki gelişmenin değişik aşamalarında maddi nimetlerin üretimi, dolaşımı, bölüştürülmesi ve tüketilmesi sürecinde nesnel olarak beliren toplumsal üretimin, ekonomik ilişkilerin bilimidir. Marksist - Leninist ekonomi teorisi üretim ilişkilerini, üretim güçlerinin gelişme biçimi, ya da üretim araçlarından yararlanmanın toplumsal biçimi olarak, üretim biçimlerinin gelişmesindeki nesnel yasallık olarak inceler.

Maoizmin ekonomik kavramlarının niteliklerini ve başlıca özelliklerini tanımak, bunların, geniş ölçüde Marksist - Leninist terminolojiyle işlenmiş olmalarına karşın, Marksist - Leninist ekonomi politikten ve politikadan ne denli uzak olduklarını anlamamıza yardım eder.

Maoizmin Marksizm örtüsüyle maskelenmiş ekonomik kavramlarının gerçek özünü açıklamadaki zorluk, bu kavramların hiç bir zaman düzenli ve bütün olarak, bir görüşler sistemi içinde hiç bir zaman açıkça ortaya konmamış olmasından ileri geliyor. Mao Tsze - Tung, üretim, dolaşım, bölüşüm ve tüketim sorunları ile, yeniden üretim ve sosyalist ekonomi kanunlarının incelenmesiyle hiç bir zaman

uğraşmamıştır. Onun, her hangi bir büyük ekonomik sorunun incelenmesine ayrılmış çalışması yoktur. Nerede kaldı ki, ülkenin ekonomik gelişme sorunları üstüne komple bilimsel teorik çözümleme getirebilsin, ekonomik program oluşturabilsin.

Mao, kendisi de, birçok kez, ekonominin kuruluş sorunlarında zayıf bilgiye sahip olduğunu kabul etmiştir. ÇKP MK Konferanslarından birinde, 1962 yılında Mao Tsze - Tung şöyle diyor : «Ekonomik kuruluşun birçok sorununu anlamıyorum. Sanayiden ve ticaretten de çok iyi anlamıyorum. Köy ekonomisinden biraz anlarım. O da yine belli bir derecede olmak üzere.» («Pekin'de neden susuyorlar?» - Moskova 1972, sayfa 53). Öyle olmakla beraber bu sözler, bu itiraf, Mao Tsze - Tung'a, ülkenin sosyalistçe yeniden kuruluşundaki reel gereksinmelere ve diğer ülkelerdeki ekonomik kuruluşun deneylerine önem vermiyerek kendi öznel anlayışlarını zorla dayatmasına engel olmadı ve şimdi de olmuyor.

Maoizmin genellikle bütün öteki teorileri gibi ekonomik görüşleri de başlıca yönerge sloganların toplamı olarak beliriyor. Bu görüşler temelde aynı kalmakla birlikte maocu politikayı uygulama gayretlerinde rastlanan büyük başarısızlıklarla ve ekonomik yaşantıyı dayanıklığa kavuşturma çabalarıyla ilgili olarak, yalnızca taktik manevra gereği, belirli ölçüde değişikliğe uğramaktadır. Maocular bu sloganların yardımıyla, Çin'de kurulmuş olan sosyalist temel öğelerini gittikçe daha çok yıkan çalışmalarını da teorik açıdan haklı göstermeye çalışıyorlar. ÇKP'nin onuncu Kongresi bu sloganların belli başlı olanlarını onayladı ve yoğunlaştırarak genellik biçimi verdi. Örneğin «Politika, komutsal bir güçtür», «kendi güçlerimize dayanmalıyız», «sanayide Datsin'den, köy ekonomisinde Daçjau'dan öğrenelim» v.b.

İlk bakşta bu ilkesel yargıların bazısı doğru görünü-

yor, ya da, ülkenin kendine özgü durumu ile açıklanabilir diye düşünüyor insan. Ne var ki, gerçek özlerinin, Çin'de ekonomik yasallığın istemlerine karşın, ekonomik sorunların çözümünde kullanılan maocu yöntemlerin sonuçlarının incelenmesi, Marksist - Leninist ekonomik teorilere, proletaryanın ekonomi politikasına karşı olduklarını ortaya çıkarıyor.

★

Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyal ekonomik gelişimindeki bileşiklik, maocuların asalaklaşmasına belirli koşullar yaratıyor. Bu durum maoizmin ekonomik görüşlerinde yankılanmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti'nde ekonomik ilişkiler sisteminin biçimlendirilmesi, ülkenin sosyal - ekonomik gelişmesinden ileri gelen bir sıra öznel ve nesnel etkenlerin karşılıklı etkisi altında oluyordu. 1949 yılında Çin, **Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist devletlerin yardımları** ve desteği ile, **görülmemiş** biçimde ekonomik **geri kalmışlıktan** çıkıp yeni, **sosyalist** düzen kurma yoluna geçti.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin önünde beliren görevlerin çözümündeki, ÇKP içindeki Marksist - Leninist ve enternasyonalist akımla, küçük burjuva milliyetçisi, büyük devlet şovenisti akım arasndaki savaş halledici biçimde etkili oldu.

ÇKP içindeki Marksist akım, Çin'in sosyalist yoldan gelişmesinin var olan temellerine dayanarak, Marksist - Leninist geçiş dönemi öğretisini ve Sovyetler Birliğinin deneylerini klavuz edinerek sosyalizme geçiş için gerekli genel hatt çizdi. O sradaki durumun gereği olarak Mao Tsze - Tung, Çin'de sosyalizmin kuruluşuna değgin bu hatta uymak zorunda kald.

Bu hattın izlenmesi ÇHC'nin ilk yıllarında yaşantının her alanında tarihinin en büyük gelişmesini sağlamış oldu.

Büyük kapitalist mülkiyetin ulusallaştırılması, küçük emtia üretiminin kooperatifleştirilmesi, ulusal sermayenin yeniden düzenlendirilmesi, sosyalist düzenin ekonomik temellerini kurmaya yönetilmişti. Devlet mülkiyetinin ve kooperatif mülkiyetin Çin emekçilerinin çıkarları doğrultusunda kullanılması, ekonomik alt yapıda olduğu gibi, politik üst yapıda da giderek daha büyük önem kazanana sosyalist nitelikteki öğelerin olgunlaşmasını sağlıyordu. Bu temel üzerinde ÇHC'nde **sosyalist üretim biçiminin oluşması başladı; sosyalist ekonomik yasaların yürürlüğe geçmesi ortamı doğdu.** Çin Komünist Partisindeki büyük devlet milliyetçisi güçler, nesnel olarak ülkenin gitmekte olduğu sosyalist gelişme yolunu, kendi büyük devlet olma emellerine uydurmaya kalktılar, sosyalist ülkelerin yardımlarını ve deneylerini yalnızca belirli bir aşama için gerekli ve uygun olarak kullanmaya yeltendiler.

Ülkenin gelişmesiyle birlikte bunlar Çin'de sosyalizmin kurulması görevlerinden giderek uzaklaşmaya başladılar. Kendi özel yolları ve araçlarıyle «Büyük Çin» yaratma düşüncesi, bu milliyetçi düşünce, bilimsel komünizmle keskin çelişki gösteriyordu. Milliyetçi düşünceyi bir temele dayama deneyleri, öylesine bir durum yarattı ki, büyük devlet milliyetçiliğinden, kışla komünizminden, volantarizm ve avantürizmden ileri gelen maoist ekonomik gelişme yöntemlerine değgin düşünceler, Marksist - Leninist ekonomi teorisine karşı konulmaya başlandı. Maoist'lerin, her ne bahasına olursa olsun, bu düşünceleri uygulama çabaları, **ekonomide sosyalist öğelerin bozulmasına yol açıyor.**

Savaşan güçlerden birinin, ya da ötekinin ağır basmasına göre, Çin'de, ekonomi politikasında, pratik olarak, bu, ya da öteki tutum ağır basıyordu. Öyle ki, ya ülkenin ekonomisinin hızla ileriye doğru gelişmesini sağlayan /başlıca 1958 yılında/ doğru Marksist - Leninist ilkeler uygulanıyor, ya da Çin'in ekonomisine büyük zararlar getiren

/özellikle «büyük sıçrayış» ve «komünleştirme» devirlerinde, «Kültür Devrimi» zamanında/ açık milliyetçi, maoist ilkeler uygulanıyordu. Yahut da savaşan güçlerin etkenliği eşit oluyordu /«Uyumlama» dönemi olan 1961 - 1965 devresindeki gibi/.

Böylece, Çin Komünist Partisinin ekonomi politikası her zaman Mao Tsze - Tung'un kavram ve kurallarına göre yürütülmüyordu.

Çin Halk Cumhuriyetinde ekonomik teori alanında öylesine bir durum meydana geldi ki, bir yandan, Marksizm - Leninizmden esinlenen doğru stratejik ve taktik çizgi izleniyor, sosyalizmin kuruluşunun genel yasallığı ve ülkenin sosyal ekonomik gelişmesindeki özellikler göze çarpıyor, öte yandan, Marksist - Leninist terminoloji ile maskelenen büyük devlet şovenizmi, küçük burjuva milliyetçiliğinin kavramları, öznel ve volontarist emeller ve Çin'in özelliğinin tek yanlı olarak büyütülmesinden doğan sözde «teoriler» görülüyordu.

Maoizmin ekonomik kavramlarının gerçek niteliği, yalnızca Mao Tsze - Tung'un ekonomik sorunlara ilişkin görüşlerini Marksist - Leninist ekonomik - politik teorileriyle kıyaslama yoluyla değil, aynı zamanda ve daha çok, Maoist politik kavramların analizi ile, bu kavramların pratik uygulanmasını ve meydana gelen sonuçları incelemekle açıklanabilir. Bu analiz ve inceleme, bir yandan Maoizmin ekonomik teori alanındaki genel ilkesel tutumu, ekonomik gelişmenin öznel kavramları, yani Maoizmin yaşantıya uygulamaya kalktığı öznel görüşler üstüne olduğu gibi, maoist'lerin ülke ekonomisinde çeşitli aşamalarda bu, ya da şu derecede kullandıkları yöntemler, konkre pratik ekonomi politikaları hakkında da bir görüşe varmamıza olanak yaratır.

★

12. MAOİZMİN EKONOMİK KAVRAMLARININ NİTELİĞİ, HER ŞEYDEN ÖNCE MAO TSZE - TUNG'UN ÖNE SÜRDÜĞÜ GENEL STRATEJİK AMAÇLA BELİRLENEBİLİR. BU STRATEJİK AMAÇ, «MİLLİ YÜCELİĞİN YENİDEN DOĞUŞU», «BÜYÜK ÇİN» YARATMADIR.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin toplantısında (20 Ocak 1956) Mao Tsze - Tung şöyle dedi : «Önce biz dünya düzeyine yaklaşacağız, sonra bu düzeye erişeceğiz. Yurdumuz çok geniş, nüfusumuz büyük, topraklarımızın durumu iyi, deniz kıyımız çok uzun. (Yalnız gemimiz yok.) **Bizim, kültürün, bilimin ve sanayiin gelişmesi bakımından dünyada birinci olmamız gerektir.** Sosyalist düzenimiz var, biraz daha çaba gösterirsek, dünyada birinci oluruz. Aksi halde 600 milyonluk halkın «çalışkanlığının ve mertliğinin» anlamı olur mu? Onar yıllık birkaç devre geçtikten sonra, o zamana dek, dünyada birinci olmayacağımız bir durum yaratılmasın. Şimdi Amerika'nın elinde on, ya da biraz daha fazla hidrojen bombası var, 100 milyon ton çeliği var. Ben bunu fazla önemli görmüyorum. Çin'in Amerika'yı yüzlerce milyon ton çelikle geçmesi gerekiyor. **Çin'in yalnızca dünyanın politik merkezi değil, askeri ve teknik merkezi de olması gerekmektedir.**

Az gelişmiş bir ülkenin, ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmiş ülkelere yetişme emeli doğaldır, yasaldır. Gel gör ki, maoist'lerin anlayışı bu değil, bu yasallığı içermiyor. Birincisi, Maoizm, her ne olursa olsun, dünyadaki her devleti, volantaristçe belirle miş devrelerde geçmek istiyor. Bu amaç, Çin'i, bütün diğer ülkelere oranla daha medeni sayan yüce hanlık milliyetçiliğinin bir belirtisidir. İkincisi, Maoizm, büyük devlet amaçlarına, halkın maddi ve manevi yaşam düzeyini çok düşük bırakma bahasına ekonomiyi askerileştirme ve ulaşma deneyine girişmiştir.

Maoizm'in ekonomik teorisi, «sosyalizmin kuruluşu» bayrağı altında geri kalmışlıktan kurtulmaya değgin **öznel ekonomik kavramlar ortaya atmadır. Şöyle ki, sosyalizmin kuruluşunun merkezinde, Pekin'in büyük devlet emellerini sağlamayı amaçlayan askeri sanayi gizli gücünün yaratılması görevi yatmaktadır.**

Buna benzer tutumu, «sıçrayış», «Komün», «Kültür Devrimi» siyasetinin temelinde, bugün de Çin Komünist Partisinin IX'cu ve X'uncu Kongrelerinin kararlarıyla duyurulan politikanın temelinde görülmektedir.

Mao Tsze - Tung'un bu ekonomik görüşlerinden çıkarılacak sonuç şudur: sosyalist üretim biçimi yaratmak ve geliştirmekle ilgili genel ekonomik yasalar göz önüne alınmamaktadır. Bu genel yasaların amacı, çok yanlı ekonomik ve sosyal ilerleyiştir, planlı üretimdir, kişinin maddi ve manevi gereksinmelerinin, giderek büyümelerine paralel olarak, karşılamayı sağlamak amacıyla ürünlerin bütün toplum çapında bölüştürülmesidir.

Bundan dolayı, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin nesnel yasalarını izlemek, bunun istemlerine uygun ekonomi politikası düzenlemek görevi, ister istemez, Maoizm'in hegomonya emelleri için gerekli maddi temeli her ne olursa olsun, sağlamaya yönelik öznel kavramlarıyla uzlaşmaz çelişkiye düşecekti, öyle de oldu.

Maoizm, volontarist stratejik amacını teorik olarak savunmak için ,ekonomik kavramlarını yaratırken, kendisine uygun gelecek her kaynaktan yararlanmaktadır. Bunun sonucu olarak maocu ekonomi kavramları, kuralları, küçük burjuva «ilkel sosyalizm»inin, «programı», «çok çalışmak az tüketmek olan» K. Marks ve F. Engels, Cilt 18, s. 415/ «kışla komünizmi»nin ekonomik düşüncelerinden ayrı ayrı öğelerin ekletik /seçmecil/ bileşimi olarak doğmaktadır. Dahası var, bu kurallar, ekonominin yönetimiyle ilgili bürokratik devlet yöntemlerini içeren Troçkist görüşlerle sosyaliz-

min kuruluşunda kullanılan bazı ilkelerin (işletmecilik yöntemleri ve ekonominin gidişiyle ilgili) eklektik bileşimi olarak da doğuyor. Maoizmin ekonomiye değgin bir çok alandaki görüşü pragmatiktir, ütiliterdir. Çin yönetiminin politik çizgisindeki kararsızlığı, çoğu kez de bir aşırılıktan diğer aşırılığa doğru yapılan keskin dönüşleri yansıtmaktadır.

Maoizmin ekonomik görüşleri, ülkenin geri kalmışlıktan kurtarılması bakımından Marksist - Leninist teori ile kıyaslandığında çok güçsüz olduğu gibi, **öte yandan, maocu iktidarın sosyal dayanağını suni olarak sürdürmek ve güçlendirmek, sonuç olarak dünya hegomonyasına ulaşmak için ülkenin askeri gücünü artırmak amacına yönelik bir gelişme pratik olarak hizmet edecek öğelerden oluşmuştur.**

Hegomonya emelleri, küçük burjuva sabırsızlığı, Maoizmin ekonomi politikasında ilkeler haline dönüştürüldü ve bunlar maocu ekonomide birinci dereceli ilkeler oldu, gelişme hızı sorununda eğilimi belirleyici nitelik kazandı. Durum böyle iken «yapım işlerinde gelişme hızı sorunu en önemli sorundur, gelişme hızının artırılmasını, yükseltilmesini eleştirenlerin bastıkları toprak kaymaktadır» dendi. (ÇKP VIII. kongresi, ikinci oturumu. Sayfa 42 - 45).

Kuşkusuz ki, ekonomik bakımdan geri kalmışlık koşullarında sosyalizmin kuruluşuna geçen Çin için ekonomik gelişmenin hızı sorunu çok önemli bir sorundur. Ancak dayanıklı yüksek gelişme hızının sağlanması, ekonomik yasaların gereksinmesini, istemlerini süreli olarak korumayı, nesnel koşulları ve var olan olanakları her zaman göz önünden uzak tutmamayı gerektirir. Maoizm için karakteristik olanı ise, gelişme tempoları sorununda aşırı öznel tutum ve konumda bulunmaktır.

Çin Komünist Partisinin VIII'ci Kongresinin çizgisine (1956) aykırı olarak 1958 yılında ilan edilen «genel çizgi», «en yüksek hız», keskin sıçrayış, «süreli olarak yüksek sıç-

rayış» çizgisi biçiminde belirleniyordu. 1958 ilkbaharında Mao Tsze - Tung şöyle diyordu : «Bizim 8 - 10 yılımız, Sovyetler Birliği'nin 40 yılına denk olacaktır. Kanımca, "körükörüne ileri koşma" metodu ile hareket etmeliyiz. 8 - 10 yılımız, Sovyetler Birliği'nin 40 yılına böylece eşit olacaktır.» /1958 Martında Çendu'da yaptığı konuşmadan/. «Büyük Sıçrayış» döneminde ortaya atılan «Birçok bölgede üç yılda köklü değişiklik» sloganı, Maoizm'in hızı sorunundaki volontarist tutumunu açıkça ortaya koydu.

Maoizm'in ekonomik politika ve teorideki tutumunun bilim dışı ve Marksizm'e ters düşen niteliği, öznel olarak kararlaştırılmış büyük devlet amacından ve «sıçrayış» düşüncesinden de ileri geliyor. Maoizm, ekonomik gelişmenin sorunlarını, üretimin dengeli olarak artırılması ve halkın yaşam düzeyinin giderek yükseltilmesi açısından ele almıyor, her şeyden önce, dünyada hegomonya kurmak amacıyla askeri ekonomik potansiyel yaratmak için hızla askeri sanayiin geliştirilmesi açısından ele alıyor. Maoizm tarımı da aynı biçimde askeri amaçlar için birikim kaynağı olarak ele alıyor.

Buna bağlı olarak, Maoizm'in hegomonya emellerine ulaşmak, kendi anlayışını gerçekleştirmek aracı yaptığı ekonomik yönetim yöntemleri de, volantarist, «askeri» ve «komutsal» yöntemlere dönüşüyor. Bu yöntemler, nesnel ekonomik yasaların istemleriyle ve sosyalizmin kuruluşunun görevleriyle keskin çelişkilere düşüyor, kollektif deneylere, sosyalist ülkelerde sosyalizmin ve komünizmin kuruluşu sırasında biriken deneylere aykırı oluyor, nesnel ekonomik yasalar gereğince, bu yasaların bilinmesi ve kullanılması temeli üzerinde halk ekonomisini geliştirmek ve yönetmek, bilimsel olarak yönetmek olanakları baltalanıyor.

Ekonomide yüksek gelişme hızına ulaşmak, gerekli kaynakları ve güçleri işe koşmak aracı olarak Maoizm, «devrimleştirme», «üretim ilişkilerini yetkinleştirme», «politika

komutsal güçtür» çizgisini, «yığınsal hareket» çizgisini uygulama gibi yöntemlere başvurdu. Bu yöntemler, daha çok tarımda ve sivil sanayide maksimum artı-değer, artı-ürün biriktirmek amacıyla emekçilerin yaşam düzeylerini düşük tutarak kalifiye olmayan iş gücünü ve halkın çok büyük iş gücü yedeklerini kullanma temeline dayandırılmaktadır. Başlıca bunlara dayandırılmaktadır. Biriktirilen artı-ürün ise, zora dayandırılarak, askeri sanayiin güçlendirilmesi için alınmaktadır.

★

13. MAO TSZE - TUNG'UN SÜBJEKTİVİZME VE VOLANTARİZME KAYAN TEMEL TEORİK GÖRÜŞLERİNDENBİRİ DE, NESNEL EKONOMİK GELİŞME YASALARININ ROLÜNÜ AÇIK BİÇİMDE KÜÇÜMSEYEREK, ÖZNEL ETKENLERİN ROLÜNÜ BÜYÜTEREK ORTAYA ATILAN «KOMUTSAL GÜÇ POLİTİKASI»DIR.

Maoizm'in bu tezinin antimarkssit niteliği, Çin'deki ekonomik gidişin uygulanış biçiminde açıkça ortaya çıkıyor.

Öznel etkenin sosyalizmin kuruluşundaki rolü gerçekten de önemli ölçüde artıyor, toplumun ekonomik gelişmesini bilinçli ve planlı olarak yöneltmek olanağı doğuyor. Gel gör ki bu, soyut etkenin biricik etken olduğu anlamına gelmez. Bilindiği gibi V. İ. Lenin politikayı, ekonominin yoğunlaştırılmış biçimi olarak ele alıyor. Bu belirleme politikanın ekonomiyle bağımlılığını gösterdiği gibi, doğru politikanın, emekçilerin ekonomik çıkarlarını sağlamada etkili bir araç olduğunun önemini de artırıyor.

Mao Tsze - Tung politikanın rolünü idealistçe düşünüyor, toplumun gelişmesinde ekonomik koşulların belirtken

rol oynadığına aldırış etmiyor, politikayı her ekonomik görevin çözümünde, her kapıyı açan bir anahtar, bir etken sayıyor. Çözüm koşulları nesnel olarak henüz yaratılmamış ekonomik görevler için de yine «politika»yı böyle bir anahtar kabul ediyor. Ekonomi ile politika arasındaki karşılıklı etki ve ilişkiler maocular tarafından kumanda eden ile kumanda edilen arasındaki ilişkiler sayılıyor, özellikle emekçi yığınlarının bir kişinin iradesine boyun eğmesi biçiminde ele alınıyor.

Gerçekte maocuların «politika komutsal güçtür» tezi, idealistlerin «zor kullanma teorisi»nin, bu volontarist teorinin yeni baskısından başka bir şey değildir. Küçük burjuva sosyalisti Dühring'in ve anarşist Bakunin'in tezlerinden ayrılmaz. Dühring'de, gelişmenin temelinde politik gücün yattığını, ekonomik gücün ise «ikinci dereceli bir etken» olduğunu ileri sürüyor. Bakunin'de, yeni yaşamın «en geniş özgürlük»le kurulmasını istiyor. Bu tutum, ekonomi politikasının, ekonomik yasaların istemlerini göz önüne almayı gerektirmiyor, tam tersine bilinçli olarak bu istemlere aldırış etmemeyi doğuruyor. Yine aynı biçimde, üretim güçleriyle üretim araçları arasındaki çelişkileri, planlı olarak çözmek yerine, suni olarak çelişkileri keskinleştirmeyi getiriyor.

★

14. MAOİZM, ÜRETİM GÜÇLERİ İLE ÜRETİM İLİŞKİLERİ ARASINDAKİ KARŞILIKLI BAĞIMLILIK SORUNUNDAKİ MARKSİST GÖRÜŞÜ TAHRİF EDİYOR, EKONOMİ POLİTİKASININ MATERYALİSTÇE TEMELLENDİRİLMESİ YERİNE ÖZNEL KAVRAYIŞ GETİRİYOR.

Mao Tsze - Tung «Üretim güçlerinin gelişmesi, üretim ilişkilerinin yeniden düzenlenmesinin koşulu değildir» sa-

vını ileri sürüyor. /Demeçler... 3'cü baskı, sayfa 177/. Maoizm, gerçekte, üretim ilişkilerini volontarist biçimde idari düzenlemeye tabi tutuyor. «Üretim ilişkilerinin yetkinleştirilmesi» üretim güçlerinin değişiklik göstermesiyle bağlantılı olarak değil, bilim ve tekniğin başarılarının uygulanması, toplumlaştırılmanın genişletilmesiyle bağlantılı olarak değil, gelişi güzel yapılıyor, öznel olarak belirlenen görevlerin çözümünde ütiliter araç olarak ele alınıyor. «Süresinden önce komünizme geçiş», «kollektif mülkiyetin genel halk mülkiyetine dönüştürülmesi» sloganları altında, kafa emeği ile kol emeği arasındaki, kent ile köy arasındaki işçi sınıfı ile köylülük arasındaki başlıca ayrılıkların ortadan kaldırılmasında da bu kavrayışlar egemen idi.

Maoizm, üretim araçlarının yeri ve önemi konusundaki bilimsel görüşü tahrif ediyor, üretimde maddi etkenin rolünü küçümsüyor, **insanın yerine üretim güçlerinin diğer öğelerini, iş araçlarını koyuyor.** Marksist - Leninist üretim güçleri görüşüne, sosyalizmde bu güçlerin gelişme niteliği konusundaki Marksist - Leninist görüşe aykırı olarak Maoizm, kalifiye olmamış insan emeği etkenini mutlaklaştırıyor ve bu emeğin ileri üretim araçlarıyla birleştirilmesi gerektiğine aldırış etmiyor. Bu tutumla da, karar verme, zorlama, askerileştirme ve halkı maocu ideoloji ile hazırlama yöntemleri kullanılarak emeğin seferber edilmesi denemeleri ön plana geçiriliyor. «Çin'in kuruluşu için, devrimleştirme mekanizasyondan daha önemlidir», «mekanizasyon olmadan sosyalizm olmaz görüşü tipik karşı devrim fetişizmidir» (Jenmin Jibao gazetesi, 4 Şubat 1968) denilerek yukarıdaki tutum açıkça gözönüne seriliyor. Çin Komünist Partisinin X'cu kongresi bu görüşü kesinleştirerek «üretim güçlerinin gelişmesi»ni «körükörüne revizyonist teori» olarak ilan etti.

İnsanı mutlaklaştırmada «her zenginliğin kaynağı emektir» diyen eski lasalian görüşü egemendir. Marksizm bu görüşün yanlış olduğunu çoktan açıklığa kavuşturmuştur.

Marks inandırıcı biçimde göstermiştir ki, «her zenginliğin kaynağı yalnızca emek **değildir**, zenginliğin kaynağı emekle birlikte doğa güçleri, iş araçları ve gereçleridir. (Bak. K. Marks - F. Engels, eserleri, cilt 19, sayfa 15.) Lenin şöyle diyor : «En yeni tekniğin son sözü ile yapılmış büyük kapitalist teknik araçlar olmadan sosyalizm düşünülemez, planlı devlet örgütü, on milyonlarca insanın, ürünlerin bölüştürülmesinde ve üretimde aynı tek normlara tam olarak uymasını sağlamadan sosyalizm düşünülemez. Bundan dolayı biz Marksistler bunu herkese, anlamayanlara da (anarşistler ve eserlerin yarısından fazlası), iki saniye bile kendileriyle konuşmak için zaman harcamaya bile değmiyen kişilere de anlatmışızdır». (V. İ. Lenin, eserleri, cilt 36, sayfa 332)

Maoizmin üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki karşılıklı etkiyi değerlendirme biçimi merkez yerdeki bir kavrayışa hizmete uydurulmuştur. Bu kavrayış şudur : **Yüz milyonlarca sefil Çin halkının hemen de parasız olan iş gücünü büyük devlet stratejisi amacına ulaşmak için kullanmak.**

Gerçekten de Çin Halk Cumhuriyeti'nin nüfusu, ülkenin ekonomisinin geliştirilmesinde en önemli etkenlerden biridir. Ancak bu potansiyel güç, yalnızca doğru bilimsel çizgiden hareket edilen bir ekonomi politikası uygulamak, ülkenin emek kaynaklarını gerekli yöne doğru yöneterek seferber etmek yeteneği temeline dayandırıldığında reel güç niteliğine dönüştürülebilir. Emek kaynaklarının gerekli yöne doğru yönetilmesi ise önemli sermaye kaynaklarını gerektirir.

Maocular sorunun çözümündeki anahtarı, ekonomi politikasını bilimsel temele dayandırma yolunda değil, ekonomik yöntemler uygulamak, gerekli sosyal ekonomik temelleri sürekli çalışmalarla yaratma yolunda değil, politik oyunlarda, halk yığınlarının yerlerini mekanik olarak değiştirmede arıyorlar. Nüfusun çok büyük olmasında yer

bulabilen şovenist gurur, küçük burjuva sabırsızlığı ile karışıyor. Bunun da nedeni, fazla nüfus ve halkın fakirliğidir. Bir bütün olarak bu, sorunun volontarist yolla, yalnızca idari zor kullanma yöntemi ile çözümünde görülüyor.

«Askerileşmiş emek ordusu»nun kuruluşu da bundan ileri geliyor. «Emek Ordusu»nun kuruluşuna Mao Tsze - Tung, toplumsal emeğin örgütlenmesinin ideal biçimi olarak bakıyor, çok büyük insan emeğinin periyodik olarak bir sektörden bir sektöre aktarılması olarak bakıyor. «Emeğin örgütlendirilmesinin askerileştirilmesi, çalışma stilinin askerileştirilmesi, günlük yaşamın disipline uydurulması, bu üç slogan çok yerindedir. Yüce üretim ordusu budur işte». (Beydahı toplantısında yaptığı konuşmadan. Ağustos 1958). Mao Tsze - Tung şöyle diyor: «Çoktanki devirde bir milyon asker Yantszı nehrinin güneyine yerleştirilmişti, şimdi neden olmasın, şimdi insanları emeğe yönetme neden olmasın» (Çjençjou toplantısındaki konuşmasından. Kasım 1958).

Daocular ahalinin isteklendirilmesi ve seferber edilmesi yöntemi olarak «devrimleştirme» yöntemini kullanıyorlar. Bu yöntem, bir yandan doğrudan doğruya «keskinleşmekte olan sınıf savaşı» temeline dayandırılan zor kullanmadır, öte yandan da emekçilerin yoğun şekilde politik ve psikolojik ajitasyona tabi tutulmasıdır. Marks'ın bununla ilgili olarak; ülkü yığınları sardığı zaman maddi güç olur görüşü, Maoizm tarafından çok sık olarak kullanılmakta, ancak tahrif edilerek, öznel ve volontarist biçimde ele alınarak kullanılmaktadır. Maoizme göre, «Mao'nun görüşleri», toplumun bir gelişme aşamasındaki nesnel maddi koşullara bağlı olmadan, «eğer yığınlara maledilirse», ekonominin gelişmesinde itici güç olabilir.

★

15. MAOİZM, DEVLET VE KOOPERATİF MÜLKİYET BİÇİMİNİN EGEMEN OLDUĞU KOŞULLARDA ÜRETİMİN BÖLÜŞTÜRÜLMESİ VE İŞ İSTEKLENDİRİLMESİNİN NİTELİĞİ HAKKINDAKİ KÜÇÜK BURJUVA ANLAYIŞINI KANITLAMAYA ÇALIŞIYOR.

Bir yöntem olarak maddi ve manevi iş isteklerilmesi yerine, köylü yığınları arasında ve sivil sanayideki işçi yığınları arasında çok düşük ve kabaca eşitlendirmeye dayanan bölüştürme, dağıtım yöntemi getirilmesi maocu ekonomi politikasının değişmez öğesi olmuştur. Böyle iken, Sovyetler Birliği'ndeki güya «maddi çıkar isteklendirmesinin mutlaklaştırılmasından» ibaret olan «bölüştürülmenin halledici rol oynaması» görüşünü şiddetle eleştiriyorlar. (Mao Tsze - Tung'un konuşmaları» — Üçüncü Baskı, sayfa 223). Gerçekte maocular, büyük devlet emelleri uğruna halkın yaşam düzeyine karşı harekete geçmeyi kendi programları haline getirdiler. Mao Tsze - Tung emekçilerin yaşam ve iş koşullarını düzeltme isteklerini sendikalist sapma olarak nitelendirdi ve bunun «ekonomizm» olduğunu ileri sürerek eleştiriyor. Emekçi yığınlarının yoksulluğu, sosyalizmin kuruluşunda olumlu bir etken olarak gösteriliyor ve bu, «yoksulluk, iyi şeydir» sloganiyle doğrulanmak isteniyor.

Gerçekte maoizm, ekonomik kalkınma ve genişletilmiş yeniden üretim süreci ile, emekçilerin yaşam düzeylerinin yükseltilmesi arasındaki zorunlu bağı reddederek, üretim birikiminin maksimum artışını istemektedir. Üretimin genellikle düşük seviyede oluşu dolayısıyla, köylülerin, işçilerin bir kesiminin ve diğer emekçi kesimlerinin tüketimine ayrılan pay da, son derece önemsiz oluyor, dahası var, fizyolojik minumum derecesine indiriliyor.

Gelişmenin düşük düzeyde olması, önemli derecede emtia yetersizliği ve ülkede yapılan bazı değişikliklerle ilgili olarak, ahalinin değişik gruplarının yaşam düzeyinin eşit-

liğine gidilmesi eğilimi koşullarında, Çin'de tüketim düzeyinin farklılık göstermesinde bazı nesnel engeller yaratılmaktadır. Fakat bu, hiç bir şekilde Marksist - Leninist ilkelerin yerine, küçük burjuva eşitlendirmesinin getirilmesini haklı gösteremez. Maoist literatürde olduğu gibi, Batının «sol» revizyonist literatüründe de, basitçe eşitlendirilmiş bölüştürmeyi yığınlara uygulamak, günlük yaşamın kışla yaşamına dönüştürülmesi, karşılıksız emek uygulaması, sosyalist ilkelerin gerçekleştirilmesi olarak tanıtılmak isteniyor. Gerçekte, Çin'de, komünlerde ve sivil sanayide eşitlendirilmiş bölüştürülmenin uygulanmasıyla güdülen amaç, eşitliğin sağlanması değil, militarizme gerekli artı ürünün maksimum ölçüde sağlanmasıdır.

Maoizm, emekçileri maddi isteklendirmeden yoksun kılıyor. Maocular bu isteklendirmenin yerini, politik terör belirtisiyle meydana çıkan «politik eğitim»le, ekonomik zorunluk dışındaki zorla çalıştırma ile doldurmak istiyorlar. İşte maoccuların «Manevi isteklendir e» dedikeri, Marksizmle, bilimsel sosyalizmle hiç bir ilişkisi bulunmıyan anlayışın aslı budur.

Öte yandan maocu sistem, yalnızca ekonomik geriliği koruyarak, üretimde ve bölüşümde kışla yöntemlerini varlığını sürdüremez. Ve dahası var, kendi büyük delet şövenizminin emellerine ulaşmak için maddi temel yaratamaz. Bundan dolayı, «maddi isteklendirme» ye karşı, «bu revizyonist ilkedir» kampanyasını yürütürken, maocular, işe, emeğe göre bölüştürme ilkesinin uygulanmasından da söz ediyorlar. Özellikle ekonomik seferberlik sırasında.

Maocuların «revizyonist ilke» olarak ilân ettikleri maddi isteklendirme ilkesi yerine bazı emekçi grupları için emeğe göre bölüştürmeyi uygulamaları ilk anda anlamsız, mantıksız geliyor insana. Aslında burada, emeğe göre bölüştürme işletme ölçüsü olarak, çok daraltılmış biçimde bir zor nluk olarak ortaya çıkıyor.

«Emeğe göre bölüştürme diyerek kendilerini temize çıkarmak istiyen maocular, bu ilkenin uygulanmasını her şeyden önce «politik düşünme» ye, yani Mao'ya bağlılığa, daha sonra da, ileride de «Maoya çalışma ya devam edebilmeleri için işçilere gerekenin sağlanmasına dayandırıyorlar. Bunun dışında olan her şey «burjuva egoizmi» olarak sıfatlandırılıyor. Bunun sonucu olarak emeğin ödenmesinde, gerek köylüler arasında, gerekse sivil sanayideki işçiler arasındaki ödemede uygulanan nispi farklılığın yeterli olmadığı ve az etkili olduğu, öte yandan «ekonomizm» le savaş kampanyasının sürekli nitelikte olduğu meydana çıkmıştır.

Bütün bunlar maoizmin, «sosyalizmde sınıf savaşı» teorisiyle bağlıdır. Bu teoriye göre, emekçilerin maddi ve manevi gereksinmeleri, kalifiye ve kültür düzeylerini yükseltmek, verilen emekle orantılı olarak gelir almak, Mao Tsze-Tung'a körükörüne bağlılık ilkesine göre değil de, kalifiye ve yetkinlik derecelerine göre toplumda görev almak istemeleri tehlikeler olarak belirmektedir. Öte yandan, köylülerin ve emekçilerin başlıca katmanlarının son derece yoksul olması koşullarında, bu ya da şu grubun refahını artırma, hatta önemsiz derecede artırma, yaşam düzeyinde ciddi oransızlık yaratmakta olduğundan nisbi farklılığın uygulanması, maoculara, bizzat işçi sınıfı ve köylülük içinde ve bunlar arasında, «Kürt Devrimi» tipinden kampanyalar sırasında «sınıf savaşını alevlendirme» aracı olarak hizmet etmektedir.

Ne var ki, maocular, askeri bilimsel ve askeri teknik işletmelerde çalışanların maaşları söz konusu olduğunda, yalnızca bu takdirde nisbi farklılıkca düzeltilen eşitlendirme fikrini «unutuyorlar». Bu işletmelerde daha çok farklılık yapıyor ve belirli kategoriden işçilere daha yüksek maaş veriyorlar.

Sonuç olarak egemen durumunda olan askeri idare kat-

manı, «Mao'nun yandaşları»nın iktidar basamağındaki yeri ve idaresine bağlı olarak, demogojik biçimde ortaya atılan eşitlendirme ve «emeğe göre ödeme» ilkeleriyle hiç bir ilişkisi olmayan biçimde toplumsal üretimin meyvelerinden yararlanmaktadır.

Demek ki, **maocuların bölüştürme ve iş isteklendirmesi anlayışı, çıkışı itibariyle küçük burjuva anlayışı olup Marksist teoriye yabancıdır.**

★

16. EKONOMİK GELİŞMENİN SORUNLARINI ÇÖZÜMLEMEDE MAOCU YÖNTEMLERİN KULLANILMASI SONUCU OLARAK GENİŞLETİLMİŞ YENİDEN ÜRETİM SÜRECİ BOZULMAKTADIR. BURADA, MAO TSZE - TUNG TARAFINDAN EKONOMİ POLİTİK ALANINDA BULUNMUŞ VE MAOİZMİN VOLONTARİST EKONOMİ POLİTİKASINA HİZMETLE YÜKÜMLENMİŞ YENİ BİR «YASA», YANİ «DALGALI GELİŞİM» YASASI SAHNEYE ÇIKMAKTADIR.

Maocular bu yasa yardımıyla, ÇHC'nin gelişmesindeki son 15 yıl içinde üretimin artışında görülen ince ve yükselmeyi «gerekçelendirme» denemesinde bulunuyorlar. «Dalgalı» sıçrama gelişimi yasası (inme, yükselme daha çok yükselme, yani sıçrama, denge, dengesizlik, yeniden denge) sosyalizmin kuruluşu için çok önemli olan planlılık yasallığına, yani, toplumsal üretimin gelişmesini bilinçli biçimde sürekli olarak orantılı kılmaya yarıyan yasallığa aykırı düşmektedir. Ekonominin «dalgalı gelişimi» anlayışı, maocu planlamanın yöntemsel temeli olarak, askerî sanayi kolundaki anormal aşırı yüksek gelişme temposunu (diğer kolların ve bütün ekonominin zararına olarak) olduğu gi-

bi, üretimin çözümleyici kollarında görülen büyük ve sürekli bozukluğu haklı çıkarmaya yaramaktadır. 1959 Nisanında Mao şöyle diyordu : «Her gün hamle yapmanın olanağı yoktur... Her hareket dalgalıdır. Dalgalı gelişme, nesnel kaidedir, nesnel yasadır». (Mao Tsze - Tung'un konuşması..., 1971, III'cü baskı, sayfa 70 - 71).

Böylece Mao, sosyalist işletmecilikte «dengesizliği» sürekli olarak ortaya çıkan bir kaçınılmazlık olarak ilan etti. Bu görüşe uygun olarak maocular plan kavramına «geçici denge» gözüyle bakıyorlar, hareketin kesilmesini, üretimin yükselmesini ve sonra kaçınılmaz olarak düşmesini ise yasallık aşaması kabul ediyorlar.

Bu anlayış, maocu sistemin, kendikendini zole eden, yalnızca askeri sanayi kuruluşlarında genişletilmiş yeniden üretimi sağlayan ve temel halk ekonomisinde orantıyı bozan işletme ünitelerini öngören sistemin gerçek niteliğini gösteriyor. Askeri sanayi dalında maksimum tempolar yaratmak için, bütün halk ekonomisinin planlı gelişmesi kurban veriliyor.

Üretim araçlarının, ülkenin askerileştirilmesi görevlerinin, askeri bürokrat katmanın çıkar ve hegomonya amaçlarının sağlanmasının emrine verilmesi koşulu içinde kullanılması genel ekonomik planlamasının temelleri de yıkılmış oluyor.

Tarımdaki temel işletmelerin ve sivil sanayiin, teknik ilerlemenin iletkeni, dinamosu, toplumsal emeğin üretkenliğinin artırılması temelinde genişletilmiş birikim kaynakları olabilmeleri için çok sınırlı olanaklara sahiptirler. Tarımdaki temel işletmelerde ve sivil sanayide yaratılan artı ürünün çoğunu devlet almakta, bir kısmı da «yenilmekte» dir. Bu durumda, bu sistemde ekonomik kalkınma yalnızca peryodik olarak uygulanan yetenek üstü çalışmaya zorlama kampanyaları ile sağlanabilir. Ancak yarı izole, ya da tam izole edilmiş işletme üniteleri, tek plan çerçevesinde

çalışmaktadır. Ayrıca yetenek üstü çalışmaya zorlama kampanyası da sürekli olamaz.

★

17. EKONOMİK KALKINMANIN KESKİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE, SALT AMPİRİK BİR UYGULAMA İLE PRİMİTİV TEKNİKLE SİLAHLANDIRILMIŞ YIĞINLARI, MEKANİK OLARAK YERLEŞTİRME VE ORANTISIZLIĞI TOPLUMSAL GELİŞMENİN BİR «YASASI» İLAN ETME PEKİN YÖNETİCİLERİNE SOSYALİZMİN EKONOMİ POLİTİĞİNDE YENİ BİR «BULUŞ»LA ORTAYA ÇIKMA FIRSATINI VERDİ. PEKİN YÖNETİCİLERİ «TARIM İŞLETMECİLİĞİ EKONOMİNİN TEMELİDİR» TEZİNİ İLERİ SÜRDÜLER.

Kuşkusuz ki, Çin'de tarımın rolü çok zor değerlendirilebilir. «Tarım işletmeciliği temeldir» tezi gerçekten, Çin için, az gelişmiş bir ülke olarak, ekonominin tarıma bağımlılığını, yıllık rekolteye bağımlılığını belirlemektedir ve bu bağımlılık daha uzun süre, ekonominin gelişmesine önemli ölçüde etki gösterecektir.

Ancak, maocu ideologlar, bu teze özel bir içerik veriyorlar, bu durumu, «Mao Tsze - Tung'un Marksist Öğretiyi genişletilmiş yeniden üretim konusunda geliştirmesi» olarak, «genel nesnel ekonomik yasa» olarak göstermek savıyla ortaya çıkıyorlar. / «Huntsi» 1963, sayı 1/.

«Tarım işletmeciliği temeldir» tezi böylesine teorik niteliğe büründürülünce, sanayiin bütün halk ekonomisinin gelişmesinde (tarım da dahil) halledici etken olması rolünü azaltır ve açık olarak, sosyalizm için biricik maddi temelin, tarımı da yeniden düzenleyebilecek güçteki ağır makine sanayii olduğunu kanıtlayan Leninci ilkeye, «sosyaliz-

me geçiş döneminde **temel** (altını biz çizdik) olan» sanayidir ilkesine ve «üretim güçlerinin durumu bakımından, yani tüm toplumsal gelişmenin temel taşları itibariyle sosyalist işletmecilik örgütlenmesinin **temeli** sanayidir» (altını biz çizdik) görüşüne ters düşer. /V. İ. Lenin Bütün eserleri, cilt 32, sayfa 235 - 236/.

Sosyalizm, bilim ve tekniğin en yeni başarılarının kullanıldığı ortamda yapılan ağır makine sanayii üretimi temeline dayanan bir toplum düzeni olarak belirir. Bu düzende genişletilmiş yeniden üretim, Marksizm - Leninizm tarafından ortaya çıkarılan, üretim araçları üretimine öncelikle gelişme tanınması yasasına göre yapılır. V. İ. Lenin şöyle diyor : «..."sol" lâfazanlığın ya da küçük burjuva vurdum - duymazlığının saptırabileceği gençlik dönemini geride bırakan işçiler ağır makine sanayii ile...sosyalizme doğru gidiyorlar...en büyük kapitalizm tarafından ulaşılan tekniğin ve kültürün başarılarından yararlanmadan sosyalizme gidilemez.» (V. İ. Lenin, Bütün eserleri, cilt 27, sayfa 342-343). Sovyetler Birliği'nin şahsında uluslararası proletarya öncülünün bulunması, Çin'e, sosyalist endüstrileşme yoluyla çağımızda ulaşılan «bilim ve tekniğin başarıları, temeline dayanarak sosyalizmin gerekli maddi - teknik temelini oluşturma olanağı veriyordu. Maoizmin ,sosyalist endüstrileşme yasallığına uymaktan vazgeçmesi ,bu yasallığın etkisini artırmayı sağlayan proletarya enternasyonalizminin gerektirdiği bağlardan vazgeçmesi ve gelişme sorununu kendi bilim dışı yöntemlerle çözmeyi denemesi, kaçınılmaz olarak büyük ekonomik başarısızlıkları ve sarsıntıları doğurdu.

«Tarım işletmeciliği temeldir» tezi, reel pragmatik anlamı ile, Çin nüfusunun büyük çoğunluğunun çalıştığı geri kalmış tarımı en önemli artı ürün kaynağı kabul etmek ve bu arada ülke tarım üretiminin temel gereksinmesini görmezlikten gelmek demektir. Artı ürünün diğer olasıl kay-

nakları hafif sanayidir, orta ve küçük sivil sanayidir. Tarım ile bu sanayi dalları, maocular için, «ekonomide yönetici güç» ilan edilen askeri üretim ve bu üretime hizmet eden diğer üretim kollarını besleyen kaynaklar sayılmaktadır. Tarımda teknik donatımın yavaşlatılması, küçük zanaatçı ve yarı zanaatçı üretime ağırlık verilmesi, ayrıca askeri - militarist gereksinmeler için bunlardan maksimum derecede yararlanma, Çin'de bu kolların var olan teknik düzeyden yararlanarak üretimin geliştirilmesine bile engel olmaktadır. Tarım kesimi, devletin sistemli olarak sermaye yatırımı olmadan, çağdaş teknik araçlarla donatılmadan ve kent ile mal değişimi yapılmadan, sürekli olarak artı ürün kaynağı olamaz. Maoizmin «tarım işletmeciliği temeldir» tezi gerçekte tarımın geri kalmışlığını sürdürmeye yol açmakla kalmıyor, aynı biçimde orta ve küçük sivil sanayiin de geri kalmasını sürdürmeye yol açıyor.

Maocuların «tarım işletmeciliği temeldir» siyaseti, ülke kaynaklarının, maocuların şovenist emellerine yarıyan askeri sanayi komplekslerinin (ve herşeyden önce nükleer füze sanayii) hızla geliştirilmesi alanına kaydırılmayı doğuruyor.

★

18. «KENDİ GÜCÜNE DAYANMA» ANLAYIŞI.

Maocu anlamla, her ülkede sosyalizmin kuruluşu, ülkenin tüm yedek güçlerinin bir bütün olarak ve her emek kollektifinin ayrı ayrı olarak seferber edilmesi düşüncesinden, bu kuşku götürmez düşünceden ayrılıyor.

İç planda «kendi gücüne dayanma» çizgisi, «kendi gücü ile kendi ihtiyacını sağlayan iktisat üniteleri» ve ekonomik bağlarını natüralize etme sisteminin uygulanması an-

lamını taşıyor. Ekonomik bakımdan bu çizgi, tek iktisadî organizmanın bölük pörçük olmasına, zanaatçı üretiminin, küçük üretimin ağır bastığı ekonomik ünitelerin sosyal ekonomik bakımdan kendi kendilerini izole etmelerine yol açıyor, maoculara, pazarın sunî olarak sınırlandırılması, emtia - para ilişkilerinin daraltılması aracı olarak hizmet ediyor. **Bu da, Çin emekçilerinin büyük çoğunluğunun yaşamlarını, ekonomik durumlarını sağlama görevinin baş yerden uzaklaştırılmasına ve çalışmaya zorlamaya olanak sağlıyor.** Bu iki belirti, Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresince özellikle altı çizilen Datsin ve Daçjay denemelerinin zorla kabul ettirilmesiyle açıklık kazanıyor. «Huntsi» dergisi (1973 dördüncü sayısı) şöyle diyor : Daçjay'ın yolu, kendi gücüne dayanma yoludur, çetin bir biçimde emek verme, esirgemezlikle savaşma yoludur, başkan Mao'nun devrimci çizgisine uygun olarak sosyalist tarımı hızla kurma yoludur.» Çin köyünde yaygınlaştırılan Daçjay deneyinin niteliği şudur : Devlete maksimum salmayı (artı ürünü ve bir kesim gerekli ürünü) gönderirken, tarım işletmeleri, devletin köyde hiç bir masraf yapmasına yol açmadan üretimi geliştirmelidir, maddi isteklendirme ve maddi çıkardan vaz geçmelidir, makine kullanmadan aşırı emek entenzifikasyonuna çalışarak kooperatiflerde üyelerin düşük yaşam düzeylerini korumalıdırlar.

«Datsin Deney»inin ekonomik niteliği ise şudur : çağdaş sanayiin kurulmasında devlet yatırımları yalnızca üretim amaçlarına yöneltilmekte, ücret masrafları minimum azaltılmakta, sosyal hizmet masrafları son derece sınırlandırılmakta, gerçekte ortadan kaldırılmaktadır. Üretimin artırılması daha çok emek verme ile sağlamakta, maddi isteklendirme ortadan kaldırılmaktadır. Bu sistem, «rasyonel düşük ücret» ile «maksimum yüksek üretim» yaratmayı öngörüyor. Emeğin örgütlenmesi «askerî sınıflandırma» yöntemi ile, «hem işçi hem köylü» yöntemi ile yapılıyor. «Hem

işçi, hem köylü» sistemi, proletaryanın bozulmasına ve proletarya öncesi bile diyemiyeceğimiz özel bir sosyal katmanın doğmasına yol açıyor. Gel gör ki, bu özel katman, sosyalist toplumda işçi sınıfının ve köylülüğün öncü birliği olarak gösteriliyor. Çin'de çağrılara ve zorlamalara karşın çoğunluk işletmelerin ve ekiplerin Datsin ve Daçjay'ın «aydınlıklı» yoluna girmekte acele etmemeleri bir rastlantı değildir.

«Kendi gücüne dayanma» çizgisinin **dış siyasetteki** yankısına gelince : Bu çizgi, günümüzde gerici olan, çağdışı olan kapalı bir sistemi salık veriyor. «Kendi ihtiyaçlarını kendisinin sağlaması» tezi ekonomik gelişme sürecinde Çin'de bile tutarsızlığını göstermiştir. Çünkü, dış yardımın rolü ülke için çok önemli idi. Gerçekte «kendi gücüne dayanma» çizgisi, her şeyden önce, **Çin Halk Cumhuriyetinin çağdaş ekonomi düzeyinde kurulmasında Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin yardımlarının önemini azaltmaya, Çin'i, sosyalist ülkelerle olan ekonomik işbirliğinden koparmaya yönetilmiştir.** Yalnız bu değil, ülkenin dış siyaset ilişkilerini kökünden değiştirerek kapitalist pazara yönetmeyi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin yeniden, proletarya enternasyonalizmi ilkeleri gereğince, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğine götürmeyi engellemeyi amaçlamıştır.

Böylece, «kendi güçlerine dayanma» tezi ile Maoizmin Marksist - Leninist ekonomi politiğe getirdiği «katkı» **gerçekte, iktisadi kollektiflerin kendi kendilerini izole etmelerine, maocu iktidarın sosyal ekonomik temellerinin sağlamlaştırılmasına yaramış, buna araç edilmiş ve aynı şekilde, Çin'in Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerden koparılması siyasetini haklı göstermede demogojik bir neden olmuştur.**

19. MAOİZM ŞU ALANLARDA KÜÇÜK BURJUVA GÖRÜŞLERİNİ ORTAYA ATMAKTA VE BU GÖRÜŞLERİNİ PRATİK OLARAK UYGULAMA ALANINA KOYMAKTADIR.

Üretim güçlerinin niteliği alanında, maddi etkeni küçümseyerek bu güçleri başlıca insan öğesiyle bağlamak.

Sosyalist üretim ilişkileri alanında, sosyalist gelişme düzeyi ile üretim ilişkileri niteliği arasında denge sağlama zorunluğunu reddederek, üretim biçimini toplumsal düzeni değiştirmek için uygulanan idari politik yöntemler olarak ele almak. **Gerçekte bu anlayış, sosyalizme uygun maddi teknik temel yaratma görevini umursamamaktadır. El emeğinin olanaklarını şişirmek ve çağdaş sanayiin önemini küçümsemek anlayışı, bu küçük burjuva görüşü, «halk komünleri», «büyük sıçrayış» ve «kültür devrimi» uygulamalarında belirmiştir.**

«Ancak, «sıçrayış», «komünler» ve «kültür devrimi» deneyleri, maocuların bütün hesaplarını yanlış çıkarmıştır. Maocular, çok milyonluk emek ordusunun tepkisini, insanların kaçınılmaz tepkisine göz önüne almadılar. Maocular, karınca durumuna getirilen insanlara düşük ücret ödenmesiyle iş gücünün düşük üretkenlik yarattığını, iş gücünün gerekli kalifikasyondan yoksun oluşunu ve toplumsal üretimin sonucuna çok az ilgi dukduğunu da düşünmediler.

Maoizmin temel kavramlarını uygulama denemeleri, maocuların demogojik iddialarına karşın, Çin'de sosyalizmin kuruluşunu hızlandırmadığı gibi, bu ülkede sosyalist toplumsal ilişkilerin geliştirilmesine önemli ölçüde engel oldu, ciddi ekonomik güçlükler doğurdu, tüm halk ekonomisinde büyük çelişkiler ve ayrılıklar, sosyalist temellerde, alt yapıda ve üst yapıda bozukluklar yarattı.

Çin'in deneyleri, nesnel ekonomik yasaları ve sosya-

lizmin uluslararası deneylerini görmezlikten gelerek sosyalizmi «daha çabuk» ve «daha iyi» kurma olarak özetlenen maocu savların çürüklüğünü kanıtlamıştır.

«**Komünler**», tarımda sosyalist gidiş başlangıcını sağlamlaştıramadı. Maocular ,komünlerden, kendi hegomonya amaçları için, yığınsal emeğin zorla örgütlenmesi biçimi olarak, tarımda artı-ürünün devletçe alınmasının biçimi olarak yararlandılar.

Zanaatların ve küçük sanayiin gelişmesi, merkezi idareyi, tüm halk ekonomisinin gelişme oranlarını planlama külfetinden, köye çağdaş teknik donatım sağlama, halkın büyük çoğunluğunun yaşam gereksinmelerini karşılama külfetinden kurtarma olanağını vermesine karşın, ülkede ekonomik kalkınmayı sağlayamadı.

Maddi isteklendirmeyi görmezlikten gelerek yalnızca politik ve ideolojik kampanya ile yığınların emek etkinliğini artırma yöntemi de bu ölçüde uyarsızdır.

Yalnızca ideolojik ve politik tedbirlerle yığınların emek etkinliğini artırma, günlük yaşamda ve emekte kışla yönteminin ve zorlama yönteminin geliştirilmesine olanak yarattıysa da, tüketim düzeyini fizyolojik minumum ölçüsünde muhafaza etmeye yaradıysa da komünist bilinçlendirmeye yaramadı.

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinde reel yankı bulan bu «olumlu» sonuçların korunması ve geliştirilmesi, ekonomik programlarda bunların ön plana alınması için gösterilen çabalar, maocuların, üretim düzeyinin geri kalmışlığı koşullarında kendi stratejik amaçlarına uygun gelecek biçimde üretim güçlerinden yararlanmak istediklerini açıkça gösteriyor.

★

20. MOİZMİN EKONOMİK KAVRAYIŞINDA BUGÜN GİDEREK ASKERİ SANAYİ POTANSİYELİN GELİŞTİRİLMESİ SORUNU ÖN PLANA GEÇMEKTEDİR.

Maoizmin ülke ekonomisindeki anlayış ve amaçlarını genel çizgileriyle değiştirmeden (yani çok kısa devrede büyük devletçilik ve hegomonya çizgilerini değiştirmeden), maocular, en fazla askeri sanayii potansiyeli (gizli gücü) yaratmak için çaba göstermeye başladılar, orduyu, ekonomi politikalarının başlıca dayanağı yaptılar, ekonomide işlerin askerileştirilmesini yöntemleştirdiler.

Daha önceki genel çizgi şu strateji ile tamamlandı : «savaşa hazırlanmalıyız, afetlere hazır olmalıyız, halka hizmet etmeliyiz». Bu çizgi, ülkede ahalinin yaşam düzeyini düşük tutma ve ekonomiyi askeri ekonomik potansiyel yaratma koşma çizgisidir. «Ekonomik ve askeri kuruluşların durumu ve sistemi sorunundaki» anlayış, «askeri davayı ele alalım ve halkın tümünü silahlandıralım çağrısındaki» anlayış da yine bu amaçlara hizmet etmektedir. 1958 yılında, Çin halkının «üç yıllık çetin emekle on bin yıllık mutluluk alacağı» umutları yerine savaş ve açlık tehlikesi getirilmiştir. Ekonomik gelişmenin temellerinden biri olarak askerileşme çizgisi uygulanmaya başlanmıştır.

Bu ekonomik çizgi, genel, ilkesel yönleriyle Mao Tsze - Tung'un 7 Mayıs 1966'daki «Yeni Yönergeler»inde (ilk kez 1 Ağustos 1966'da yayınlandı) formüle edilmiştir. Bu yönergeler Çin'de tüm toplumsal - ekonomik yaşantının kuruluş yöntemlerini ve yollarını belirlemek savındadır. Ülkenin tüm olarak askerileştirilmesi programı, Çin'in gelişmesinin ana yolu, «devletin kuruluş programı toplumun yeniden kuruluşu» olarak sunulmaktadır. (Jenmin Jibao gazetesi 7 Mayıs 1971).

Maoizm, çağdaş askeri ve nükleer tekniğin geliştirilmesinden başka halkın çıkarları için, ülkenin ekonomik potan-

siyelini artırmak amacıyla hiç bir bilimsel teknik başarısını kullanmamaktadır. Maocular, ilkel emek biçimini övmek, en basit tekniğe yönelmeyi salık vermek, bilimsel teknik izolasyonun ve kendi kendini yönetmenin yararlarını kanıtlamak için çok büyük propaganda çabası gösteriyorlar.

Maocular, çok keskin maddi ve finans yetersizliği karşısında, ülkenin halk ekonomisi bünyesini suni olarak iki kola ayırdılar. Bu kollardan biri, askeri üretimle bağlı olan bir dereceye kadar sınırlı dallar. Bu ekonomi dalları, başlıca ağır sanayi, çağdaş endüstri temeline göre kurulmakta, doğrudan doğruya merkezden yönetilmekte, denetlenmekte, mali araçların aslan payını yutmakta, teknik araç ve kalifiye uzman kullanma olanağını bulmaktadır. İkinci kol, sivil üretimdir. Başlıca tarım işletmeciliği ve yersel sanayi dallarından oluşan bu kol, ülkenin sanayi üretiminin de üçte birini sağlamaktadır. Bu dallar, «kendi güçlerine dayanma» ilkesi gereğince, yani merkezi kredi ve borçlanmaya bağlı olmadan, en ilkel teknikle ve el emeği ile çalışmakta ve meydana getirilen artı üretim, askeri programın gerçekleştirilmesine gitmektedir.

Maocular tarafından benimsetilen ekonomik bünyedeki çelişkiler şundan ileri geliyor : Mao'nun ifadesiyle bir «dayanak» olan ve ülkeyi birkaç on yıl süresi içinde çağdaş endüstri devleti aşamasına çıkarmak için gerekli (Jenmin Jibao gazetesi 5 Haziran 1970) üretimin bağlı bulunduğu **merkezi - askeri ekonomi kolu ile**, tarım zanaatları, küçük ve orta sivil üretim içine alan **yersel** kol arasında suni olarak **karşıtlık** yaratmak. **Ekonomik bünyeyi bu biçimde ikiye ayırmaktan güdülen amaç, ülkenin askerileştirilmesini sağlamaktır. Bu ise Çin halkının gerçek çıkarlariyle ters düşmektedir.**

★

21. MARKSİZM - LENİNİZM, ÜRETİM ARAÇLARI ÜZERİNDEKİ MÜLKİYET İLİŞKİLERİNİNİ, EKONOMİK ALT YAPININ TEMELİ VE NİTELİĞİ OLARAK İNCELER.

Bununla ilgili olarak, devlet ve kooperatif mülkiyeti biçimleriyle **maocuların toplumsal mülkiyet anlayışları sorunu**, Maoizmin ekonomik görüşleri ile Çin'de meydana gelen sosyalist alt yapı arasındaki ilişki sorunu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, Çin'deki sosyalist mülkiyet temeli ile ortaya çıkan nesnel sosyalist ekonomik yasaların istemleri ile maocuların volontarist ekonomik yöntemleri arasındaki çelişkilerin niteliklerinin incelenmesi de gerekmektedir[1].

Maocuların, birbirine çelişkili olan nitelendirmelerinden kamu mülkiyeti kavramından neyi anladıkalrını çıkarmak zorlaşıyor.

Maocuların kollektif mülkiyet ve kamu mülkiyetinin niteliği üstüne görüşlerinin gerçek anlamı, grup mülkiyetinin ve devlet mülkiyetinin büyük devlet amaçları yararına kullanılması politikasında yankı buluyor.

Çin'de henüz bilimsel sosyalizm ilkelerinin korunmakta olduğu dönemde, devlet ve kooperatif mülkiyeti biçimleri giderek sosyalist mülkiyet belirtilerine kavuşuyordu. Çünkü, bu mülkiyet biçimleri Çin emekçilerinin yararına olarak kullanılıyordu, sosyalist ekonomik alt yapı hızla biçimleniyordu. Maocuların devletleştirmeyi, toplumsal mül-

---

1 *Burada ele alınan sorunlar çoktan beri Marksistlerin sağ ve «sol» revizyonistlere karşı savaşının konusu olmuştur. Maocuların bu konulardaki görüşleri hiç bir yerde sistemleştirilmiş olarak ileri sürülmemiştir. Mao Tsze-Tung'un parça—buçuk konuşmaları ve maocuların, maocu teorisyenlerin şurada burada ortaya attığı fikirler ise son derece çelişikliklerle doludur. Bu sorunlarda Maozmin eleştirisi için, Marksist teorisyenlerin ileride derinlemesine incelemeler yapmaları zorunluğunu doğurmaktadır.*

kiyetin biçimlendirilmesi sürecinin tamamlanması olarak kabul eden görüşlerine uygun ekonomik politikası, devlet ve grup mülkiyetinden, halkın çıkarlarına aykırı hegemonya amaçları için üretim yapmakta faydalanmaya, askeri bürokratik yöntemlerle maksimum emek verdirmeye, askeri sanayi işletmelerini maksimum çalışmaya ve bununla ilgili sanayi dallarında üretimi artırmaya yönelmiştir. Bu politika aynı zamanda çoğunluk emekçi yığınlarının tüketim düzeyini sefalet düzeyinde, gerçekte fizyolojik minumum yaşam düzeyinde tutmaya yönelmiştir.

Bu durum şu gerçekle kanıtlanıyor : Volontarist ekonomi politikası, yeniden üretim sürecini yozlaştırıyor, yeniden üretimin, sosyalizmin temel ekonomik yasasının istemlerini gerçekleştirme amacı yerine, maoizmin hegemonya emellerini gerçekleştirmek için maddi temel sağlama amacını getiriyor. Bunun sonucu olarak da, üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyet ile, üretim güçlerinin büyük çoğunluğunun gelişme derecesi arasındaki ayrılığı keskinleştirerek sosyalizmin maddi teknik temeli bozuluyor, biçimsizleşiyor.

Ağır sanayiin komünlere en yeni iş araçlarını sağlamasından vazgeçmek, askeri sanayi işletmelerini zorlamak ve çok büyük devlet ve kooperatif kaynaklarını silahlandırmaya yönetmek, milyonlarca insanın emeğinden parasız olarak yararlanmak, Çin'de biçimlenen sosyalist mülkiyet öğelerini gittikçe daha büyük ölçüde yıpratmayı, bozmayı doğuruyor.

Çin'de, devlet ve kooperatif üretim araçlarının yönetimi, demokratik santralizm ilkesini kabaca çiğneyerek yapılıyor. **Maocular taarfından ekonominin gidişi için kurulan askeri idare mekanizması, başlıca ekonomi dallarında belirli görevlerin yerine getirilmesini sağlayarak, diğer bütün dallardaki «fazlalıkları» alarak, emekte ve günlük yaşamda kışla disiplini getirerek işlemektedir ve ancak üre-**

timin düşük teknik düzeyde yapılması koşullarında uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Bu mekanizma öte yandan, ekonominin planlı orantlı gelişmesi yasasını bozarak, askeri üretimin ve bu üretimle bağlı diğer üretim dallarının anormal, ipertrofik biçimde büyümesine yol açıyor.

Sonuç olarak, devlet ve kooperatif üretim araçlarının yardımı ile meydana getirilen ürünün kullanılması sorununun da ilkesel önemi üzerinde durulmalıdır. Bu üretim araçlarının gerçek toplumsal niteliği şöyle ortaya çıkar : Üretimin sosyalist biçimde kamulaştırılmasının artırılışı ile, üretim de sosyalizmin temel yasasına ve diğer yasalarına uymak zorunda kalıyor ve bunun sonucu olarak bütün toplumsal ürün, ekonominin daha sonraki orantılı gelişmesi ve insanların maddi ve manevi gereksinmelerini giderek daha tam biçimde karşılama yolu ile, emekçilerin çıkarları için kullanılıyor. Bu yasaların istemlerine karşın, maocular, toplumsal benimsemeyi, emekçilerin maddi ve kültürel yaşam düzeylerini yükseltmeyi bir kenara atarak, askeri savaş sanayi işletmelerine kanalize etmektedirler.

Bütün bunlar, şu sorunu ileri sürmemizi gerektiriyor : Eskiden Çin'de beliren sosyalist toplumsal mülkiyet öğeleri ikircil deformasyon sürecine tutulmaktadır : Bir yandan geniş emekçi yığınları, maocu merkezi idarenin denetiminde bulunan işletmelerde mülkiyet edinmeden uzaklaştırılıyor, öte yandan, devlet mülkiyetinin bir kesiminde, genel devlet planlaması dışında bırakıldığında, «parçalanma» süreci başlıyor, devlet mülkiyetinin bu kesimi, devleti, yersel işletmelere hizmetten, tarımı teknik donatımla donatmaktan ve ahalinin yoğun kesiminin yaşamını sağlamak görevinden serbest bırakılarak, kendi kendinin gereksinmelerini karşılayan parça - buçuk yersel sınırlar içine kapanıyor.

Böylece ekonomik yönetimde Maocu yöntemlerle deneylere girişme, bugünün Çin toplumunda, üretim araçları üzerindeki mülkiyet ilişkilerinde değişiklik yaratmaya yol

açıyor. Daha önce biçimlenen sosyalist mülkiyet öğeleri ya biçimsizleşiyor, ya da ortadan kalkıyor. Bununla ilgili olarak da, Çin emekçilerinin çoğunluğu ile, bu ya da şu biçimde ideolojik ve politik savaşım çıkaran Mao grubu arasındaki çelişkiler kaçınılmaz olarak keskinleşiyor. Maocu grubun böyle bir savaşım sürdürdüğünün örneği, Onuncu Kongreden sonra emekçilerin bugünün Çin yöneticileri «değişik biçimde sömürü» uyguluyorlar diye yaptıkları konuşmalardır.

V. MAOİZM VE BİLİMSEL KOMÜNİZM

22. MAOİZME GÖRE DEVRİM VE SOSYALİZM TEORİSİ, KÜÇÜK BURJUVA KIŞLA SOSYALİZMİ RUHUNDA TOPLUMUN ZORLA YENİDEN DÜZENLENMESİNİ İÇEREN ÖZNEL POSTÛLÂT VE KAVRAMLARIN TOPLAMIDIR.

Güdülen amaç, Çin'in çok çabuk güçlü devlet olması ve böylece yer yüzünde hegomonya sağlamasıdır.

Maoizm, Çin'in özelliği ve sosyalizmin bu ülkede kurulmasının güçlükleriyle spekülasyon yapmaktadır. Gerçekler ise odur ki, güçlük vardır. Eskiden Komintern de, bugün Marksist - Leninist partiler de bu ülkenin özelliklerini reddetmiş değillerdir ve dahası var, Çin'de sosyalizmin kuruluşu düşünülürken bu özellikleri göz önüne de almışlardır. Ancak, sorun bu özellikler ile sosyalizmin genel gelişme yasaları, bu nesnel yasalar arasındaki orantıyı doğru değerlendirmek sorunudur. Maoizm, kendi hegomonya emellerini haklı göstermek için durmadan Çin'in özelliğini büyütmekte ve sosyalizmin genel yasallığını görmemezlikten gelmektedir. Öyle ki, Maoizm, sosyalizmin dünya sosyalist sisteminden koparılmış olarak, uluslararası komünizm ve işçi hareketinden koparılmış olarak kurulması ve aynı zamanda sosyalist sisteme ve dünya komünist ve işçi hareketine karşı savaş yürütülmesi savını, bu yanlış ve bilim dışı görüşü «yasallık» ilan etmektedir. Böylece, Maoizm, enternasyonalizm ilkesini yozlaştırmakta ve bunun yerine büyük hanlık şovenizmini getirmektedir.

Yao Ben - Yuan'ın resmi raporunda (Ağustos 1967) Mao'nun bilimsel komünizme katkısı şöyle değerlendiriliyor:

— «Mao Tsze - Tung sosyalist topluma özgü çelişkileri

inceledi, proletarya diktatoryası koşullarında devrim yapmanın pratik ve teorik sorunlarını karar altına aldı.»

— «Mao Tsze - Tung'un görüşüne göre, ilerici ülküler dolayısıyla, partinin (yani üst yapının) yönetimi dolayısıyla toplum (yani ekonomik alt yapı), ileri doğru uçabilir, belirli aşamalardan geçmeden ilerleyebilir. Örneğin, Çin sosyalizme doğru uçabilir.»

— «Dünya devriminin stratejisi köyün ve kentin sarılmasıdır. Geri kalmış Asya, Afrika ve Güney Amerika, köyde dünya devriminin temelidir. Bunlar, medeni emperyalist Avrupa ve Kuzey Amerika'daki burjuva devletlerini çevirebilir...»

— «Mao Tsze - Tung'dan önce kimse, sosyalizmden komünizme geçiş sorunlarını tam olarak çözmeyi başaramamıştır. Mao Tsze - Tung'un Kültür Devrimi teorisi, dünya çapında sosyalizmden komünizme geçiş planıdır ve bizden öncekiler tarafından bulunmuş ve saptanmıştır.»

Mao Tsze - Tung ve yandaşları geniş biçimde yaydıkları savlarına karşın, Çin'de sosyalizmin kuruluşu üstüne bağımsız teoriler düzme denemelerinde güçsüz kaldılar.

Bir ideoloji olarak Maoizmin en belirgin nitelikleri şu sorunların anlayışında meydana çıkmaktadır :

— Sınıflar ve sınıf savaşı sorunu
— Proletarya diktatoryası sorunu
— Komünist partisi sorunu
— Çağımızın nitelikleri sorunu
— Savaş, barış ve devrim sorunu
— Sürekli devrim sorunu

★

23. SINIFLAR VE SINIF SAVAŞI SORUNU.

Bilimsel komünizm sınıf kavramını, sosyal-ekonomik açıdan ele alır ve büyük insan gruplarının üretim araçları-

na, belirli üretim sisteminin tarihsel yerine, elde edilen maddi nimetlerin biçimi ve hacmine, toplumsal yaşantının ve üretimin idaresine katılmaya olan tutumları bakımından niteler.

Maoizm'de sınıf kavramı, ideolojik, politik ve mülki bir kavramdır ve bir grup insanın bu ya da şu ideolojiye olan tutumu bakımından nitelendirilir.

Mao Tsze - Tung, teorik eserlerinde, toplumun bütün en yoksul tabakalarını porletaryaya dahil ediyor. Daha sonra maocular, «Zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmayan» herkesi proletaryaya dahil etmeye başladılar. Böylece, Çin'de milyonlarca yoksul köylü lümpen proletarya, proletaryaya dahil edilmiş oldu. Bu da, ülkedeki reel işçi sınıfını bir kenara atmayı doğurdu. Proletarya sınıfını antimarksist biçimde belirlemek ciddi milliyetçilik görüşlerine yol açmaktadır. Maocular, kendi görüşlerini sömürge ve yarı sömürge ülkelerinde sınıf yapısını belirlemekte uygularken güttükleri amaç şudur : Bu ülkelerdeki proletaryanın gelişmiş kapitalist ülkelerdeki proletaryadan farklı olduğunu göstermek ve buradan da «üçüncü dünyada» devrimin kaçınılmaz olarak Çin yolu ile, Çin'in yönetimi altında olacağını kanıtlamak.

Öte yandan bugünkü Çin koşullarında sınıfların maocu açıdan ele alınması, insanın sınıfsal yapısının belirlenmesinde öznel keyfiliklere yol açıyor. Öyle ki, Mao Tsze - Tung'un «ülküsü»nü kabul etmeyen ve onun görüşlerine karşı çıkan herkes, ister işçi olsun, ister köylü, isterse mühendis ya da bilim adamı olsun, kolayca «burjuva» sınıfına dahil edilebilir. Maocuların bu ya da şu politik, ya da teorik görüşlerine karşı memnun olmadığını belirten herkes derhal «Burjuvazi»den sayılabilir, ya da «kapitalist yoldan gidenler» arasına dahil edilebilir. Bu yapılırken de o kişinin sosyal kökeni, sosyal durumu ve mem-

nuniyetsizliğinin nereden ileri geldiği göz önüne alınmaz.

Çjou En - Lay'ın Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinde okuduğu ana raporda açık biçimde, gerçekte sınıf savaşının ağırlığının burjuvaziye karşı değil, başka türlü düşünen herkese (maocular gibi düşünmeyen) karşı olduğu, gerçekte Çin'de savaşın, burjuvazi ile proletarya arasında değil, maocularla bunlara karşı olanlar arasında olduğu kabullenilmiştir. «İç ve dış düşmanlar kalelerin en kolay içeriden alınabileceğini iyi anlıyorlar. İktidar elbiseleri giymiş olan, kapitalist yoldan gittikleri halde partiye girmiş olanlar, büyük çiftlik sahiplerinden ve kapitalistlerden daha kolay olarak, özellikle bu sonuncuların toplumda kimlikleri belli olduktan sonra daha kolay olarak proletarya diktatoryasını yıkabileceklerini biliyorlar.» Sosyalist toplumun bütün tarihsel döneminde «başından sonuna kadar sınıflar, sınıf çelişkileri ve sınıf savaşları vardır, iki yol arasında, sosyalist yolla kapitalist yol arasında savaş vardır, kapitalizmin geri dönmesi tehlikesi vardır, emperyalizm ve sosyal emperyalizm tarafından saldırı tehlikesi vardır. Partide bu çelişkilerin belirtisi olarak görülen savaş, daha uzun zaman sürecektir, daha on kez, yirmi kez, otuz kez ortaya çıkacaktır...» (Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi... Sayfa 17-18).

Bilimsel komünizme göre ülkedeki sınıf savaşı, kapitalizmden sosyalizme geçiş ile antagonist gelişmenin yasasıdır, bu savaş yaşantının her alanında, ekonomik, politik, kültürel alanlarda görülür. Ve değişik biçimlerde, zorla, barış yolu ile, ekonomik ve pedagojik gibi yollarla yürütülür.

Sosyalizm koşullarında, burjuvazi muhafaza edildiği ölçüde sınıf savaşı da vardır. Ancak Maocular, proletarya ile burjuvazi arasındaki savaşın reel sorunlarını incelemiyorlar ve sorunu yalnızca parti içinde iktidar savaşı, yönetimini ele geçirme savaşı olarak ele alıyorlar.

Maoizme göre sınıf savaşı her toplumun varlığının yasasıdır, bu toplum ister antagonist olsun, ister sosyalist

toplum olsun. Maocular sınıf savaşını sosyal zorlama ve her alanda, ekonomide, politikada ve kültürel alanda yüküm biçimine sokuyorlar.

Bilimsel komünizm, sosyalizm koşullarında, başlıca ve temel çıkarları birbirine uyan dost sınıflar ve gruplar, işçiler, köylüler ve emekçi aydınlar olduğunu kabul etmektedir.

Maoizme göre ise,sosyalizm koşullarında da halkın içinde, işçi sınıfı ile köylüler ve aydınlar arasında, sınıflar içindeki değişik katmanlar arasında, yönetici politik güçler içindeki değişik gruplar arasında sınıf savaşı süregitmektedir, sosyalizm koşullarında da antagonizm, toplumsal gelişmenin yasasıdır ve bu yasa komünist toplumu bile içine alır.

Sosyalizmde sınıf savaşı tezi maocular tarafından güdülen sosyal politikadaki antihümanizmi haklı göstermek için kullanıyorlar. Maoist propaganda, «hümanizm», «mutluluk», «dürüstlük» gibi kavramlardan söz edilirken bunlar eleştiriliyor, ya da bunlara aldırış edilmemesi salık veriliyor. «Barış» sözü yıllardan beri yasak edilmiştir. «Lin Biyao ve Konfiçyüs'ün eleştirisi» kampanyası sürdürülürken, despotluk, zorlama, zorla yayılma salık veriliyor, Çin tarihinde gaddarlık ve zalimliği ile tanınmış kişiler övülüyor. Maoizmin politik ve toplumsal uygulamalarında da bunu görüyoruz. Şöyle ki : İşçi ve aydınlar arasında kadro yetiştirmek üzere «7 Mayıs Okulları» denen «eğitim» kampları açılmıştır. Maocu rejim, kendi aleyhtarları üzerinde yığınsal baskı aracı olan yığınsal mahkemeler kurmuştur. Çin'de kişisel yaşantıya zorla müdahale edilir, aile fertleri birbirinden ayrılır. Bugünkü Çin gerçeği işte böyledir. Maoizmin antihümanist oluşu ülkede sürekli olarak korku havası yaratma, gerginlik yaratmadan, bu korku ve gerginliği toplumsal yaşamın doğal niteliği olarak gösterilmesinden de bellidir. Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinin belgelerinde ve Çin basınında, «Kültür Devrimi» gibi pat-

lamaların birkaç yıl arayla sürekli olarak meydana çıkacağı resmen belirtiliyor. Maocular bu «yasallığın» bütün dünyayı kaplamasını istiyorlar. Maoizm gelecek kuşaklara sosyalist ülkülerin sağlayacağı reel iyimserlik yerine, karanlık bir gelecek gösteriyor. Maoizm, komünizm hareketinin temel amacıyla, yani insanı, birbirine düşman güçlerin egemenliğinden kurtarmakla, insanlara her yanlı gelişme olasılığı sağlamakla ilgilenmiyor. Bunun yerine, çileli, belirli bir model uygun ve komünizm ülküsünü soyut olarak anlayış dolayısıyle yaşayan bir toplum düzenini salık vermektedir.

Maoizmin, sınıf savaşına küçük burjuva açısından yaklaşması, doğal olarak, Marksizm'e - Leninizm'e tamamen ters düşmektedir ve bu, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin dünya kurtuluş hareketinde ayırım yaratıcı halk aleyhtarı bir sosyal politika gütmelerine hizmet etmektedir.

★

24. PROLETARYA DİKTATORYASI SORUNU.

Bilimsel komünizme göre, proletarya diktatoryası, işçi sınıfının, köylüler ve diğer emekçilerle birlik kurarak toplumu yönetmesidir. Buradaki birlik, komünist partisinin, sendikaların, komünist gençlik örgütünün, diğer toplumsal kuruluşların yönetici rol oynadığı ve sosyalist demokrasi, sosyalist yasallık ilkelerine dayanan bir birliktir, iktidar ve yönetim mekanizmasına dayanan bir birliktir.

Maoizm ise, proletarya diktatoryasını liderin mutlak yönetimi, iktidarı saymaktadır. Bu lider, yukarıdan aşağı doğru, antidemokratik ve keyfi koşullarda seçilmiş askeri bürokratik bir tabakadan oluşan idare ve yönetim mekanizması aracılığı ile hareket etmekte ve çeşitli sosyal güçlerle

oyunlar çevirmek yoluyla iktidarını sürdürmektedir. Maocuların proletarya diktatoryası anlayışında baş ilkenin, yani sosyalist devrim döneminde, sosyalizmin ve komünizmin kuruluş dönemlerinde işçi sınıfının toplumda yönetici güç olması ilkesinin yeri yoktur, bu baş ilkeye aldırış edilmemektedir.

Bilindiği gibi maocular önceleri Çin'deki iktidarı değişik biçimde, «Halkın demokratik diktatoryası», yığınların diktatoryası» ve benzeri biçimlerde nitelendiriyorlardı.

«Kültür Devrimi» sırasında, Çin Halk Cumhuriyeti'nde «halkın demokratik diktatoryası» terminolojisinden vazgeçtiler ve «proletarya diktatoryası» demeye başladılar. Tabii birinci ve ikinci terminoloji arasına eşitlik çizgisi koyarak. «Proletaryanın demokratik diktatoryası, halkın demokratik diktatoryasıdır» (Jenmin Jibao gazetesinin baş yazısı. Aynı yazı «Tszefantsiünbao» ve «Huntsi»de de, «proletarya diktatoryasının güçlendirilmesi» başlığı altında yayınlanmıştır. 1 Ekim 1969). Bu tanımlama ile yetinilmemiş şu formül de ileri sürülmüştür : «Proletarya diktatoryası, yığınlarca kurulan bir diktatoryadır». (Jenmin Jibao gazetesi - 19 Temmuz 1968). Bu ne demektir? Bu, proletarya diktatoryasını sınıfsal nitelikten yoksun etmektir. Çünkü, Maocuların tanımlanmasında ne işçi sınıfının köylülerle bağlaşıklığından ne de bu bağlaşıklıkta işçi sınıfının yöneticiliğinden söz edilmektedir.

Son zamanda Maocular, Çin toplumunda işçi sınıfının yönetici rolünden, proletarya diktatoryasından söz etmek için fırsatı kaçırmıyorlar. Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi ana raporunda Mao Tsze - Tung'un şu çağrısına yer veriliyor : «Tek amaç çevresinde, proletarya diktatoryası için güçlerinizi birleştirin». «Bizim, ülkedeki geniş halk yığınlarının, proletarya yönetiminde kazanılacak zafer yanlısı olarak güçlerini birleştirmesini sağlamamız gerekmektedir.» Gel gör ki, bu çağrılara yer verildikten hemen son-

ra, proletarya diktatoryasının yalnızca ülkede ve partideki Mao yandaşlarınca gerçekleştirileceği anlatılıyor. Bu durum Çin Komünist Partisi Dukuzuncu Kongresinde kabul edilen parti tüzüğüne geçirildi ve Onuncu Kongrede kabul edilen tüzükte de korundu.

Proletarya diktatoryası sorununu bu biçimde ele alış, Marksizm'e - Leninizm'e temelde ters düşmektedir ve bütün sosyalist ülkelerdeki sosyalizmin kuruluş deneyleriyle de bağdaşmaz. Proletarya diktatoryası, Maocuların savundukları gibi, hiç de, partideki ya da ülkedeki bir grubun egemenliği demek değildir. Proletarya diktatoryası, işçi sınıfının, parti, devlet örgütlerinden, toplumsal örgütlerden oluşan geniş bir mekanizma ile ve bu mekanizmada işçi sınıfı ile öncüsü durumundaki Komünist Partisi'nin yönetici rolünü sağlayarak toplumda devleti yönetmesidir.

Mao Tsze - Tung'un, proletarya diktatoryası sorunundaki gerçek tutumu, işçi sınıfının öncü rolünü değil, yönetimde dikta yöntemini vurgulayarak belirtmesiyle ortaya çıkıyor.

Mao Tsze - Tung'un iktidarın temel direği olarak orduyu görmesi bir rastlantı değildir. Mao'nun politik iktidarın tepesine yükselişi, bilindiği gibi, Tszuni toplantısında Çin Kızıl Ordusunu kendi kontrolü altına almasından sonra başlar. 1957 yılında Mao Tsze - Tung şöyle demiştir : «Bizim en ince oyunumuz, savaş çıkarmadır, diktatoryadır» (Mao Tsze - Tung ,basın yayın temsilcileriyle yaptığı konuşmadan, 10 Mart 1957).

Maoizmin proletarya diktatoryası sorunundaki tutumu en açık biçimde, Çin Halk Cumhuriyetindeki politik sistemin uygulanma alanında görülmektedir. Maoizm, sosyalist demokrasi ilkelerini, Çin Halk Cumhuriyeti Anayasasını, halk demokrasisi iktidarının temsilci organlarını çiğnemektedir.

«Kültür Devrimi», Çin işçi sınıfının devlet organların-

daki ve Çin Komünist Partisindeki zaten zayıf olan durumunu da sarstı. Gel gelelim bu «devrim», Mao Tsze - Tung'un askersel bürokratik grubunun diktasını güçlendirdi ve ülke yönetimine ordu mensuplarıyla parti ve gençliğin bazı grupları arasından Mao Tsze - Tung'un yandaşlarını getirdi.

Çin Halk Cumhuriyeti'nde biçimlenen yeni politik sistem ilkesel olarak Marksizm'e - Leninizm'e yabancıdır. Çünkü, proletarya diktatoryası yerine, Mao Tsze - Tung'un ve en yakın çevresinin diktası getirilmiştir. Çin Komünist Partisi yönetici görevini kaybetmiştir, proletarya diktatoryasının en önemli aracı değildir artık ve Mao Tsze - Tung'un kişisel diktasına hizmet etmektedir, devlet kuruluşları halkla ilişkilerini kaybetmişlerdir ve bu kuruluşlar da Mao'nun kişisel diktasına hizmet etmektedirler, demokratizmin yerini demogoji almıştır, adalet ve yasallık çiğnenmiştir.

Marksist - Leninist partiler bu tür antimarksist akımları, sosyalist toplum rejiminin bu tür yozlaştırılmış biçimini, Marksizm'e - Leninizm'e temelde karşıt ve düşman olan akımlar olarak niteler.

★

25. MAOİZMİN, KOMÜNİST PARTİSİNİN ROLÜ ÖĞRETİSİNİ REVİZYONA TABİ TUTMASI.

Bilimsel komünizme göre, komünist partisi, Marksist - Leninist ideolojiye dayanan, demokratik santralizme göre örgütlenmiş olan ve komünizm için verilen savaşımda işçi sınıfının ve diğer emekçilerin öncüsü olan partidir.

Marksizm - Leninizm öğretiyor ki, partinin yöneticilik rolü, yalnızca kapitalizmi yıkma savaşımı devrinde değil, sosyalizme ve komünizme geçişin örgütlenmesi ve yeni düzenin kuruluşunda da gereklidir. Parti, bilimsel teori ile yö-

netildiği ölçüde, yığınlarla sıkı bağlar kurduğu ve parti sıraları örgütsel olarak bağlaşıklık içinde oldukları ölçüde bu rolünü başarıyla yerine getirebilir.

Mao Tsze - Tung ve grubu, çok kez sözde, toplumda komünist partisinin rolünden söz ediyorlar. Onuncu Kongrede özel olarak «parti herşeyi yönetir» tezini de ileri sürdüler. Gel gör ki, gerçekte, Mao ve yandaşları parti öğretisini revize ediyor, partinin ülkülsel teorik, örgütsel ve stratejik temellerini değiştiriyorlar. «Kültür Devrimi» sırasında maocular Çin Komünist Partisinin örgütsel yapısını yıktılar, milyonlarca dürüst komünisti terörize ettiler. Bundan sonra da, Maocu ilkeler gereğince, eski firmayı koruyup yeni bir örgüt kurdular. Bu yeni kurulan örgüt, bir yandan Mao Tsze - Tung'un askeri bürokratik diktasını maskeleme, diğer yandan da Maocu iktidarın kurulmasına araç edilme göreviyle yükümlü edilmiştir. Maocular demokratik santralizm ilkelerinden söz etseler de, bu ilkelerin niteliğini belirleyen her şey yıkılıyor, bu ilkeller yerine «yüce dümenci»nin buyrultusuna körü körüne boyun eğme, «yüce dümenci»nin yandaşlarına boyun eğme getiriliyor. Hiç bir biçimde eleştiri ve özeleştiriden, parti organlarının hesap vermesinden, parti içi sorunların tartışılmasından, bilinçli disiplinden söz edilmiyor.

Maoizm, Çin Komünist Partisindeki bütün muhalif güçlere, herkesten önce enternasyonalist güçlere karşı savaşımı sürdürürken, çoğunluğun görüşüne aldırış etmediği gibi, parti disiplinine uymadığı gibi, bunu da «devrimci ruh»un gerçek belirtisi saymaktadır. İşte Maocuların Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinde kabul edilen parti tüzüğüne yazdıkları «akışa karşı cesaretle yürüyelim» tezinin gerçek anlamı budur.

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinin ana raporunda ve diğer raporlarda olduğu gibi parti tüzüğünü değiştirme raporunda da, «partinin birlikte yönetimini güç-

lendirme» sorunu bir zorunluk olarak belirtiliyor. Burada parti yönetiminden anlaşılan Mao Tsze - Tung'un «görüşleri»ni ve çizgisini egemen kılmaktır.

*

26. ÇAĞIMIZIN NİTELİĞİ ÜSTÜNE.

Bilimsel komünizm açısından çağımız, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Bu çağ, birbirine karşı olan iki sistemin, kapitalist ve sosyalist sistemlerin varlığını, iki sistem arasında, yeni sosyal düzenin tam yengisine dek, savaşımın olduğunu gösteren bir çağdır.

Maoizme göre, çağımız «emperyalizm ve proletarya devrimleri çağı»dır ve maocular bu tezin niteliğini yozlaştırmışlardır. Maocular çağımızın niteliğinin, toplumsal düzenleri ne olursa olsun çeşitli devletlerin hegomonya savaşımı ile belirlendiğini, sonuç olarak da Çin'in ve «Mao Tsze - Tung düşüncesi»nin hegomonya kurmasıyla belirleneceğini ileri sürüyorlar.

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi Ana Raporunda şöyle deniyor : «Başkan Mao şunu belirtiyor : "Biz, hâlâ, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında bulunuyoruz." Bugünkü durum, dünyanın her yanındaki büyük kargaşalıklarla belirlenir... Gerginliklerin azalması geçici bir olgudur, görünüşte azalmış olan bir olgudur, büyük kargaşalıklar ileride de devam edecektir.»

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi, Marksizm'in Büyük Ekim Sosyalist Devrimi öncesi için söylediği emperyalizm ve proletarya devrimleri çağı nitelendirmesini çağımıza aktararak reel sosyalizme karşı sürdürdüğü savaşımı maskelemeye çalışmakta ve Çin Komünist Partisi Dokuzuncu Kongresinin çağımız üstüne yaptığı «emperyalizm genel

yıkıma doğru gittikçe, buna karşılık sosyalizm bütün dünyada zafere doğru gider» nitelendirmesinden de vazgeçiyor. **Onuncu Kongrede çağımız üstüne yapılan nitelendirme, pratik olarak dünya sosyalist sisteminin varlığı sorununu ortadan kaldırıyor ve öyle bir hava yaratılıyor ki, sanki hâlâ reel sosyalizmin temellerini atma görevi ortadaymış ve bu temeller de Çin'de atılmakta imiş, bu görevi Çin yerine getirmekte imiş.**

Maocuların demeçlerine göre uluslararası alanda güçlerin durumu, bir yanda «halkın» eylemi, diğer yanda ise «emperyalizm, çağdaş revizyonizm ve değişik ülkelerdeki gericilik» olarak nitelenir.

Bu anlayışı temellendirmek için Maocular Lenin'e de başvuruyorlar güya. Maocular Lenin'in şu sözlerini aktarıyorlar : «Emperyalizm için önemli olan birkaç büyük devletin birbiriyle yarışmasıdır, hegomonya kurmaya çalışmalarıdır.» Lenin'in bu sözünü maocular şöyle yorumluyorlar: «Bugün hegomonya için aralarında savaşım sürdürenler iki süper nükleer devlet olan Birleşik Amerika ile Sovyetler Birliği'dir... Bu iki devlet kendi aralarında savaşım sürdürüyor, amaçları dünyada hegomonya kurmaktır. Aralarındaki savaşımı sürdürürken de kâh birbirleriyle anlaşıyorlar, kâh aralarındaki anlaşmayı bozup daha çetin savaşıma giriyorlar.»

Görülüyor ki, maocular uluslararası alanda güçler durumu konusunda sınıfsal proletarya görüşü yerine geleneksel burjuva görüşünü benimsemişlerdir. V. İ. Lenin emperyalizm derken, bu ya da şu devletin politikasını değil, burjuvazinin, ekonomik, politik, sosyal alandaki tekelci devlet egemenliği sistemini anlıyor. Maocuların Lenin'den aktardıkları sözler, **sosyalist devrim öncesi** emperyalist dünya üstüne söylenmiştir. Lenin'in çağımız üstüne yaptığı nitelendirmede temel olan, Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonraki çağımızın nitelendirilmesinde temel olan görüş,

dünyanın iki uluslararası sosyal sisteme, emperyalist ve sosyalist sisteme ayrılışı, bu sistemler arasındaki sınıf savaşının ve yarışmanın kaçınılmazlığı, barış içinde yan yana yaşamanın zorunluğu, iki sistem arasında silahlı çatışmaya gidilmemesi için yan yana yaşamanın zorunlu olduğu tezidir.

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi Belgelerinde dünya sosyalist sistemi olgusundan hiç söz edilmiyor. Çin liderlerinin resmi konuşmalarında ise dünya sosyalist sisteminin «artık var olmadığı»ndan dem vuruluyor. (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu VI'cı özel toplantısında Den Cyao - Pin'in konuşmasından). Oysa bugün, sosyalist sistemin belirleyici etkisi hesaba katılmadan uluslararası alandaki hiç bir olgu, doğru olarak değerlendirilemez. Bugün dünyadaki tüm gelişmeler, birbirine karşıt olan iki dünya sistemi, sosyalist ve kapitalist sistemler arasındaki savaşıma ve bu savaşımın sonucuna bağlıdır. Dünya sosyalist sistemi, bu sistemin gelişmesi, uluslararası alanda rolünün giderek artması kurtuluş hareketlerinin gidişi üzerine büyük etki gösteriyor, kapitalizmi sarsıyor ve bütün çelişkilerini keskinleştiriyor.

Mao Tsze - Tung'un «teorik» düşüncelerinden anlaşılıyor ki, o, emperyalizmin Lenin'ci tanımlamasına, yani emperyalizmin, kapitalizmin tekelci aşaması olduğu görüşüne hiç bir zaman uymamıştır ve emperyalizmi, yalnızca halkların endüstrice gelişmiş ülkelerce ve herkesten çok Birleşik Amerika tarafından sömürgecilik yolu ile köleleştirilmesi sistemi olarak görmüştür. Mao Tsze - Tung, 1940 da şöyle yazıyor : «Emperyalizm», «geberen kapitalizmdir». Ancak, yakında gebereceği için, sömürgeler ve yarı sömürgeler zararına olarak daha çok yaşamak istemektedir ve hiç bir biçimde bazı sömürge ve yarı sömürge ülkelerinde burjuva diktatoryasının kapitalist toplumunun kurulmasına göz

yummayacaktır.» (Mao Tsze - Tung, Cilt 3, sayfa 237, Seçilmiş Eserleri - Rusçası - Moskova 1953).

İşte bu ruhta, Çin Komünist Partisi'nin daha önceki belgelerinde de, çağımızın ana çelişkileri ve başlıca devrimci güçleri konusundaki genel Marksist - Leninist görüşler revize edilmiştir. Çağımızın başlıca çelişkisinin emperyalizmle sosyalizm arasındaki çelişki olduğunu reddetmekle («dünya çapındaki çelişkileri basitleştirerek» böyle çelişkiler seviyesine indirmemek gerekir) Maocular, «ana çelişkiler» kavramı yerine «çelişkilerin düğüm noktası» kavramını koyup, «kapitalist dünyadaki değişik çelişkilerin düğüm noktasının», başka sözle **«Dünyada var olan çelişkilerin düğüm noktası»nın,** Asya, Afrika ve Güney Amerika olduğunu kanıtlamak istiyorlar. («Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz, ortak düşmana karşı savaşınız», «Pekin», 1963, sayfa 201 - 203).

Şimdi, bu tanımlama da, temelden değişikliğe uğratılıyor. Çağımızın başlıca çelişkisi, halkların ve devletlerin «süper devletlere» (Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika) karşı savaşımı oluyor. Maoculara göre «dünyadaki kargaşa»nın bir ucunda «iki süper devlet» (SSCB ve ABD) vardır, bunlar, kendi dışlarında olan bütün devletler üzerinde aynı ölçüde «baskıcı»dır ve gerici eğilimler getirmektedirler, tarihsel olarak «ölüme mahkûmdurlar». Maocular birbirine taban tabana karşıt iki sistemi aynı tahtaya koyarak, Sovyetler Birliği'nde komünizmin kuruluşunun Çin halkı ve diğer halklar karşısındaki çekici gücünü zayıflatmak amacını güdüyorlar. Pekin'de «süper devletlere» karşı sürdürülen savaşım, yetmişli yılların «yüce eğilimi» olarak değerlendiriliyor. Devrim süreci, «süper devletlere» karşı savaşımla eş tutuluyor ve devrim güçleri bu açıdan değerlendiriliyor.

Maocu politikanın büyük devlet şovenizmi ve hegomonyası, her şeyden önce «üçüncü dünya» ülkelerini, sömürge-

cilikten kurtulan bu ülkeleri (maocular bir süreden beri Çin'i de bunlardan sayıyorlar) endüstri ülkelerine, (ister sosyalist ister kapitalist olsun) karşı koydurmada dayanak arıyor. Buna örnek olarak, 1965 yılında ileri sürülen, «dünya kentinin» «dünya köyü» tarafından sarılması doktrinini ve 1974 Nisanındaki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu altıncı özel toplantısında Den Syao - Pin'in ortaya attığı «üç dünya» teorisini gösterebiliriz. «Üç dünya» teorisinin niteliği, üçüncü dünya ile ikinci dünya arasındaki (yani, Çin'in de dahil edildiği gelişmekte olan ülkeler ile endüstrice gelişmiş kapitalist ülkeler arasında) ayrılık ile «birinci dünya» (yani SSCB ve ABD) ve ötekiler arasındaki ayrılık tezine dayandırılıyor. Gerçekte Maocuların bütün bu tür savları, bu ya da şu biçimde ırkçılığa varan görüşleri «renkli insanlar dünyası»nı «beyaz insanlar» dünyasına karşı kışkırtmak görüşlerini taşıyor. Pekin politikacıları, çağımız dünyasını bu açıdan ele alan her türlü görüş ve teoriyi desteklemek eğilimindedirler.

Bilimsel komünizm çağımızın ana çelişkisini değerlendirirken sınıfsal açıdan hareket ediyor.

Bilimsel komünizme göre çağımızda ana çelişki, dünya sosyalist sistemi ile dünya kapitalist sistemi arasındaki çelişkidir. Bu sistemler arasındaki savaşım sürecinde bütün insanlık işçi sınıfının yönetimi altında sosyalist topluma geçiş dönemine girecektir.

Çağımızda ana çelişkiyi değerlendirmede Maoizm milliyetçi açıdan hareket ediyor.

Maoizme göre çağımızda ana çelişki, büyük devletler arasındaki çelişki gibi, az gelişmişlerle çok gelişmişler arasındaki çelişkidir. Burada sosyal düzen ayrılığının etkisi yoktur. Bu çelişkilerin çözümü sonucu olarak «köyler, kentler üzerinde üstünlük kurarlar», dünyadaki küçük devletler yönetici yer alırlar, Çin ise uluslararası alanda hegomonya kurar.

Maocular «süper devletlerin hegomonya savaşımı» teorisini, Amerikalı jeopolitik ideologlarından aldılar. Sorunu böyle koymak demek, Emperyalist ülkelerin (Birleşik Amerika ve müttefikleri) dış siyasetlerindeki gerçek sosyal özelliğe de, sosyalist devletlerin (SSCB ve diğer sosyalist ülkeler) dış siyasetindeki gerçek sosyal özelliğe aldırış etmemek demektir. Bu demektir ki, çağımızın ana çelişkisinin sosyalizmle kapitalizm arasında olduğu gerçeği yerine uydurma bir çelişkiyi, sosyal niteliğine, gerçek amaçlarına, dünya siyasetinde güttükleri reel siyasete aldırış etmeden büyük devletler arasındaki çelişkiyi getirmek için çaba gösteriliyor.

Maocular «süper devlet» tezi ile; Mao Tsze - Tung'un daha kırklı yıllarda ortaya attığı **ünlü «ara bölgeler» teorisi arasında bağlantı kurmaya çalışıyorlar.**

«Ara bölgeler» kavramı reel olarak gerçeklerle bağdaşmaz. Bu «ara bölgeler» içine değişik amaç ve çıkarı olan devletler de giriyor. Bu teori, bölgeye giren devletlerin sınıfsal niteliğine, dış siyasetine, gerçek dış politika anlaşmalarına ve istemlerine uymuyor.

Son zamanda Çin'in, önceleri en çok saldırdığı «nükleer süper devlet olan Birleşik Amerika»ya kur yapması «süper devlet» tezi giderek tek yanlı olmaya yalnızca, Sovyetler Birliği'ne karşı yönelmeye başladı. Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresinde, gerçekte Amerikan emperyalizminin yeri açık olarak belirtilmiyor. Daha önceki, çağın «dört yanlı çelişkisi» tanımlaması da ortadan silinmiş. Bu tanımlama ile bir yandan «sosyalist» Çin ile, Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika arasındaki karşılıklı çelişkiler anlatılıyordu. Şimdi, bir yandan «ezilen milletler ile emperyalizm arasındaki», diğer yandan «ezilen milletler ile sosyal emperyalizm arasındaki çelişkiler» baş çelişki olarak gösterilirken, Sovyetler Birliği ile Çin arasında da antagonist çelişkiler ileri sürülüyor. Dokuzuncu Kongrede Lin - Biyao'nun

raporunda, en yakın zamanda emperyalizm ile «Sovyet revizyonizmi» arasında çıkacak basit ya da nükleer bir savaşa hazır olma çağrısı yapılırken, Onuncu Kongrede, «Sovyet revizyonizminin», «aniden saldırısından» söz edilmeye başlandı. Demek ki, Çin yöneticileri, «süper devletlerle» değil yalnızca Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle savaşım amacını güdüyorlar. Bu savaşımı sürürdürken de güdülen ana amaç elbette ki, uluslararası alanda sınıfsal politika ilkelerine ters düşmektedir.

Görüldüğü gibi, Maoizm, uluslararası alanda güçler oranı sorununu sınıfsal açıdan ele almayı tamamen reddediyor. Çağımızda uluslararası ilişkileri değişik biçimde ele alışın «ara bölgeler» teorisiyle olduğu gibi «süper devlet» tezi ile de bir ilişkisi yoktur. Bu teori ve tezler de, dünyanın başlıca ayrılığının birbirine karşı sosyal sistemler arasındaki ayrılık olduğunu reddediyor.

★

27. SAVAŞ, BARIŞ VE DEVRİM SORUNLARI ÜSTÜNE.

Bilimsel komünizme göre çağımızda, savaş, barış ve devrim güçleri arasındaki oran, her şeyden önce sosyalist ve kapitalist sistemler arasındaki güç oranını incelemek yolu ile, bir nükleer savaşın sonucunu, sosyalizm ve milli özgürlük savaşımlarının koşullarını incelemekle emperyalizm ve proletarya devrimleri konusundaki Lenin'ci teoriyi yaratıcı biçimde uygulamak temeline dayanır.

Savaş, barış ve devrim konusunda Maocu görüş, çağdaş savaşların niteliğine aldırış etmeden, gerçekte çağımızda bir dünya savaşının çıkmasını önleme zorunluğunu reddetme anlamına gelmekte, Çin'in hegomonya planlarına

karşı çıkan bütün devletlere karşı savaşı salık vermekte, büyük devletler arasındaki çatışma olasılığına, uluslararası gerginliği artırmaya bel bağlamayı öngörmektedir.

Şurası da gözden kaçmıyor : Maocular en çok savaş, barış ve devrim sorunlarının tanımlanmasında düzeltmeye girişiyorlar. Bu düzeltmeler, Çin Komünist Partisinin, bir sıra eylemde, Maocuların savaşın kaçınılmazlığı, barış içinde yan yana yaşamanın olanaksızlığı gibi konularda daha önceki tutumlarına ters düşen dış siyaset uygulamasını doğru gösterme çabalarından ileri geliyor. Onuncu Kongrenin Ana Raporunda Mao Tsze - Tung'un şu sözlerine yer veriliyor : «Yeni bir dünya savaşı tehlikesi kalkmış değildir ve bütün ülkelerin halklarının buna hazır olması gerekir. Fakat bugün dünyadaki başlıca eğilim devrimdir.»

Maocuların insanlıkla alay edercesine açıkça ortaya attıkları şu görüşü belirtmeden geçemeyiz : Yeni bir dünya savaşı sonucu olarak, «utku kazanan halklar, çok hızlı tempolarla, geberen emperyalizmin yıkıntıları üzerinde, kapitalizmdekinden bin kez daha yüksek bir medeniyet meydana getirecek, gerçek mutlu geleceklerini kurabileceklerdir». Dahası var. 1957'de yapılan Komünist ve işçi partilerinin Moskova Toplantısında Mao Tsze - Tung, dünya emperyalizminin yalnızca nükleer füze silahları kullanılarak yapılacak bir savaşla yenilgiye uğratılabileceği, böyle bir savaşın getireceği sayısız kurban verme, felâket ve ezgilerin bu yenilgi yanında değerinin olmayacağı biçimindeki, antimarksist tezinde ısrar etmiştir.

Bütün dünyadaki Marksist - Leninist'ler, Maocuların savaş ve devrim konusundaki bu provokasyonlarına sert biçimde karşı çıktılar. Marksist - Leninist'ler, sınıflar arasındaki çelişkilerin her zaman, yalnızca ve her koşulda savaşla ortadan kalkacağı, iki karşıt sosyal sistem arasındaki çelişkilerin mutlaka nükleer bir savaşı doğuracağı yolundaki savların temelsiz olduğunu gösterdiler. V. İ. Lenin, dev-

letler ve halklar arasında savaş kışkırtmayı reddetmektedir. Şöyle diyor : «Eğer biz gerçekten işçi ve köylüleri savaşa itiyorsak, bu bir cinayettir. Bizim bütün siyasetimiz ve propagandamız asla buna yönelik değildir, halkları savaşa sokmaya yönelik değil, savaşlara son vermeye yöneliktir.»

Mao Tsze - Tung'un yandaşları, onun, dünya devriminin başarı kazanması için biricik aracın «halk savaşı» olduğu tezini öne sürmekle Marksizm'e - Leninizm'e katkıda bulunduğunu ileri sürüyorlar. Çin basını Mao Tsze - Tung' un şu sözlerini aktarıyor : «Devrimin ana amacı ve yüksek biçimi, iktidarın silah yolu ile, yani savaş çıkarma yolu ile ele geçirilmesidir.» «Dünya, ancak, tüfekle değiştiirlebilir». Savaş, yalnızca, dünya çapında halk savaşı, partizan savaşı çıkarmakla bitirilebilir.

Çin halkının milli kurtuluş hareketi sırasında Maocular öyle savlar ileri sürdüler ki, Sovyetler Birliği'ndeki vatandaş savaşı deneyini reddederek bunun yerine Çin'deki «Halk Savaşı» deneyini koymak istediler. «Rusya'da devrimin gelişimi, kentten köye doğru idi. Ülkemizde ise köyden kente doğru olmuştur. İki devrim arasındaki ayrılıklardan biri de budur.» (Müzisyenlerle konuşmadan 24. VIII. 1956). Mao Tsze - Tung doğrudan doğruya eğer Çin Komünist Partisi Sovyet devrim deneyini izleseydi «Çin devriminden hiç bir sonuç alınmazdı» savıyla ortaya çıkıyor.

«Halk savaşı» teorisi, küçük burjuva teorisi olan zorlama teorisine dayanıyor, emperyalizme karşı kazanılan utkuyu, sosyalizmin sosyal ekonomik üstünlüğü ile değil, silahlı savaşta kullanılan araçlarla, savaşta emperyalizmin askeri politik mekanizmasını yenme ile açıklıyor.

Maocular, iç ve dış siyasetlerindeki bunalımlar dolayısıyla, Dokuzuncu Kongreden sonra uluslararası alanda taktik değiştirmek zorunda kaldılar. «Kültür devrimi» sırasında Çin'in dış siyasetinde, önceden olduğu gibi, «devrim ihracatı» çizgisi izlenirken, yani büyük devlet emelle-

rine kavuşmak için Çin Halk Cumhuriyetine komşu ülkelerde «halk savaşları» çıkarma, bu ülkelerde sürekli gerginlik durumunu koruma ve başka kıtalara «devrimci savaş» «ihraç etme» çizgisi izlenirken (Çjou En - Lay'ın «Afrika devrim için olgunlaşmıştır» demeci), Dokuzuncu Kongreden sonra, Pekin'in Batı emperyalizmine ve Birleşik Amerika emperyalizmine kur yaptığı, Maocuların eski ekstremist yöntemlerden vazgeçtiği ve «normal» diplomasiye geçme eğilimi görülmektedir. Maocular Dokuzuncu Kongreden sonra, «ya savaş devrimi çağıracak, ya da devrim savaşı önleyecek» slokanını yaymayı duyulur ölçüde azaltmışlardır.

Son dönemde Maocular, durum gereği olarak, savaş, barış ve devrim sorunlarındaki görüşlerinde sözle düzeltmeler yapıyorlar. Bu düzeltmelerin teknik niteliği vardır ve Çin yöneticilerinin dış siyasetteki yeni yönelimle ilişkisi açıktır. **Yeni bir dünya savaşı tehlikesinin kaynakları tezinin propagandasında ağırlık, emperyalizm üzerinden kaydırılarak sosyalist ülkeler üzerine konmuştur. Çılgınlık, ama gerçek.**

Çin Komünist Partisi Onuncu Kongresi Ana Raporunda, başlıca savaş tehlikesinin hiç de emperyalist ülkelerden değil, «çağdaş revizyonizmden» geldiği savı yer almaktadır. Çin halkına, «Kuzeyden gelecek ansızın saldırı olasılığına hazır olma önerisi yapılıyor. Çin Komünist Partisi tüzüğünde doğrudan doğruya şu sav ileri sürülüyor : «Yeni bir savaş tehlikesi hâlâ vardır ve bizim, emperyalizm ve sosyal emperyalizmden ansızın gelecek bir saldırı savaşı karşısında mutlaka hazır olmamız gereklidir».

Maocuların savaş ve devrim sorunlarındaki görüşleri böyledir. **Çağımızda birbirine karşı olan iki sosyal sistem arasındaki çelişkilerin niteliklerini tamamen yozlaştırarak, Çin yöneticileri, dünya devrim hareketinin, kurtuluş hare-**

ketlerinin, barış ve güvenlik davasının başlıca dayanağı olan bütün güçlere karşı harekete geçmişlerdir.

Çin yöneticilerinin savaş ve barış sorunlarındaki çelişkili ve ilkesiz görüşleri, özellikle, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin sürekli ve etkin barış politikaları dolayısıyla dünyada son zamanlarda **uluslararası alanda meydana gelen olumlu değişikliklere karşı tutumlarıyla** daha çok açıklığa kavuşmaktadır.

★

28. BARIŞ İÇİNDE YAN YANA YAŞAMA VE ULUSLARARASI GERGİNLİĞİ AZALTMA ÜSTÜNE

Bilimsel komünizme göre, barış içinde birarada yaşama, değişik devlet düzeni olan ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkiler ilkesidir. Bu ilke halklar arasında nükleer savaşın ve diğer savaşların önlenmesi zorunluluğunu öngörür ve eşitliği tanıma, egemenliği, toprak bütünlüğünü ve karşılıklı yarar sağlayan işbirliğini özümseme temeline dayanır.

Maoizme göre barış içinde birlikte yaşama, Çin Halk Cumhuriyetinin, güçler oranını kendi çıkarına olarak değiştirmek, dikta politikasına geçmek, silahlı zorlama ve sonuçta savaşa başlamak amasıyla, sosyal düzeni ne olursa olsun, başka devletlerle, kendisinden güçlü devletlerle kurduğu ilişkilerde faydalandığı taktik bir yöntemdir.

Maocular «gerginliğin azalması geçici ve yüzeyde kalmış bir olgudur» savlarıyla çelişkiye düşerek, Çin'in, «uluslararası gerginliğin azaltılmasına karşı çıktığı», «Çin - Sovyet ilişkilerinin düzeltilmesini istemediği» suçlamalarının yersiz olduğunu göstermeye çalışıyorlar. Bu tür çabalar boşunadır ve ileri sürülen savlar temelsiz sözlerden öteye geçmemektedir. **Çünkü, Maocu yönetim uluslararası alanda**

sanki baş güç olarak hareket etmekte ve uluslararası gerginliğin azaltılmasına karşı koymaktadır.

Sosyalist ülkeler, değişik sosyal düzenleri olan devletler arasında barış için yanyana yaşama ilkesinin sürekli olarak varlığı için savaşımda bulunarak, gerginliğin azaltılmasının geriye dönüş olmadan sürdürülmesine çalışarak, sosyalizm ve komünizm savaşımının dış politika koşullarını da iyileştiriyor, dünya devrim sürecinin gelişmesi için yeni olanaklar yaratıyorlar.

Maocuların savaş ve barış sorunlarındaki görüşlerinin, «süper devlet» tezinin, «ara bölgeler» doktrininin, barış içinde yan yana yaşama ilkesini şovenist açıdan yorumlamalarının amacı, gerginliğin azaltılmasına engel olmaktır, sosyalist devletlerin durumlarının güçlenmesini engellemektir, her ne olursa olsun, Çin'i uluslararası alanda yönetici güçlerden bir durumuna getirerek böylece Mao Tsze - Tung' un ve yandaşlarının milliyetçi gururlarını okşamaktır.

★

29. KESİNTİSİZ DEVRİM ÜSTÜNE.

Marksizm - Lenniizm'e göre, sosyalist devrim, ancak devrimci durum, sitüasyon varsa, yani nesnel etkenlerle öznel koşulların olgunlaşması durumunda, silahlı yolla, ya da barışçıl yolla yapılabilir ve bu devrim işçi sınıfının diğer emekçi katmanlarla bağlaşıklığı ile iktidarı eline almasıyla başlar, amacı ise toplumun sosyal ekonomik temellerini, alt yapısını yeniden kurmaktır.

Maoizme göre devrim, ayrı ayrı sosyal gruplara, tüm topluma, ya da ,hatta uluslararası alanda halklara, devletlere karşı, sosyal sonuçlarının ne olacağı düşünülmeden, keyfi olarak silahlı zor kullanmadır.

Maocular, proletarya diktatoryası ve sosyalizmin kuruluşu koşullarında, komünizmin kuruluşuna dek devrimin kesintisiz sürmesi sloganını kullanıyorlar. Bilindiği gibi, toplumda, işçi sınıfının iktidarı eline almasından sonra sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması, kültür devrimi ve benzerleriyle ilgili olarak devrimci değişimler meydana gelir. Fakat Maocuların kesintisiz devrimden anladıkları bu değildir. Onlar kesintisiz olarak **devrimci iktidar değişikliği istiyorlar.** Maoculara göre, bu devrimlerin amacı, karşı devrim öğelerini, yani kapitalist yoldan gitmek isteyen sosyal güçleri ortadan kaldırmaktır. Ancak, sömürücü sınıfları ortadan kaldırdıktan sonra, kapitalist yoldan gitmek isteyen bu sosyal güçler nereden çıkıyor, sorusu akla geliyor. Gerçekte, maocuların kesintisiz devrim teorisi, Mao Tsze - Tung'un bu ya da şu nedenle istemediği insanlar üzerine baskı yapmaya hizmet etmektedir.

1967 yılında, Maocular Çin Komünist Partisi Şanhay Kent Komitesinin elinde bulunan Şanhay basınını ellerine aldıkları zaman Mao şöyle dedi : «Bu, büyük bir devrimdir, evet, bir sınıfın diğer sınıfı alaşağı ettiği bir büyük devrimdir». (Jenmin Jibao gazeetsi, 19.1.1967).

Görülüyor ki, Mao Tsze - Tung, ne devrimin gerçek sosyal ve politik niteliğini anlıyor, ne de devrimin, değişik sosyal koşullarda ve değişik dönemlerdeki uygulanış yöntem ve biçimini, özelliğini kavrayabiliyor. Mao için, Komintang'ı iktidardan indirmek bir devrimdir, toprak reformu yapmak bir devrimdir, «kamulaştırma» da, ideolojide yapılan değişiklik de, komünist hareketteki parçalanma da, Sovyetler Birliği Komünist Partisine karşı savaşım da, Sovyet Devletine karşı savaşım da birer devrimdir. Başka sözle, Maocuların her politik eylemini Mao devrim saymakta ya da, «kesintisiz devrimin derinleşmesi» açısından ele almaktadır.

Marksizm - Leninizm için ,sosyalist devrim yeni bir top-

lum düzeni kurmak, insanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldırmak, her türlü sosyal ve politik baskıyı kaldırmak, kişinin her yanlı gelişmesi koşullarını yaratmak için yapılır.

Maoizme göre, sosyalist, devrim kaçınılmaz bir biçimde Maoculara karşı beliren politik direnişi kırmak amacıyla toplumda kesintisiz zorlama ve sarsıntı meydana getirmektir, idaredeki güçlerin bütün isteklerini yerine getirmek görevi ile yığınları askeri - politik ve ideolojik bakımdan seferber etmektir. Marksizm - Leninizm, nesnel tarihsel durumlarda gerekli olduğu zaman devrimci sınıfsal zorlama kullanmayı tamamen reddetmiyor. Sosyalist devrim hangi yolla gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, ister barışçıl yolla, ister silahlı yolla, bu ya da şu biçimde, bu ya da şu derecede sömürücülere karşı zor kullanmayı gerektirmektedir.

Gel gör ki, Maoizmde zor kullanma, küçük burjuva anarşizminin zor kullanması niteliğindedir. Maocuların zor kullanmalarının niteliği ve biçimi, ülkede ve uluslararası alanda nesnel olarak meydana gelen güçler oranını görmezlikten gelerek, öznel volontarist anlayışla zor kullanma biçimindedir, böyle bir nitelik taşımaktadır. Maoculara göre zor kullanma tarihin başlıca iletken gücüdür. Zor kullanış biçimleri içinden de, askeri zorlama yeğ tutulur.

Maoizmin zorlamayı büyütme hastalığı bir rastlantı değildir, küçük burjuva sosyal temelinde ve bu temelin getirdiği ideoloji geleneği ile doğmuştur. Maocuların zorlama anlayışının en belirgin görünüşü, savaşı fetişize etmelerindedir, «kesintisiz devrim» ilkesindedir ve elbetteki Çin toplumunda uyguladıkları zorlamada ortaya çıkmaktadır.

«Kesintisiz devrimde» ısrar etmek, sosyalizm ve komünizmin kuruluşunda, ekonominin ve toplumun yeniden düzenlenmesinde zorlamanın ve savaşın halledici koşul olduğu savını doğurmuştur. Mao'nun «Tüfek iktidar doğurur» sözü, belki de Çin teorisyenlerinin politik sözlüklerinde en

çok kullanılan bir söz olmuştur. Gerçek devrim değil, Mao Tsze - Tung'un sosyal zorlama anlayışı, tüm sorunların, ekonomik, politik, pedagojik sorunların çözümünde her kapıyı açan bir anahtar, bir evrensel yasa olmuştur. Mao şöyle diyor : «Tüfeğe sahip olursak, gerçekten parti örgütü kurabiliriz.. Kadro da yaratabiliriz, okul da açabiliriz, kültür de, yığınsal hareket de yaratabiliriz... Tüfekle her şey yapılabilir. Dünya yalnızca tüfek yardımıyla değiştirilebilir.» (Mao Tsze - Tung, Seçilmiş eserler, Moskova 1953, Cilt II, sayfa 338).

Marksizm - Leninizm'e göre, dünya devrimi, dünya devrim süreci demektir. Bu süreç, dünya sosyalist sisteminin gelişmesini ve güçlenmesini, işçi sınıfının devrim hareketlerini, sosyalist devrimleri, milli kurtuluş devrimlerini, emperyalizme karşı ilerici hareketleri, barış ve halkların güvenliği için yapılan hareketleri içine alır.

Maoizme göre ise dünya devrimi her şeyden önce devrimci zorlamanın volontaristçe ihracı, suni olarak silahlı hareket çıkarma, bu hareketi «köylerin kentleri sarması»na yöneltme, az gelişmiş ükelerin sosyal düzenlerine bakmadan çok gelişmiş ülkelere karşı savaşımı, uluslararası alanda savaş çıkararak askeri zorlamada bulunma anlamına gelmektedir.

«Kesintisiz devrim» Maocu biçimde anlayış, bununla bağlantılı olarak ileri sürülen proletarya diktatoryası koşulunda siyasi devrimin sürdürülmesi tezi, sosyalizmin komünist formasyonun bağımsız aşaması olduğunu redetme, bilimsel komünizme ve dünya sosyalizminin deneylerine tamamen ters düşmektedir. Maoizm ile Marksizm - Leninizm arasındaki en keskin ayrılık, Maocuların, «Kültür Devrimi» tipinden sürdürdükleri kampanyanın, proletarya diktatoryası koşullarında politik devrimi gerçekleştirmek için en iyi şekil olduğunu savunmaları ile ortaya çıkmaktadır.

Maoculara göre bu tip devirmler 10 kez, 20 kez yinelenecektir.

Bu Maocu görüş, niteliği bakımından, halkın idaresini, sosyalizm koşullarında toplumun ülküsel politik birliğinik abul etmemek, emekçiler üzerinde yapılan kaba baskıları haklı göstermek, Maoizme aykırı düşen insanlara terör yapmak, zorlamayı toplumun politik yaşantısında yasalaştırmak anlamına gelmektedir. **Mao'nun görüşleri, Çin'de sosyalizm güçlenmesi ve korunmasına değil, sosyalizme karşı yönetilmiştir, sosyalizme karşı araç olarak kullanılmaktadır.**

★

Marksizm - Leninizm, sosyalizm ilkelerini, her ülkenin, her halkın kongre koşullarına göre ve belirli tarihsel dönemi göz önüne alarak, yapıcı biçimde uygulamayı öngörür. Çin gibi bir ülke söz konusu olduğunda, bu istem daha çok önem kazanıyor. Çin halkının, bütün gücünü kullanarak geri kalmışlıktan kurtulmak, kısa tarihsel dönemde önemli sosyal ekonomik değişiklikler yapmak, Çin Halk Cumhuriyeti'ne bugünün dünyasında gereken yeri sağlamak isteği başkalarında duygudaşlık doğurdu. Yalnızca sosyalizm, yalnızca Marksizm - Leninizm Çin halkına böyle büyük ve parlak bir gelecek sağlayabilir.

Gel gör ki, Maoizmin pratik uygulamaları ve doktrininin Çin halkının bu istekleriyle hiç bir bağlantısı yoktur. Çin'de, 1956 yılından sonraki bütün deneyler göstermiştir ki, «Mao Tsze - Tung'un düşünceleri», yalnızca Çin halkının sosyal ekonomik geri kalmışlıktan kurtulmasına yardım etmemekle kalmamış, daha önce ulaşılan sosyalist kazanımları da bozmuş, Çin'in sosyal - ekonomik ve politik gelişmesinde engeller ve çıkmazlar yaratmıştır.

Çin nereye gidiyor? Bu soruya doğru cevap verebil-

memiz için, her şeyden önce **Maocu doktrinle ülkenin gelişme geerksinmeleri arasındaki aykırılığı belirtmek gerektir.** Son 10 - 15 yıl içinde Çin'deki tüm sosyal deneyler tarihi, Maocular tarafından uydurulmuş, gerçeklikle bağdaşmaz, planlarla, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik ve sosyal gelişmesi için gerekli gerçek gereksinmeler arasında çatışma tarihi olmuştur.

Gerçekten de Çin toplumu için en önemli nesnel gereksinme, halk yararına olarak üretim güçlerinin ve öncelikle ağır sanayiin planlı geliştirilmesidir. Maoizm bu gereksinme yerine kesintisiz devrimi, yani toplum üzerinde sürekli zorlamada bulunmayı getirmiştir. Üretim güçlerinin geliştirilmesi yerine, Maoizm, bütün çabanın asker potansiyel yaratmaya yönetilmesini getirmiştir. Böylece üretimin tek yanlı ve uyumsuz biçimde gelişmesine yol açmıştır. Böyle bir gelişme ise, halkın çıkarına değil, Maocu yönetimin büyük han emellerinin gerçekleşmesi yararınadır.

Ancak yaşam ekonomik sorunlara, üretime eğilmek gerektiğini ısrarla istemektedir. Bu, halk ekonomisiyle bağlantıda olan, halk ekonomisinin yönetimiyle ilişkisi olan Maocu kesimde kendisini belli etmekte ve ortodoks Maocuların «Revizyonizm belirtisi» suçlamalarına neden olmaktadır. İşte Maoist doktrini yalnızca bu bakımdan ele almak ve ülkenin nesnel gereksinmelerini göz önüne getirmekle, Çin'in bütün dalgalı gelişme süreci, bir uçtan diğer uca sıçrayışları, fırtınalı kampanyalardan «düzenlemelere» ve sessizliğe geçişleri, Çin yöneticilerinin bütün eylemleri ve toplumsal gelişme yasaları diye ortaya attıkları görüşleri anlamak olanağı bulunabilir.

30. MAOİZMİN VE MAOCU ASKERSEL BÜROKRATİK DİKTATORYANIN TARİH TARAFINDAN YIKIMA MAHKÛM OLUŞU ÜSTÜNE.

Maocu görüşlerin sosyal ve ekonomik alanda uygulanması, Çin'de askersel bürokratik sistemi geçici bir süre için stabilize edebilir ama, gelecek için bu sistemin kaçınılmaz çürüme ve yıkılma koşullarını da şimdiden hazırlamaktadır.

Maoizmin perspektifinin olmayışı şundan da bellidir ki, Çin toplumunda reel sorunları çözümleyemez, Maoizmin amaçları ile, ülkenin gelişme gereksinmeleri arasındaki ayrılık giderek artacaktır.

Maocuların görüşlerini ayrıntılı ve tarafsız biçimde incelemekle, bildirgelerini yaptıkları işlerle kıyaslamakla, Mao Tsze - Tung'un Çin'de ssoyalizm davası bakımından ortaya attığı sosyal politik ve ekonomik görüşlerinin doğurduğu sonuçları incelemekle, Maoist doktrinin ne gibi sonuçlar doğurduğunu anlayabiliriz. Bu sonuçlar şudur:

— **Felsefe alanında.** Çelişkileri mutlaklaştıran, politik zorlamayı, öznel ve üst yapıya değgin etkenleri mutlaklaştıran değişik ülkü ve «Teoriler» karması kaba eklektik ve metafizik görüşler izlemek.

— **Politik Ekonomi alanında.** Volantarizme, ekonominin ve emeğin örgütlenmesinin militarizmine dayanmak, devlet mülkiyetinin ve kooperatif mülkiyetin kullanılış amaçlarını yozlaştırmak, askeri sanayinin geliştirilmesi için maksimum birikim sağlamak amasıyla ahalinin yoksulluğunu ve geri kalmışlığını sürdürmek, uluslararası alanda büyük devlet siyaseti büyük han hegomonyası siyaseti izlemek.

— **Sosyalizm teorisindeki tutum alanında.** Maocu grubun askersel bürokratik egemenliğine, toplumsal yaşantıda

geniş biçimde zorlama uygulamaya, sosyalizm bayrağını büyük devlet şovenizmi emelleri için kullanmaya, uyduruk komünist ahlâk, kışla ahlâkı ve kurallarını yaymaya dayanmak.

Bugün Maoizm, öncelikle zor kullanmaya, toplum yaşantısının her alanında militarizasyona ve Çin Halk Cumhuriyetinde nesnel olarak var olan güçlüklerden yararlanarak ülkenin ahalisinin çoğunluğunun yoksulluğunu bilinçli olarak sürdürmeye, kültürel geri kalmışlığı korumaya dayanıyor. **Bunalımlar ve sarsıntılar kaynağı olan Maocu çizgi, Maoizm, ülkeyi çıkmazlara götürmektedir. Çünkü, Maocularca zorla uygulanan sosyal - ekonomik düzen «kışla komünizmi» düzeni tarihsel olarak gelecekten yoksundur.** Çin'de, ileriye doğru gelişme sürecinde Maocular tarafından meydana getirilen kesintiler, bu ülkenin bilimsel sosyalizm yolunda gelişmesini yavaşlattı. Bu ise, toplumsal gelişmenin, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme doğru olan genel çizgisinde açık çelişki yarattı. Ancak Maoizmin tarih tarafından yıkımı kaçınılmazdır. Bu tarihsel yıkımın kaçınılmazlığı şundan ileri gelmektedir :

— Çin'de sınai işçi sınıfının çoğalması, işçi sınıfının köylüllük ve küçük burjuva yığınları üstündeki etkinliğinin artması, işçi sınıfının bilinç düzeyinin yükselmesi, Çin Komünist Partisi üyeleri içinde proleter öğelerin eylemlerini artırmaları;

— Maoizmin hegomonya amaçları ve bu amaçların sağlanması için uygulanan kışla biçimi zorlamalara gittikçe ters düşen geniş halk yığınlarının somut çıkarlarının ve durumlarının değişmesi;

— Dünya Sosyalist sisteminin, dünya işçi ve komünizm hareketinin bugünkü Çin'in sosyal ekonomik, politik ve ideolojik alanlarına gösterdiği etkinin giderek artması;

— Barış ve sosyalizm güçlerinin halledici etkisi ile, gerginliğin azaltılması kollektif güvenlik sistemi kurulması ve

dünya çapında saldırganlığın önlenmesi.

Demek ki, Çin'in başka yoldan gelişmesi, sosyalizmin kuruluşu yoluna dönmesi olanakları vardır ve bu olanaklar açıkça görünmektedir. Çin'de 1958 yılına dek ulaşılan başarılar, Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyal ekonomik yapısından ve Çin halkının politik bilincinden tamamen silinememiştir. Bundan başka, sosyal ekonomik yaşantının tüm mantığa, endüstrileşme zorunluğu, ülkenin sanayice gelişmiş bir ülke olması zorunluğu, bilimsel - teknik devrimin başarıları Çin'i bu gelişme yönüne itecektir.

Marksist - Leninist partiler Maoizme karşı, ideolojik bakımdan olduğu gibi politik bakımdan da ilkesel savaşım vererek, enternasyonalist görevlerini yerine getiriyorlar. Çünkü, Maoizm ne denli çabuk çökerse, bütün dünya sosyalizmi için ve bu arada Çin için o denli iyi olacaktır. **Bilimsel sosyalizm yoluna dönüş, Çin halkı için, yalnızca Maoizm engelinin ortadan kaldırılışı olmayacak, aynı zamanda, Marksizm - Leninizm ve proletarya enternasyonalizm ilkeleri gereğince, bütün sosyalist topluluk ülkeleriyle dostluk ve eşit işbirliği kurulması olacaktır.**

★

Maoizmin, Marksizm - Leninizm'le kıyaslanması, onun Marksizm - Leninizm'in otoritesi üzerinde yalnızca bir asalak olduğunu göstermektedir. Maoizm, tek enternasyonalist devrim teorisi olan Marksizm'e - Leninizm'e temelden karşıttır. Bundan dolayı, Maoizmin özelliğinin, temelinde Çin'e özgü sosyal şovenizm, büyük devlet hegomonyası ve antisovyetizm bulunan, gerici küçük burjuva ideolojisinin özel bir biçimi olduğunu yalınç olarak açıklamak Marksist bilim adamlarının güncel görevidir.

İÇİNDEKİLER

Marksizmin - Leninizm'in ideolojik ve politik düşman : Maoizm 5

I. Giriş 7

II. Maozmin toplumsal ve ideolojik kökeni 33

III. Maozmin, felsefi görüşlerinin niteliği, eklektik metafizik ve sübjektif görüşler olmasıdır 44

IV. Maozmin ekonomik görüşleri 72

V. Maoizm ve bilimsel komünizm 104

VI. Sonuç 131

ÖNCÜ KİTABEVİ
YAYINLARI

BİYOGRAFİ KARL MARX — **Bilim İşçileri**	100.—
MARX'IN SOSYOLOJİSİ — **Henri Lefebvre**	17.50
MARKSİZM DEVLET ÜZERİNE «Devlet ve İhtilâl İçin Hazırlık Materyali» — **Lenin**	15.—
KADIN ve MARKSİZM — **Marks - Engels - Lenin - Stalin**	20.—
MARKSİZM - LENİNİZM'İN İDEOLOJİK ve POLİTİK DÜŞMANI: MAOİZM — **Bilim İşçileri**	20.—
BİRİNCİ ENTERNASYONAL — **Jacques Duclos** «Karl Marks Ödülü, Lenin Nişanı»	20.—
TEKKELER — **Jean - Pierre Delilez**	20.—
İSYANCI «Komün Günlüğü» — **Julles Vallês**	25.—
DEVRİMCİNİN SAVUNMASI — **Josette Lépine**	20.—
ATEŞ — **Henri Barbusse** «Konkurt Edebiyat Ödülü»	20.—
AYDINLIK — **Henri Barbusse**	20.—
SOVYET ŞAİRLERİ ANTOLOJİSİ — **67 Şair**	20.—
EYLÜL DESTANI — **Geo Milef**	10.—
MEVLÂNA «Bilimsel ve Gerçekçilik Açısından Varoluş Felsefesi... — **Neriman Hikmet**	15.—
SİYASÎ DÜŞÜNCE HÜRRİYETİ ve 1961 TÜRK ANAYASASI — **Bülent Tanör**	25.—
İZ DÜŞMANI — **Balaban**	25.—
ÖLÜ EKMEĞİ — **Dursun Akçam**	15.—
GARİBİN HOROZU — **Rıfat Ilgaz**	15.—
KİRAZ KÜPELER — **Mustafa Balel**	20.—

SORUN YAYINLARI

1. HELSİNKİ KONFERANSI **Tutanaklar ve Nihai Belge** 25
2. DAVRANIŞLARIMIZIN KÖKENİ **Dr. Serol Teber** 30
3. BUGÜNKÜ PORTEKİZ'DE SINIFLAR SAVAŞI
   Barbara Schilling 12.50
4. İŞÇİ SINIFI - SENDİKALAR ve 15/16 HAZİRAN
   Turgan Arınır - Sırrı Öztürk 50
5. İSVEÇ İSVEÇ DEDİKLERİ **Mahmut Baksı** 8
6. DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ
   Mutlu Kurtuluş 17.50
7. SENDİKALAR ve SOSYALİZM **Henri Krasucki** 10
8. BİLİMSEL - TEKNOLOJİK DEVRİM
   ve ÜÇÜCÜ DÜNÇYA **A. Shprit** 12.50
9. BUGÜNKÜ İSPANYA'DA SINIFLAR SAVAŞI
   Hans - Werner Franz 15
10. TÜRK - SOVYET HALKLARININ KARDEŞLİĞİ
    Cevdet Alsan 10
11. İŞÇİ SINIFINI POLİTİKA DIŞI
    TUTAN TEORİLERİN ELEŞTİRİSİ **M. Panova** 15
12. KÜBA KOMÜNİST PARTİSİ 1. KONGRESİ 20
13. SENDİKALAR ve SINIF SAVAŞIMI **Henri Krasucki** 10
14. TARİHİN MANTIĞI **Victor Neznanov** 10
15. LENİN ve KOMÜNİST ENTERNASYONAL
    Cevdet Alsan 25

öncü kitabevi

Fiatı 20 lira